

SANAYİDE YÜKSEK TEKNOLOJİYE GEÇİŞ PROGRAMI

TÜRKİYE SANAYİ ZİRVELERİ

Şubat - Mayıs 2018

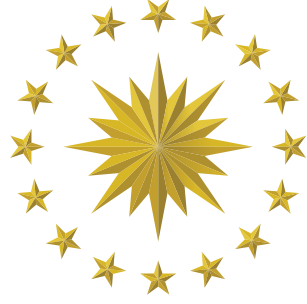
Türkiye Cumhuriyeti
Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
“Türkiye’nin Geleceği”

T.C.
Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

**T.C.
CUMHURBAŞKANI**

“Orta-yüksek teknolojili ürünler üretebilen bir imalat sanayi alt yapısını büyük ölçüde oluşturmuş durumdayız. Şimdi yüksek teknolojiye dayalı üretimin sanayideki payını artıracak bir atılıma ihtiyacımız var.

Üretim biçimimizi, günümüzde en önemli rekabet unsurlarından biri haline gelen yenilikçilik ve farklılık oluşturmaya dayalı bir yapıya dönüştüreceğiz. Bunun için de bilgiye dayalı üretim, büyümemizin temel belirleyici gücü olacaktır. İmalat sanayimizde yüksek teknolojili üretimin payının hakim olduğu ekonomik bir yapıya sahip olacağız.”

Recep Tayyip ERDOĞAN

**T.C.
BAŞBAKANI**

“Türkiye olarak, sanayi alanında yaşanan ve Endüstri 4.0 olarak adlandırılan bu dönüşüm sürecini ıskalamamak mecburiyetindeyiz, zamanın ruhunu iyi okumak zorundayız.”

Binali YILDIRIM

Bakan Sunuşu

Ülkemizin küresel ticaretten daha fazla pay alabilmesi; teknoloji üretme, uzmanlaşma, değişime göre kendini güncelleme, yenilikçilik kapasitesini geliştirme potansiyeline bağlıdır. Tüm sektörlerin yüksek teknolojinin yörüngesinde hayat bulduğu günümüzde, sanayimizin yüksek teknolojiye geçişi ülkemizin geleceği açısından elzemdir.

İmalat sanayi sağladığı istihdam, katma değer, ihracat, cari açığı azaltan katkısı ve diğer sektörler üzerindeki en yüksek çarpan etkisi ile ekonomik büyüme üzerinde belirleyici rol oynamaktadır. Ülkemiz ihracatındaki payının %94 olması itibarıyla imalat sanayi, ekonomiye en yüksek düzeyde katkı sağlamaktadır.

Ülkemiz, son on beş yıllık süreçte sanayide gerçekleştirdiği yatırımlar ve teknolojik dönüşüm ile orta düşük teknoloji grubundan orta yüksek teknoloji grubuna geçiş yapmıştır. 2002 yılından bu yana düşük ve orta düşük teknoloji ürünlerin ihracatımız içerisindeki payı %13,4 azalırken, orta yüksek teknoloji kategorisindeki ürünlerin payı %50,4, orta yüksek ve yüksek teknoloji ürünlerin payı ise %32,8 artmıştır.

Sanayimiz önümüzdeki dönemde, Yerleştirme, Dördüncü Sanayi Devrimi çalışmaları, Ar-Ge ve yenilik ekosistemi unsurları ile yüksek teknoloji grubuna geçiş yapacak kapasitededir.

Teknolojideki son gelişmeler, dijitalleşme ve Dördüncü Sanayi Devrimi bu geçiş için önemli fırsatlar sunmaktadır. Bu amaçla

Sanayide Yüksek Teknolojiye Geçiş Programını başlattık.

Program kapsamında sanayimizin yüksek teknoloji üretme kapasitesini arttıracak, yerli ve katma değeri yüksek ürünlerimizi küresel pazara entegre edeceğiz.

Bu kapsamda, sanayi katma değerimizi iki katına çıkarmak ve yüksek teknoloji ürünlerin üretim ve ihracatımız içerisindeki payını artırmak üzere, tüm sektörlerimize ilave olarak, odak sektörlerimizi, kimya ve ilaç, elektronik ve yarı iletken, makine ve teçhizat, gıda, motorlu kara taşıtları olarak belirledik. Diğer sektörlerle yatay ilişki içindeki bilişim ve yazılım sanayimizi ve sektörlerle girdi sağlayan çelik sanayimizi de odak sektörler kapsamına aldık.

Önümüzdeki 10 yıl içerisinde sanayimizin katma değerini 300 milyar dolara, yüksek teknoloji ürün payını %15'e çıkarmayı ve 8,1 milyon kişiye istihdam sağlamayı hedefliyoruz.

Türkiye Sanayi Zirvelerindeki temel amacımız, imalat sanayimizin dinamosu olan farklı sektörlerimizin temsilcilerini dinlemek, görüşlerini almak ve hep birlikte "ortak akıl, ortak vizyon ve ortak strateji" oluşturmaktır.

Ülkemizin orta-yüksek ve yüksek teknoloji yolculuğunda birbirimizi anlamak, uyum içinde hareket etmek ve somut çözümlere hep birlikte imza atmak istiyoruz.

Dr. Faruk ÖZLÜ
Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

İÇERİK

• Sanayide Yüksek Teknolojiye Geçiş Programı	13
• Türkiye Makine Sanayi Zirvesi	19
• Türkiye Çelik Sanayi Zirvesi	29
• Türkiye Bilişim Sanayi Zirvesi	39
• Türkiye Elektronik Sanayi Zirvesi	49
• Türkiye Otomotiv Tedarik Sanayi Zirvesi	59

• Türkiye İnşaat Malzemeleri Sanayi Zirvesi	71
• Türkiye Sağlık Sanayi Zirvesi	81
• Türkiye Gıda Sanayi Zirvesi	95
• Türkiye Kimya Sanayi Zirvesi	105
• Sonuç ve Değerlendirme	112

Türkiye Cumhuriyeti
Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

SANAYİDE YÜKSEK TEKNOLOJİYE GEÇİŞ PROGRAMI

“Teknolojik dönüşüm, küresel entegrasyon ve nihayetinde katma değer artışı, ülkemizin 2023 hedefleri bağlamında önem arz eden adımlardır. Sanayimiz ekonomik büyümamızde lokomotif rol oynamaktadır. Bakanlığımız tarafından hazırlanan tüm politika belgelerinin ekseninde de sanayimizin teknolojik dönüşümü yer almaktadır.”

Dr. Veysel YAYAN
Bilim, Sanayi ve Teknoloji
Bakanlığı Müsteşarı

“Teknolojik dönüşüm yolunda yol haritalarını belirlediğimiz Sanayide Yüksek Teknolojiye Geçiş Programı ile sektörlerimiz tek tek ele alınmış, iç dinamikleri, ülkemiz hedefleri, küresel trendler ve sektör beklentileri ile uyumlu olarak paydaş görüş ve önerileri bütünüyle ortaya konulmuştur.”

Zübeyde ÇAĞLAYAN
Sanayi Genel Müdürü

SANAYİDE YÜKSEK TEKNOLOJİYE GEÇİŞ PROGRAMI

İmalat sanayi üretim yeteneği, gayri safi milli hasılaya olan katkısı ve diğer sektörler üzerindeki yüksek çarpan etkisi ile sürdürülebilir büyüme hedeflerini gerçekleştirecek öncelikli sektördür.

Bakanlığımız tarafından yapılan tüm çalışmaların ana hedefi, sanayimizin sahip olduğu üretim yeteneğinin yüksek katma değer oluşturacak şekilde dönüştürülmesidir.

2017 yılı TÜİK rakamlarına göre, imalat sanayimiz, ihracatımız içerisinde %93,7 paya sahiptir. Dış ticaretimizin teknoloji düzeyine göre dağılımında, orta yüksek ve yüksek teknoloji ürünler ihracatımızda %38,5, ithalatımızda ise %56,2 paya sahiptir. 2017 TÜİK rakamlarına göre, imalat sanayimizin 43,5 milyar dolar düzeyinde dış ticaret açığı bulunmaktadır.

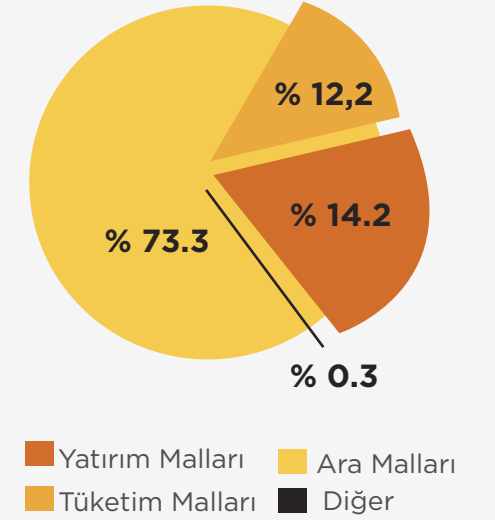
Dış ticaret açığımızın azaltılması ve sanayimizin katma değerinin artırılması için ithalatımızın %73,3'ünü oluşturan ara malların yurt içinde üretiminin sağlanması önem arz etmektedir.

İmalat sanayinin katma değerini en az iki katına çıkarmak ve yüksek teknoloji ürünlerin ihracatındaki payını artırmak üzere odak sektörlerin belirlenmesi çalışması yapılmıştır.

Bu kapsamda, öncelikle büyüme potansiyeli, ülkeye katkı, küresel trendler ve ulusal fizibilite göstergeleri değerlendirilerek odak sektörler belirlenmiştir.

Kimya ve ilaç, elektronik ve yarı iletkenler, makine ve teçhizat, gıda ve motorlu kara taşıtları sanayinin yanında tüm sektörlerle olan yatay ilişkisi ve sanayinin dijital dönüşümündeki kilit rolü nedeniyle bilişim ve yazılım sanayi ile sektörlerimize girdi sağlayan çelik sanayi de bu kapsama dahil edilmiştir.

Yerlileştirme ve kendi teknolojisine hakim bir sanayi oluşturma hedefi doğrultusunda, ülkemiz imalat sanayinin uluslararası düzeyde rekabet edebilmesi ve sürdürülebilir bir üretim yapısı için, ithal girdilerin yurt içinde üretilmesi, küresel pazara entegrasyonu ve dışa bağımlılığın azaltılması amacıyla Yerlileştirme Ürün Programı başlatılmıştır.

Kaynak: TÜİK, 2017

Yerlileştirme çalışmalarına temel teşkil etmesi amacıyla, imalat sanayimizin 130 milyar dolarlık ara malı ithalatını oluşturan 2.739 adet ürün grubunu; teknoloji düzeyine göre önceliklendirilerek yaklaşık 20 milyar dolara karşılık gelen 43 ürün grubu tespit edilmiştir.

Ürün Kriterleri:

- Orta-Yüksek ve Yüksek Teknoloji Grubunda yer alması
- Ülkemizin Üretim Yetenekleri
- İthalat Payı (2016 yılı > 20 milyon \$)
- Pazar Büyüklüğü (Son 10 yıllık dünya ithalat trendi > 0)
- Rekabet Potansiyeli (İlk 3 ihracatçı payı < %60)
- Teknoloji Düzeyi (Karmaşıklık endeksi > 0.5)

Sektör temsilcilerimizle birlikte, söz konusu ürünlerin yerlileştirme yol haritaları üzerinde çalışılmaktadır.

Sektör temsilcilerimizle birlikte, söz konusu ürünlerin yerleştirme yol haritaları üzerinde çalışılmaktadır.

Diğer taraftan yerleştirme çalışmalarının ilgili Bakanlıkların katkısıyla ortak akıl ile yürütülmesi için 2018/1 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile Başbakan Yardımcısı Başkanlığında, Bilim, Sanayi ve Teknoloji, Ekonomi, Gümrük ve Ticaret, Kalkınma ve Maliye Bakanlarının katılımları ile Yerleştirme Yürütme Kurulu ihdas edilmiştir. Kurulun Sekreteryası Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yürütülmektedir.

Sanayide Yüksek Teknolojiye Geçiş Programı kapsamında, odak sektörlerde yürütülecek programlarla, odak sektörlerin 87 milyar dolar ilave katkısıyla sanayi katma değerinin iki katına çıkarılması, yüksek teknolojili ürünlerin ihracatımız ve sanayimiz içerisindeki payının %15 seviyesine getirilmesi hedeflenmektedir.

Önümüzdeki dönemde ise; Yerleştirme faaliyetleri, yeni teknolojilerin sunduğu fırsatlar, Dördüncü Sanayi Devrimi çalışmaları, Ar-Ge ve yenilik ekosistemi unsurlarıyla sanayimiz yüksek teknoloji grubuna çıkacak kapasitededir.

TÜRKİYE SANAYİ ZİRVELERİ

Bakanlığımız politikaları ile sektör paydaşlarımızın görüş, öneri ve taleplerinin ortak bir platformda ele alınması amacıyla düzenlenen Türkiye Sanayi Zirveleri, sektörü temsilen çatı sivil toplum kuruluşları ile ilgili kamu kurumlarından üst düzey yöneticileri bir araya getiren teknik çalıştay formatında, sanayi kümelenmesinin yoğun olduğu illerde gerçekleştirilmiştir.

Bakanlığımızın “Bilim Merkezi, Teknoloji Üssü, İleri Sanayi Ülkesi Türkiye” hedefi doğrultusunda, sanayimizin katma değerini ve yüksek teknolojili ürünlerin ihracatımızdan aldığı payı artırmak amacıyla başlattığımız Sanayide Yüksek Teknolojiye Geçiş Programı kapsamında Sayın Bakanımızın katılımları ile Makine, Çelik, Bilişim, Elektronik, Otomotiv,

Odak sektör temsilcilerimizle ortak hedefle hareket ettiğimiz Program kapsamında, Türkiye Sanayi Zirveleri ile somut adımları belirlemek üzere sanayi temsilcilerimizle bir araya geldik. Bu kapsamda, Makine ve Teçhizat, Çelik, Bilişim ve Yazılım, Elektronik ve Yarı İletkenler, Otomotiv Tedarik Sanayi, İnşaat Malzemeleri, İlaç ve Tıbbi Cihazlar, Gıda ve Kimya Sanayi zirveleri ile ortak hedef ve stratejilerimizi belirlemek üzere görüş ve önerilerimizi istişare ettik.

HEDEF

**10 yılda sanayi katma değerini
300 milyar dolara,**

**Yüksek teknolojili ürün payını
%15’e çıkarmak**

**8,1 milyon kişiye
istihdam sağlamak**

İnşaat Malzemeleri, Sağlık, Gıda ve Kimya Sanayi Zirveleri düzenlenmiştir. Sağlık Sanayi zirvesini, Sağlık Bakanımız da katılımları ile onurlandırmışlardır.

Zirveler öncesinde sanayicilerimizin sorunlarını net bir şekilde ifade edilebilmeleri, çözüm önerilerinin kamudaki muhatapları ile birlikte sağlıklı bir şekilde ortaya konulabilmesi için ilgili sektörün çatı STK temsilcileri tarafından yoğun bir hazırlık süreci gerçekleştirilmiştir.

Zirvelerin gerçekleştirilmesi sonrasında, sanayimizin rekabet gücünü artıracak, ithal bağımlılığını azaltacak projelerin hayata geçirilmesi ve küresel pazara entegre edilmesi hedefi doğrultusunda izlenecek yol haritalarının belirlenmesi amacıyla, Sektörel Daire Başkanlıklarımız ile STK’lar arasındaki koordinasyon neticesinde çalışma grupları oluşturulmuştur. Bu kapsamda yürütülecek çalışmalarla, yüksek teknolojiye geçiş için belirlenen projeler ve çözüm önerileri hayata geçirilecektir.

Bakanlığımız Destekleri

1. Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununda Verilen Destek ve Teşvikler

Yönetici Şirket

- Altyapı, idare binası ve kuluçka merkezi inşası desteği,
- Damga vergisi, emlak vergisi ve elde ettiği kazançlar nedeniyle ise gelir ve kurumlar vergisi muafiyeti (2023)

Ar-ge ve Kuluçka Firmaları

- Gelir ve Kurumlar Vergisi İstisnası
- Gelir Vergisi Stopajı Desteği
- Gümrük Vergisi İstisnası
- Damga Vergisi İstisnası
- Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği
- Sistem yönetimi, veri yönetimi, sektörel internet, mobil ve askeri uygulama yazılımları için KDV muafiyeti (2023)

Kuluçka Firmaları (Diğer Firmalar)

- Kuluçka Merkezlerinde yer alan yeni kurulmuş firmalara kira bedelleri %50 indirimli uygulanır.
- Kuluçka Merkezlerinde yer alan firmaların devlet destekli olması durumunda kira bedelleri %75 indirimli uygulanır.
- Türkiye’de yer alan teknoparklarda, firmalar için ayrılan yerin en az %10’u kuluçka firmalarına ayrılmak zorundadır.

Akademisyenler

- Akademisyenlerin TGB’lerde yaptıkları çalışmalar karşılığı elde ettikleri kazançları döner sermaye dışında tutulmaktadır.
- Akademisyenler TGB’lerde şirket kurabilmekte, ortak olabilmekte ya da TGB yönetimlerinde yer alabilmektedirler.
- Akademisyenler çalıştıkları kurumlardan onay almaları halinde, TGB firmalarında 6 ay boyunca tam zamanlı olarak çalışabilmektedirler.

Temel Bilimler Desteği

- Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde yer alan işletmelerde istihdam edilen temel bilimler (matematik, fizik, kimya, biyoloji) mezunlarına verilecek maaşın, 2 yıl süre ile brüt asgari ücret kadarlık kısmı Bakanlığımız bütçesine konulan ödenekten karşılanacaktır (Üretim Reform Paketi).

TGB Diğer Destekler

- Teknopark dışında geçirilen sürelerle (doktora/yüksek lisans veya proje ile doğrudan ilgili faaliyetler) ilişkin ücretlerin %100’ünü aşmamak şartıyla gelir vergisi stopajı teşvik kapsamına alınmıştır.
- TGB’de yer alan firmalara Doğrudan Girişim Sermayesi sağlayan firmalar için vergi indirimi sağlanmıştır.

- TGB firması veya yönetici şirketinde çalıştırılacak yabancı uyruklu Ar-Ge ve/veya tasarım personelinin istihdamı kolaylaştırılmıştır.
- TGB'de Ar-Ge faaliyetleri gerçekleştiren ve projesini tamamlayan girişimci firmalara Teknolojik Ürün Deneyim Belgesi verilmesi kolaylaştırılmıştır.
- TGB bünyesinde Ar-Ge ve Tasarım Merkezleri ile Prototip Atölyesi kurulabilmesinin yolu açılmıştır.
- Yenilik ve tasarım faaliyetlerinde bulunanlara, münhasıran bu faaliyetlerinde kullanılmak üzere yapılan yeni makina ve teçhizat teslimleri KDV muafiyeti kapsamına alınmıştır.

2.Yerli Malı

Ekonomide en büyük mal ve hizmet alıcısı kamudur. **“Kamu alımlarında yerli malına fiyat avantajı uygulaması”** gerek imalat sanayinin yerleştirilmesi gerekse sanayinin teknolojik dönüşümü noktasında önemli bir araçtır.

“Üretim Reform Paketi” ile kamu alımlarında **orta ve yüksek teknoloji sanayi ürünleri** arasından belirlenen ve Kamu İhale Kurumu tarafından ilan edilen listede yer alan malların ihalelerinde, yerli malı teklif eden istekliler lehine **%15 oranında fiyat avantajı sağlanması zorunlu hale getirilmiştir.**

Yapılan değişiklikle ayrıca yerli yazılım ürünlerine de fiyat avantajı uygulaması zorunlu hale getirilirken, Bakanlığımız tarafından orta düşük, orta yüksek ve yüksek teknoloji **makine, malzeme ve ekipman** arasından belirlenen makine ve ekipmanlardan ihale konusu işte kullanılacak olanlara **yerli malı olması şartı** getirilmiştir.

Öte yandan, Üretim Reform Paketi ile sanayicinin önündeki engeller kaldırılmıştır. **Sanayi Sicil Belgesine** sahip işletmelerin, elektrik tüketiminde ödenen **% 2'lik TRT katkı payından muaf** tutulması, Planlı Sanayi Bölgelerinde (Organize Sanayi Bölgeleri, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri, Endüstri Bölgeleri, Sanayi Siteleri, Serbest Bölgeler) emlak vergisi, damga vergisi ve harçlar yönünde **düzenlemeler** yapılmıştır.

3. Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi

Başvuru Şartları

- Araştırmacı ve teknisyen statüsünde çalışacak en az 15 (30) tam zaman eşdeğer Ar-Ge personeli
- Ar-Ge Merkezinde Ar-Ge veya tasarım projelerinin bulunması
- Ar-Ge ve destek personelinin Ar-Ge Merkezinde çalıştığının fiziki kontrolünü yapacak mekanizmalara sahip olunması
- Ar-Ge veya tasarım faaliyetlerinin yurt içinde gerçekleştirilmesi
- Ar-Ge Merkezlerinin ayrı bir birim şeklinde örgütlenmiş ve tek bir yerleşke veya fiziki mekan içinde yer alması

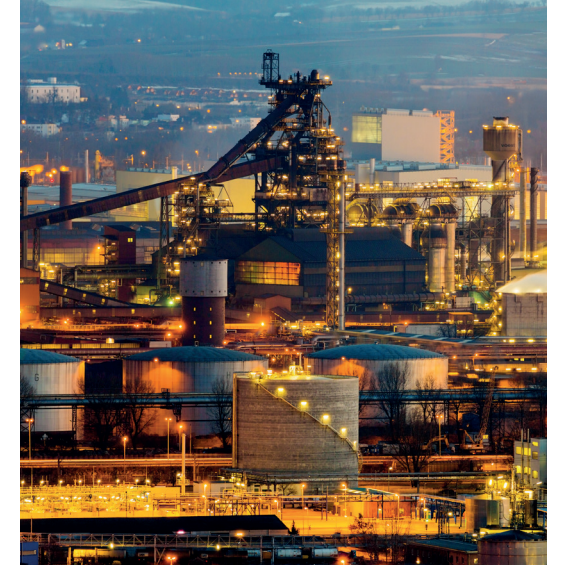
VERİLEN DESTEKLER

Damga vergisi istisnası
Gümrük vergisi
Vergi indirimi
Sigorta primi desteği
Gelir vergisi stopajı desteği

4. Endüstri Bölgesi Destek ve Teşvikleri

Endüstri Bölgelerinde verilen destek ve teşvikler;

- Yatırım teşvik belgesi alan yatırımların, vergi indirimi ve sigorta primi işveren desteği açısından bulundukları bölgenin bir alt bölgesinde sağlanan oran ve sürelerde faydalanması
- Hazine arazileri üzerinde 49 yıllık irtifak hakkı ve kullanım izni
- Bölge içerisinde yer alan tüm binalara emlak vergisi muafiyeti
- Bakanlık tarafından onaylanan alt yapı ve üst yapı projeleri ve bunlarla ilgili ruhsat ve izinler ile işyeri açma ve çalışma ruhsatlarına ilişkin harç muafiyeti şeklindedir.

5. Sanayi İşbirliği Programı

Kamu alım gücünün sanayimizin teknolojik dönüşümüne katkı sağlayacak şekilde kullanılması amacıyla hazırlanan **“Sanayi İşbirliği Projelerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik”** 17 Şubat 2018 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu yönetmelik ile Sanayi İşbirliği Projelerinin uygulama süreçleri araştırma-geliştirme, tasarım, üretim, test gibi unsurların bütünsel olarak ele alındığı **teknoloji geliştirmeye ve yerleştirmeye yönelik proje yönetim yaklaşımı** ile gerçekleştirilecek şekilde düzenlenmiş, **tüm kamu idareleri tarafından uygulanabilecek** bir yapıya kavuşturulmuş ve **sadeleştirilmiştir.**

Kamu alımlarında sanayi katılımı ve teknoloji yönetimi ile ilgili hususlarda uygulama birliğinin sağlanması, sanayi ve teknolojinin bütünsel bir yaklaşım ile değerlendirilmesi, bilgi birikimi ve tecrübenin etkin bir şekilde kullanılması amacıyla, sanayi katılımı ve teknoloji yönetimi sürecinin, **merkezi bir yapıda idareler ile koordineli bir şekilde Bakanlığımız tarafından yürütülmesine yönelik düzenleme yapılmıştır.**

Ulaştırma, enerji ve sağlık sektörleri başta olmak üzere, tüm alanlarda **etkin bir şekilde** uygulamaya geçirilen Sanayi İşbirliği Programları, **yerli sanayimizin yüksek teknoloji üretimi ve katma değerinin artırılması** açısından önemli bir araçtır.

TÜRKİYE MAKİNE SANAYİ ZİRVESİ

**15 Şubat 2018
İzmir**

KATILIMCILAR

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Cumhurbaşkanlığı	KOSGEB	TÜBİTAK
TSE	Türk Patent	Maliye Bakanlığı	Ekonomi Bakanlığı
Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	Kalkınma Bakanlığı	İzmir Valiliği	Dokuz Eylül Üniversitesi
İzmir Atatürk OSB	İzmir YTE	Dokuz Eylül TGB	Ege Teknopark TGB
İzmir Bilim ve Teknoloji Parkı	İzmir TGB	İzmir Ekonomi Üniversitesi	MAKFED
TOBB	MÜSİAD	TÜSİAD	ESİAD
EGİAD	AİMSAD	MİB	AKDER
AMD	ARÜSDER	ENOSAD	İMDER
İSDER	İSKİ	KBSB	PAGDER
POMSAD	TARMAKBİR	TEVİD	İSO
EBSO	MAİB	OAİB	Özel Sektör Temsilcileri

MAKFED Başkanı Sn. Adnan DALGAKIRAN

Dünyada son 60 yılda orta gelirden yüksek gelire yükselen Kore ve Tayvan olmak üzere sadece 2 ülke var. Bunlar ana temalarını makine, elektronik ve yazılım olmak üzere 3 sektör üzerine kurdular. Güçlü bir Türkiye için ivedilikle bizim de bu alanlara odaklanmamız çok önemlidir.

MAKFED, 18 makine imalat sanayii derneğinin çatı kuruluşudur ve yaklaşık 1.900 firmayı temsil etmekteyiz. 13.000 işletmede 220.000 istihdam ile 77,5 milyar TL ciro ve bu yıl 15 milyar dolara yaklaşan ihracata sahip makine sektörü, imalat ve hizmet sektörleri ile etkileşimi bakımından stratejik öneme sahiptir. Bu yüzden yüksek gelir düzeyine erişmiş olan gelişmiş ülkelerin tamamında güçlü bir makine sektörü görülmektedir.

Türkiye orta gelir tuzağından çıkıp yüksek gelir seviyesine ulaşmaya çalışan bir ülke. Hedefimiz 30-40 bin dolarlık kişi başı gelir seviyesi. Ama bu alandan yukarıya çıkmak o kadar kolay değil. Dünyada son 60 yılda orta gelirden yüksek gelire yükselen Kore ve Tayvan olmak üzere sadece 2 ülke var. Bunlar ana temalarını makine, elektronik ve yazılım olmak üzere 3 sektör üzerine kurdular. Eğitim sistemlerini, teknoloji çalışmalarını, organizasyonlarını, teşviklerini tamamen buna konsantre ettiler. Güçlü bir Türkiye için ivedilikle bizim de bu alanlara odaklanmamız çok önemlidir.

TÜRKİYE MAKİNE SANAYİ GENEL GÖRÜNÜMÜ

Ülkelerin gelişme sürecinde, makine imalat sanayinin imalat sanayi içerisindeki önemi giderek artmaktadır. Bu artış trendine paralel olarak; 2016 yılı toplam dünya ihracatı 15,9 trilyon dolar, toplam dünya makine ihracatı ise 1,9 trilyon dolar olmuştur. Makine sektörünün dünya ticaretinden aldığı pay %11,9 seviyesindedir.

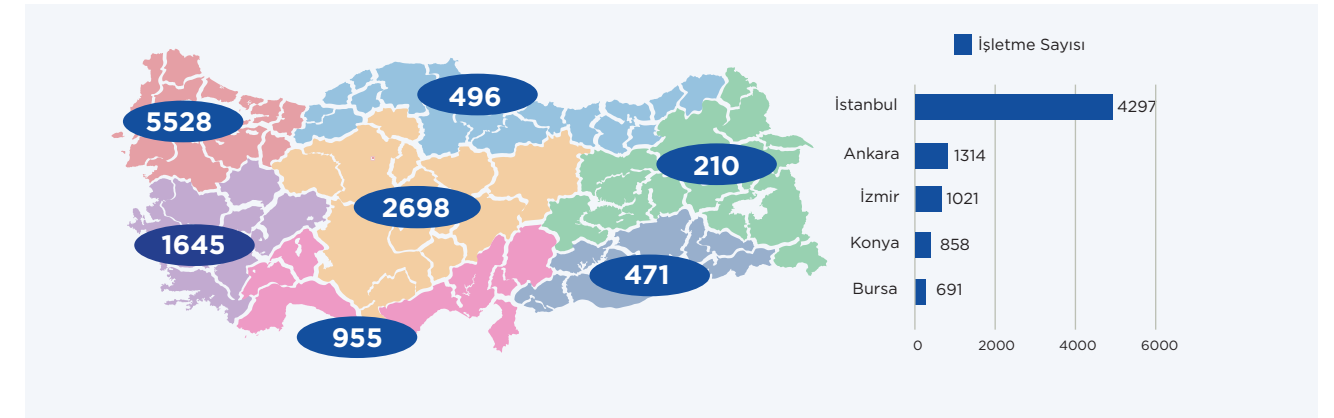
Makine sektörü, yatırım malı ekipmanları temin etmesi bakımından bütün önemli sanayi kolları ile stratejik bir işbirliği içindedir. Makinelerin ve diğer mekanik ekipmanların performansı, tarım, balıkçılık, madencilik, inşaat, nakliye, proses endüstrileri ve diğerlerinin

verimliliğinin artmasında önemli rol oynamaktadır. Bu nedenle de ekonominin gelişmesine, tüm sanayi kollarının rekabet gücünün artmasına doğrudan katkı sağlamaktadır.

Dış Ticaret Hacmi	37 milyar \$
İhracat	11,1 milyar \$
İthalat	25,9 milyar \$
İstihdam	211 bin
İşletme Sayısı	12 bin
Ar-Ge Merkezi	126
Tasarım Merkezi	25
Ar-Ge Harcaması	567 milyon TL

Kaynak: TÜİK, GBS 2017

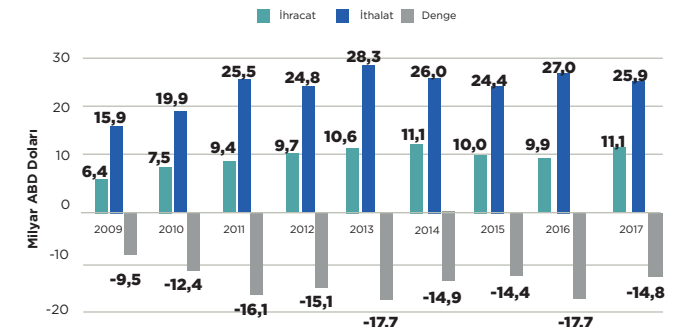
Makine sektörü, Marmara, Ege ve İç Anadolu bölgelerinde yoğunlaşmış bulunmaktadır. Firma sayıları baz alındığında, İstanbul, Ankara ve İzmir faaliyet gösteren firma sayısının en fazla olduğu illerdir.

Kaynak: GBS 2016

Sektörün Dış Ticareti

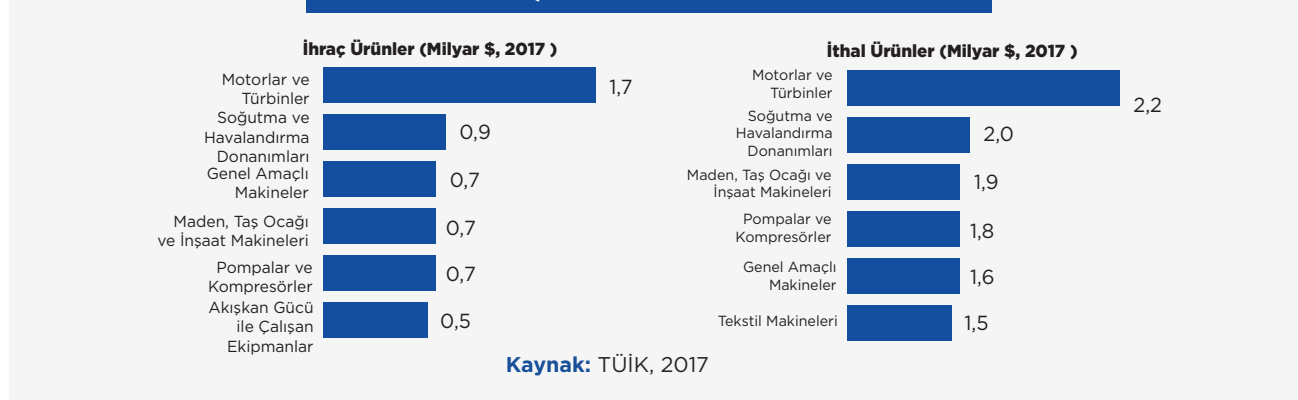
Makine ihracatımız 2017 yılında bir önceki yıla kıyasla %12'lik artışla 11,1 milyar dolar olmuştur. Sektörün ithalatı %4,2 azalarak 25,9 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Dış ticaret açığı ise 2016 yılına göre %13,6 azalmış ve 2017 yılı sonu için 14,8 milyar dolar seviyesinde kalmıştır.

Kaynak: TÜİK 2017

Dış Ticarete Konu Ürünler

Fırsatlar

3 Boyutlu Yazıcılar

3 boyutlu yazıcılar, yeni tasarımlara imalat yönteminden kaynaklı olarak sınırlar getirmemesi ve çok farklı malzemelerin kullanımını mümkün kılması gibi büyük avantajlara sahiptir. Bilinen torna/freze türü aşındırıcı imalat yöntemlerinin aksine, malzeme ekleyerek ve bütünleştirilerek imalat yapılmaktadır.

Ülkemizde 2017 yılı itibariyle profesyonel tip olarak kabul edilen polimer ve metal yazıcıların toplamı 469'dur. Bu rakamın ise sadece 14-15 adedinin metal yazıcılar olduğu düşünülmektedir. Önümüzdeki dönemde bu teknolojiyi kullanan ürünlerin stratejik bir öneme sahip olacağı değerlendirilmektedir.

Endüstriyel Robotlar

Son on yılda robot teknolojilerinde yaşanan gelişimler sanayi sektörlerini üretim kabiliyetleri açısından olağanüstü bir biçimde değiştirmiştir. Robotlar eskiden ağırlıklı olarak üretimin verimliliğini, kalitesini arttırmak ve üreticilerin operasyonel maliyetlerini düşürmek için karmaşık, tekrarlayıcı veya tehlikeli görevleri yerine getirmek için geleneksel olarak kullanılırdı. Ancak, endüstriyel robot pazarı artık nesnelerin interneti (IOT) tarafından yönlendirilen yeni bir dönüşüm sürecini yaşamaktadır.

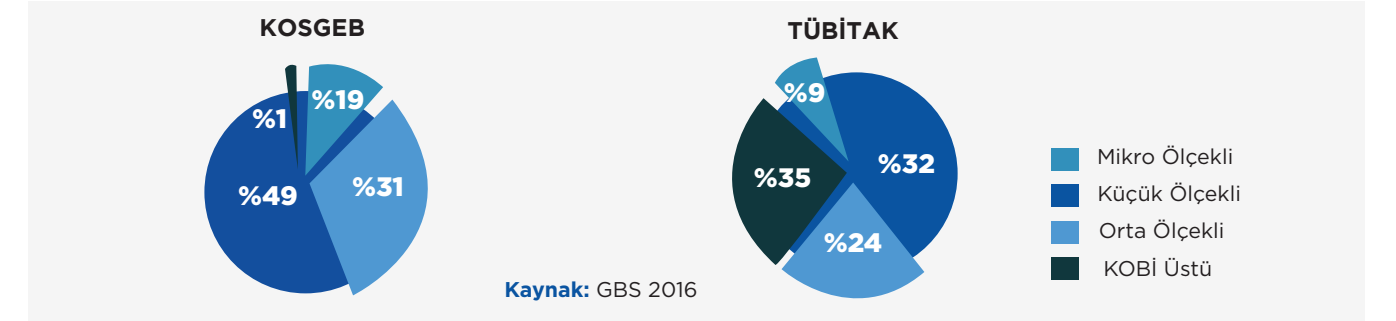
Öte yandan, robotların entegrasyonunda ve programlanmalarındaki zorluklar, müşteriye

özel uygulamalarda yaygın olarak kullanımlarını sınırlamaktadır. Artan işgücü maliyeti ve gelişmekte olan ülkelerle kızışan rekabet birçok şirketi verimliliği artırmak için endüstriyel robot kullanımına yönlendirmektedir.

Endüstriyel robotlar sanayinin her alanında ve üretimin her aşamasında kullanılır hale gelmiştir. Otomotiv sektöründe montaj, boya, kaynak, kalite kontrol aşamalarında; elektronik sanayinde montaj, kalite kontrol, boya, nakliye, paketleme; gıda sanayinde üretim, paketleme, nakliye, etiketleme gibi çok çeşitli işlerde endüstriyel robotlar kullanılmaktadır.

Bakanlığımız Destekleri

Makine sanayisinde TÜBİTAK 2016 yılında 255 firmaya 33,4 milyon TL destek vermiştir. Bu rakamın %35,3'ü KOBİ üstü firmalara verilmiştir. KOSGEB ise 1.758 firmaya 29,8 milyon TL destek sağlamıştır. Bu rakamın %48,6'sı küçük ölçekli, %19,6'sı mikro ölçekli, %30,9'u orta ölçekli firmalara verilmiştir.

Öncelikli Yerleştirilecek Ürün Grupları

- Soğutmada Kullanılan Kompresörler
- Metal İşlemeye Mahsus İşleme Merkezleri
- Plastik Enjeksiyon Makineleri
- Plastik Ekstrüzyon Makineleri
- Yağlı Hidrolik Güç Transmisyon Kontrol Valfleri
- Endüstriyel Robotlar

YÜKSEK TEKNOLOJİYE GEÇİŞ PROJELERİ

1. Yeni nesil mekatronik sistemler ve akıllı ekipmanlar üretimi

- Robotik, 3 boyutlu yazıcı gibi ürünlere odaklı ekosistemlerin oluşturulması,
- Öncelikli hale getirilecek otomasyon ekipmanları üretimi ile sanayi sektörlerinde üretim verimliliğinin ve etkinliğinin artırılması.

2. Türkiye'nin makineleri programı

- Yüksek katma değerli makinelerin Türkiye'de üretiminin geliştirilmesi,
- Sanayi desteklerinin temalara ve hedefe odaklı bir program dahilinde verilmesi.

ZİRVE DEĞERLENDİRMELERİ

Sektör Görüş ve Önerileri	İlgili Kurum/ Koordine Edilecek Kurumlar
Yatırım Teşvikleri ve Finansman	
Türkiye’de yatırımları etkin bir şekilde finanse edecek bir kamu kalkınma bankası modelinin geliştirilmesi.	Hazine Müsteşarlığı, Kalkınma Bankası
Sektörün ihracat imkanlarının artırılması için Eximbank tarafından sunulan alıcı kredi limitlerinin yükseltilmesi.	Ekonomi Bakanlığı, Eximbank
Sektörün en büyük problemlerinden birinin gün geçtikçe biriken KDV yükleri olması sebebiyle firmaların finansman kabiliyetlerinin güçlendirilmesine yönelik olarak KDV iade süreçlerinin en kısa sürede hızlandırılması.	Maliye Bakanlığı
Yatırım teşviklerinin yatırım dönemindeki ihtiyaçlara hitap edecek şekilde yeniden ele alınması.	Ekonomi Bakanlığı
Yerileştirme	
Tekstil makineleri için yabancı makine alımı yerine tekstil sektörüyle birlikte yüksek teknoloji tekstil makinalarının yurt içi üretimi ve tedarikinin yeniden kurgulanması.	BSTB
Makine imalatında (özellikle takım tezgahları imalatı) kullanılan ve ara malı olarak ithal edilen yüksek teknoloji ürünlerin (elektronik ünite, kaliteli çelik vb.) yerleştirilmesi.	
DMO alımlarında da 4734 sayılı Kanunun 63. Maddesinde olduğu gibi "yerli malı teklif eden istekliler lehine %15 oranında fiyat avantajı sağlanması" uygulamasına geçilmesi.	Maliye Bakanlığı, Devlet Malzeme Ofisi
Başta plastik işleme makineleri olmak üzere ülkemizde imalatı bulunan makinelere yönelik olarak ticaret politikası savunma araçları çerçevesinde program/kampanya başlatılması (Uzak Doğu firmalarına karşı sektörün korunması).	Ekonomi Bakanlığı
İthal edilen makineler finansman destekleriyle (yurtdışı Eximbank’lar vb.) birlikte iç pazara sunulurken yerli üretim makineleri finansman desteği olmaksızın satışa sunulması neticesinde oluşan zorlu rekabet koşullarının dengelenmesi amacıyla "yurt içi alıcı kredi/kredi faiz desteklerinin" belirli makineler için sağlanması.	KOSGEB, MAKFED
Kamu nezdinde yerli ürün kullanılması konusunda yapılan çalışmalara benzer şekilde, makine alımlarının büyük çoğunluğunu gerçekleştiren sanayicilerimizin yerli ve milli ürün kullanma bilincinin artırılması.	TOBB, MAKFED
Nitelikli İnsan Kaynağı	
Makine ve teçhizat sanayine yönelik istihdamın özendirilerek sanayide yüksek teknolojiye geçiş sürecinde nitelikli mühendis ve ara eleman (tekniker, teknisyen) yetiştirilmesi amacıyla çalışma yapılması.	MEB, YÖK, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Sanayide yüksek teknolojiye geçiş sürecinin yaşanmakta olduğu bu dönemde, makine ve teçhizat sanayide teknik eleman ihtiyacının karşılanması amacıyla nitelikli yabancı teknik elemanların kısa vadede ülkemize çekilmesi.	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, TÜBİTAK
Sanayide yüksek teknolojiye geçiş sürecinde yurt dışına belirli sayıda eğitim ve uygulama amaçlı personel gönderilerek bu personelden faydalanılması.	

Sektör Görüş ve Önerileri	İlgili Kurum/ Koordine Edilecek Kurumlar
Orta ve büyük ölçekli firmaların personel kayıplarının önlenmesi ve bu firmaların bölünmelerinin zorlaştırılması amacıyla, yeni girişimcilere verilen desteklere ait değerlendirme kriterlerinin hali-hazırda üretimi bulunan ürünler konusunda girişimcilik başvurusu yapılması durumunda derinleştirilmesi/detaylandırılması.	KOSGEB
Makine sektörüne bilimsel katkılarının arttırılması amacıyla, üniversitelerin mühendislik vb. teknik bölümlerinde, doçentlik ve doktora tezlerinin kabulü konusunda sanayiye yönelik bir projenin geliştirilmesi ve başarıyla tamamlanması şartının aranması.	YÖK
Sektörün ara eleman ihtiyacının karşılanması ve sanayide istihdamın özendirilmesi amacıyla teknik lise mezunu sanayi çalışanlarına verilen asgari ücret üzerinden vergi alınmaması.	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı
Diğer Konular	
Haksız rekabetin önlenmesi noktasında büyük önem taşıyan fikri mülkiyet hakları göz önünde bulundurularak, patentlerin korunması konusunda denetimlerin etkinleştirilmesi.	Türk Patent
Sanayi tesislerinin bulunduğu alanlardaki kentsel dönüşüm uygulamaları sırasında sanayi üretiminin devamlılığının gözetilmesi.	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı
Gümrüklerde denetlenmeden hızlı bir şekilde kullanıcıya ulaşması nedeniyle iç pazarda PGD yapılma fırsatı bulunmayan muhtelif makineler konusunda ithalat denetimlerinin etkinleştirilerek standart dışı ürünlerin ülkemize girişinin engellenmesi.	Ekonomi Bakanlığı
Piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetlerinin etkinleştirilerek standart dışı üretimin engellenmesi ve mevzuata uygun üretim yapan firmaların haksız rekabete karşı korunması.	BSTB
Ar-Ge merkezlerinde görevli personelin mühendislik becerilerinin geliştirilmesine katkı sağlanması amacıyla yurt dışında gerçekleştirilen sempozyum, fuar, çalıştay vb. etkinliklere katılımlarının kolaylaştırılması ve desteklenmesi.	

Sayın Bakanımızın Değerlendirmeleri

Rekor büyümemizde sanayinin önemli katkısı var. Makine sektörü olmadan, sanayileşmeden bahsetmek, söz konusu olamaz. Makine varsa, sanayileşme vardır. Makine varsa, üretim ve katma değer vardır. Dengeli ve istikrarlı bir ekonomi için güçlü bir makine sanayinin varlığı şarttır. Makine sektörünün üretim ve istihdam büyüklüğü, sanayileşmenin temel göstergelerinin başında gelmektedir.

Makine Sektör Zirvesini, Sanayide Yüksek Teknolojiye Geçiş programının önemli bir aşaması olarak görüyoruz. Sanayide Yüksek Teknolojiye Geçiş Programına tüm paydaşlarımızdan, tüm sektörlerimizden ve sanayicilerimizden, ciddi bir farkındalık ve katkı bekliyoruz.

Tasarımı, teknolojisi, üretimi, markası ve pazarlamasıyla yerli ve milli makine sanayimizi oluşturmak durumundayız. Bunu hep birlikte başaracağız. Kendi makinelerimizi üreterek ve ihraç ederek ileri sanayi ülkesi Türkiye hedefine ulaşacağız. Ancak bu hedefe doğru giderken Ar-Ge'den, tasarımdan ve inovasyondan güç almak zorundayız. Aksi halde, mesafe kat etmemiz mümkün olmayacaktır. Açıkça ifade etmek gerekirse firmaların pozisyonlarını koruyarak büyüme devri kapanmıştır. Durarak kazanma devri tarihe karışmıştır. Devir, kendini yenileme ve geliştirme devridir. Ürünlerinize yenilik koymazsanız, ürünlerinizi Ar-Ge ve tasarımla geliştirmezseniz yok olup gidersiniz.

Makine sektörü 2017 yılında 11 milyar dolarlık rekor bir ihracat rakamına ulaşmıştır. Ayrıca, makine sektöründe kapasite kullanım oranı 2017 yılında % 79,2'ye ulaşmıştır. Bu önemli artışlara imza atan makine sektörümüzü tebrik ediyorum. 'Made in Turkey' damgasının yanına 'Turkish Machinery' mührünü vurduğunuz için sizlere teşekkür ediyorum. Türk makine sektörü ürünlerine olan güvenin kesintisiz bir biçimde artarak devam edeceğine yürekten inanıyorum.

Makine Sanayi Zirvesi

TÜRKİYE ÇELİK SANAYİ ZİRVESİ

2 Mart 2018
Hatay

KATILIMCILAR

Bilim, Sanayi ve
Teknoloji Bakanlığı

Ekonomi Bakanlığı

Yığılca Belediyesi

Türk Patent

Akdeniz İhracatçılar
Birliği

Özel Sektör
Temsilcileri

Cumhurbaşkanlığı

Maliye Bakanlığı

TÜBİTAK

TOBB

MAKFED

Gümrük ve Ticaret
Bakanlığı

Kalkınma Bakanlığı

KOSGEB

TÜSİAD

TİM

Çalışma ve Sosyal
Güvenlik Bakanlığı

Hatay Valiliği

TSE

MÜSİAD

TÇÜD

TÇÜD Başkanı Sn. Fuat TOSYALI

Bölgemizde kendi ham madde kaynaklarına ve tüketim-den çok üretime sahip olan ve en düşük işçilik, sübvansiyonlu nakliye ve enerji fiyatları ile zengin maden kaynaklarına sahip bir konumda çelik üreten Rusya ve Ukrayna gibi ülkelerdeki çelik üreticileri, fiyat rekabeti ile kendi yurtdışı pazarlarını korurken, iç piyasalarına da girişi çeşitli bürokratik yollarla engellemektedirler.

2012 - 2015 yılları arasında sektörün üretimi ve ihracatında yaşanan büyük kayıplardan sonra, 2017 yılında 37,5 milyon tonla zirveye ulaşan üretim ve 18 milyon ton ihracat rakamına ulaşılması, hem biz çelik üreticileri için hem de ülkemiz için sevindirici olmuştur.

Bu rakamlarla sevindik ancak, daha büyük miktarda ve daha nitelikli üretim ve ihracat rakamlarına ulaşmak her zaman sektörümüzün gündeminde yer almak durumundadır. Çünkü çelik sektöründe rekabet şartları her yıl daha da zorlaşmaktadır. Ancak, bugünü doğru idrak eden ve geleceği iyi okuyanların kalıcı olma şansı bulunmaktadır.

Rusya, Güney Kore, Çin, Ukrayna başta olmak üzere kapasite fazlası olan ülkelerin hem yurt içi pazarımıza hem de ihracat pazarlarımıza sevkıyatları artmaktadır. Bu konuda Türk çelik sektörünün yetkili kurumlarının, haksız rekabet yaratan ülkelerin firmalarına karşı yerli üretimi korumaya yönelik tedbir almaları büyük önem arz etmektedir.

Bu vesile ile Sayın Bakanımızın kuruluşuna vesile olduğu 'Yerlileştirme Yürütme Kurulu'nun hayırlı hizmetlere vesile olmasını diliyor, ülkemiz için çok yerinde bir karar olduğuna inandığım 'Yerlileştirme ve Millileştirme' çalışmalarında başarılar diliyorum.

TÜRKİYE ÇELİK SANAYİ SEKTÖRÜ GENEL GÖRÜNÜM

Ülkemizde, 2017 yılı itibarıyla, demir cevherinden üretim yapan 3 adet Entegre Demir Çelik tesisi ile hurdadan üretim yapan 29 adet İndüksiyon ve Elektrik Ark Ocaklı (EAO) tesis bulunmaktadır.

Dünya sıvı çelik üretimi sıralamasında 2015 yılında 9. Sırada bulunan Türkiye, 2016 yılında 8. sıraya yükselmiş ve 2017 yılında ise bu sıralamasını korumuştur. 2012 yılı değerlerine göre Türk çelik sektöründe yaşanan küçülmeye karşın Bazik Oksijen Fırın (BOF) tesislerinde yapılan üretimde artış yaşandığı görülmektedir. BOF tesislerde 2016 yılında 11,3 milyon ton üretim yapılmış, 2017 yılında bu miktar 11,6 milyon tona yükselerek %2,6lık bir artış gözlenmiştir. Son yıllardaki düşüşe rağmen 2017 yılında EAO'lu üretim-

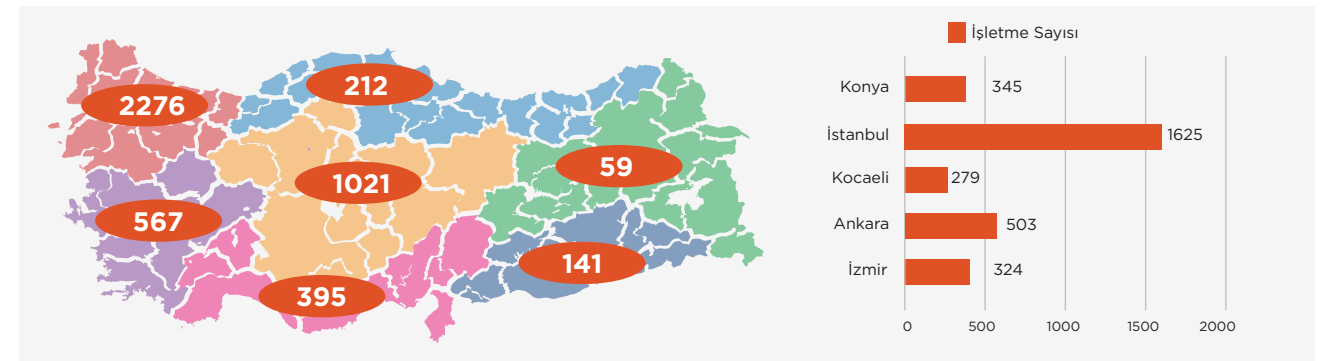
de de büyük bir yükselme gözlenerek üretimde %18,8'lik bir artışla rekor kırılmıştır.

Ülkemizde çelik üretim kapasitesinin üretim yöntemlerine göre dağılımı dünya çelik üretim kapasitesinin üretim yöntemlerine göre dağılımıyla tezatlık göstermektedir. BOF yöntemine göre dünya çelik üretimi %72 mertebesinde iken ülkemizde bu oran %31 civarında bulunmaktadır.

Dış Ticaret Hacmi	33,6 milyar \$
İhracat	13,8 milyar \$
İthalat	19,8 milyar \$
İstihdam	39 bin
İşletme Sayısı	4.671
Ar-Ge Merkezi	24
Tasarım Merkezi	3
Ar-Ge Harcaması	34 milyon TL

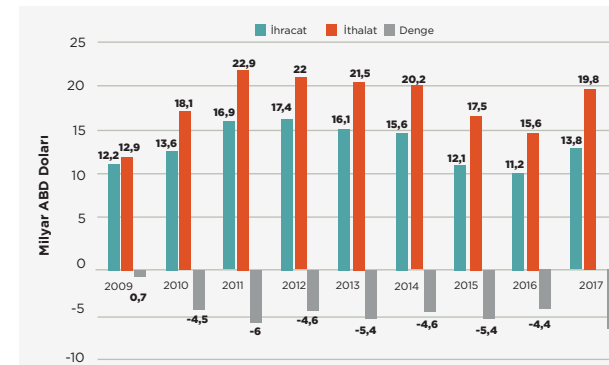
Kaynak: TÜİK, GBS 2017, BTGM

Demir çelik sanayimiz Marmara Bölgesi'nde yoğunlaşmıştır. İstanbul, Ankara, Konya, İzmir ve Kocaeli sanayide en yoğun illerimizdendir.

Kaynak: GBS, 2017

Sektörün Dış Ticareti

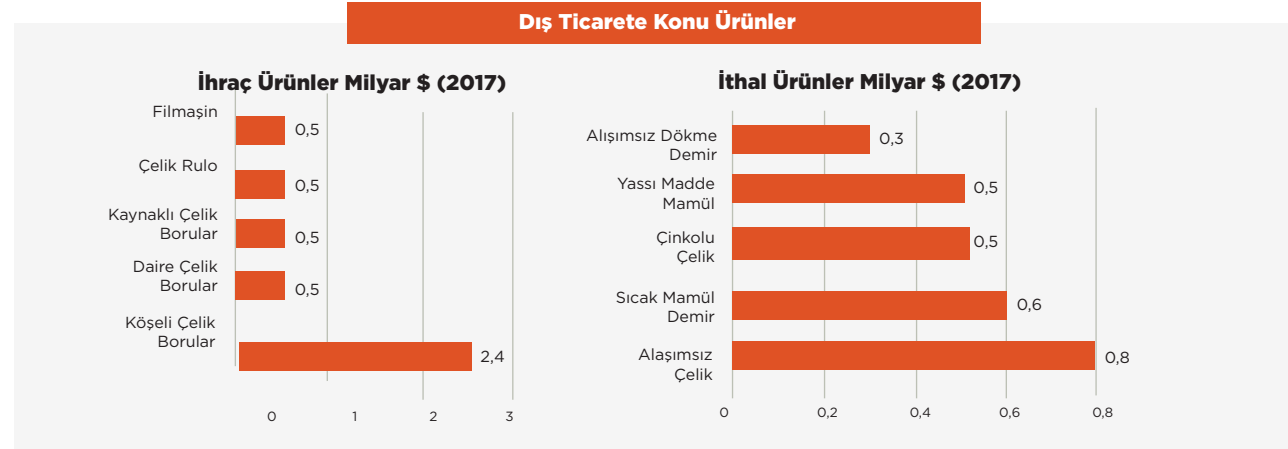
2012 yılında ülkemizin demir-çelik sektöründe (Harmonize Sistem HS 72 kodu -hurda hariç-) yapmış olduğu 17,1 milyar dolarlık ihracat, sonraki yıllarda düşüş göstererek, 2017 yılını 13,4 milyar dolar ile sonlandırmıştır. 2012 yılında 11,2 milyar dolar olan ithalatımız ise 2016 yılında 10,9 milyar dolara gerilemiş ancak 2017 yılında bu kalemler 12,4 milyar dolar ile yükselişe geçmiştir.

Kaynak: TÜİK, 2017

2017 yılı sonunda ihracat miktarı ithalat miktarını geçerek, net ihracatçı konumuna geçilmiştir. Sektör ürün grupları bazında yassı, vasıflı ve paslanmaz çelik ürünlerinde net ithalatçı konumundadır. Türk çelik sektörü, 2017 yılında 25,84 milyon ton uzun ürün üretmiştir. İthalat baskısının artması, özellikle yassı ürünlerde kapasite fazlalığının oluşmasına ve sektörün Milyarlarca dolar yatırımla oluşturduğu üretim kapas-

telerinin atıl kalmasına neden olmaktadır. Türk demir çelik sektöründe; kütük, slab, yassı ve uzun ürünler, borular ve diğerleri olarak kabul edilen Harmonize Sistem (HS) 72 ve 73 kodlu ürünler bazındaki verilere bakıldığında 2011 yılında 16,9 milyar dolar olan sektör ihracatı 2017 yılında 13,8 milyar dolara gerilemiştir. İthalat ise aynı dönemde 22,9 milyar dolardan 19,7 milyar dolara gerilemiştir.

Kaynak: TÜİK, 2017

Fırsatlar

• Üretim Altyapısında Teknolojik Dönüşüm

Elektrikli Ark Ocaklı Tesislere hurdanın yanında yüksek fırından gelen sıcak metalin şarj edilmesi öngörülmüştür.

Bu model, hibrit bir model olmakla birlikte; hurda ithalatının azaltılması, daha kaliteli çelik ürünlerinin üretilebilmesi, uzun vadede kapasite kullanım oranının artırılması, üreticilerin kar marjlarının artması, enerji maliyetlerinin düşmesi ve ülmemizin cari açığının azalması gibi büyük avantajlar sağlayacaktır. Elektrikli Ark Ocaklı Tesisler ve Bazik Oksijen Fırını Tesisler arasında daha dengeli bir yapının oluşturulması önem arz etmektedir.

Grafit Elektrot

Günümüzde, yüksek seviyede elektrik iletkenliğine sahip ve elektrik ark ocağı içerisindeki sıvı çeliğin sahip olduğu ısıyı yüksek seviyede tutmaya yarayan ticari olarak kullanılabilecek başka bir ürün bulunmamaktadır. Bu açıdan grafit elektrotların çelik sektöründe alternatifi bulunmamaktadır. Bu nedenle, grafit elektrotlar çelik üretimi açısından büyük bir öneme sahiptir. Normal bir elektrik ark ocaklı çelik üretiminde, grafit elektrotlar toplam üretim maliyetinin % 9,7'sini oluşturmaktadır.

Grafit elektrot, çelik üretiminde kullanılan elektrik ark ocakları yanında, döküm ocaklarında ve ferro alüminyum izabe ocaklarında da kullanılmaktadır. Bu nedenle yurt dışı bağımlı olduğumuz grafit elektrotun yurtiçinde üretilmesi önem arz etmektedir.

Paslanmaz Çelik

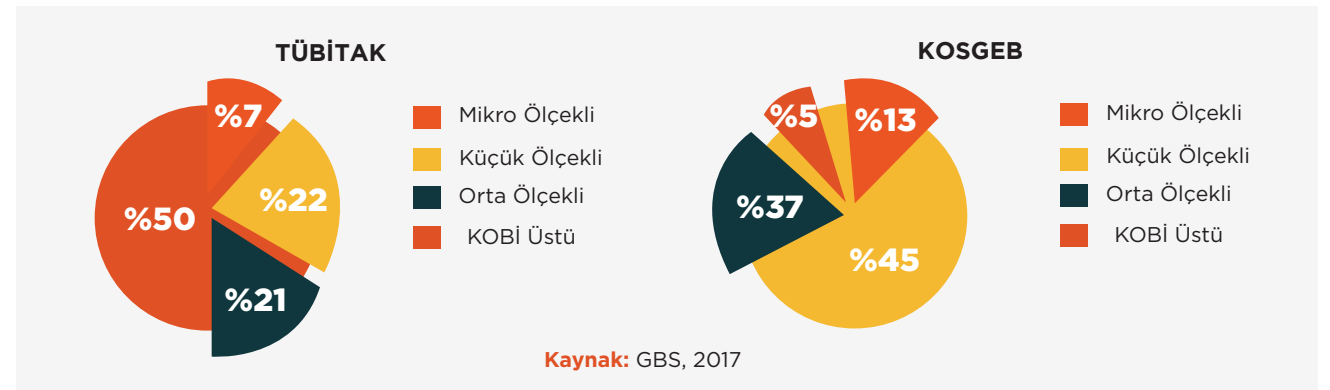

Paslanmaz çelikler paslanmaya ve korozyona dayanıklı olması, şekillendirmeye müsait olmaları ve yüksek sıcaklıklarda çalışmaya imkân vermesi nedeniyle endüstriyel üretimde ağırlıklı tercih edilmektedir. Üretilen paslanmaz çeliğin yaklaşık %64'ü endüstriyel üretimin yapıldığı malzemelerde, %26'sı ise doğrudan tüketici ürünlerinde kullanılmaktadır.

Paslanmaz çelikler, Türkiye'nin güçlü olduğu otomotiv, inşaat, gıda, beyaz eşya ve tekstil sektöründe ciddi miktarlarda kullanıldığı gibi, Türkiye'nin önümüzdeki dönem geliştirmeyi planladığı petrokimya ve kimya sektörü, makine imalatı, enerji üretimi ve reaktörler, nükleer tesisler gibi birçok konuda kullanım alanı bulacaktır. Bu nedenle paslanmaz çelik üretilmesi önem arz etmektedir.

Bakanlığımız Destekleri

Demir-çelik sanayisinde TÜBİTAK 28 firmaya 3,6 milyon TL destek vermiştir. Bu rakamın %50'si KOBİ üstü firmalara verilmiştir. KOSGEB ise 238 firmaya 3,6 milyon TL destek sağlamıştır. Bu rakamın %45'i küçük ölçekli, %13'ü mikro ölçekli, %37'si orta ölçekli firmalara verilmiştir.

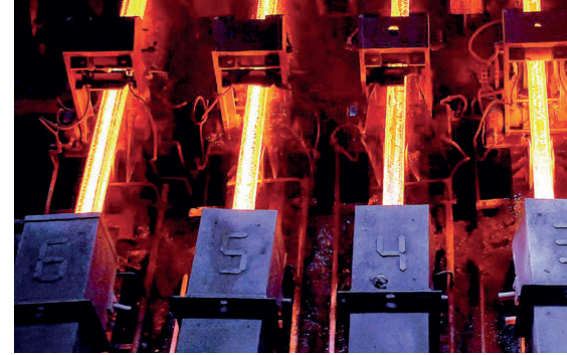
Öncelikli Yerleştirilecek Ürün Grupları

- Grafit Elektrot
- Otomotiv Sanayinde Kullanılacak Çelikler
- Silisli Sac
- Çinko
- Alüminyum Alaşımları 7000 - 8000 Serisi
- Sünger Demir
- Paslanmaz Çelik
- Ferro Alyaj

YÜKSEK TEKNOLOJİYE GEÇİŞ PROJELERİ

1. Paslanmaz çelik, yapı çeliği, takım çeliği, zırh çeliği, kalıp çeliği, TWIP ve TRIP çelikleri gibi katma değeri yüksek vasıflı çeliklerin üretimi

- Metal sektörü ile ilgili enstitüler, mükemmeliyet merkezleri, Ar-Ge merkezleri, test ve analiz laboratuvarları ile mevcut durum analizi ve portal çalışması,
- Sektörde güçlü ve dinamik yapıya sahip güçlü firmaların proje kapsamında altyapı ve Sanayi Bölgesi yatırım teşvik ve desteği.

2. Türkiye'nin Çelik Programı

- Yüksek katma değerli çelik ürünlerinin Türkiye'de üretiminin gerçekleştirilmesi,
- İç tüketime ve ihracata yönelik çalışmalar ile yeni ürünler ve pazarlar geliştirilmesi.

ZİRVE DEĞERLENDİRMELERİ

Sektör Görüş ve Önerileri	İlgili Kurum/ Koordine Edilecek Kurumlar
ABD tarafından çelik ithalatına % 25 oranında gümrük vergisi uygulaması ve alınacak tedbirlerin alınması	BSTB, Ekonomi Bakanlığı
Çelik üretimi üzerindeki ek vergiler ve maliyetleri arttırıcı diğer unsurlar	BSTB, Ekonomi Bakanlığı, ETKB
İnşaat çeliğinde gümrük vergisinin sıfırlanmasının sektör üzerindeki olumsuz etkilerinin giderilmesi	BSTB, Ekonomi Bakanlığı
Serbest Ticaret Anlaşmalarının çelik sektörü üzerine olumsuz etkileri konusunda çalışmaların yapılması	BSTB, Ekonomi Bakanlığı
Avrupa Kömür Çelik Topluluğu (AKÇT) ile yapılan Serbest Ticaret Anlaşması	BSTB, Ekonomi Bakanlığı
Haksız rekabete karşı çelik sektörünün korunması	BSTB, Ekonomi Bakanlığı,
Yassı çelik ürünlere uygulanan %9'luk gümrük vergisi indirimi	BSTB, Ekonomi Bakanlığı
Gümrük vergilerinin düşürülmesinin sektör üzerindeki olumsuz etkileri	BSTB, Ekonomi Bakanlığı
Hurda toplanmasının teşvik edilmesi	BSTB, Ekonomi Bakanlığı
Grafit elektrot üretiminin teşvik edilmesi	BSTB, Ekonomi Bakanlığı
Nitelikli çelik üretimi	BSTB
Son Kaynak Tedarik Tarifesi uygulamasının çelik sektörü üzerindeki etkilerinin giderilmesi	BSTB, ETKB, EPDK
YEKDEM'in sektör üzerindeki olumsuz etkilerinin giderilmesi	BSTB, ETKB

Sayın Bakanımızın Değerlendirmeleri

Temel hedefimiz, yakın bir gelecekte, Avrupa'nın en büyük çelik üreticisi olmaktır.

Ülkemizin Avrupa Çelik Topluluğuna üye olması itibarıyla, demir çelik sektörüne devlet tarafından doğrudan destek verilememektedir. Bu kapsamda, demir çelik üreticilerimizi, Bakanlığımızca yönetmeliği yayımlanan endüstri bölgeleri kurmaları konusunda teşvik ediyoruz.

Girdi maliyetlerini azaltmaya yönelik çok yönlü çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Kalitesiz demir çelik ürünleri ithalatının engellenmesi için piyasa gözetiminin yoğunlaştırılması önem arz ediyor. Serbest Ticaret Anlaşmaları, gümrük tarifelerinin düzenlenmesi ve yurt içindeki alımlarda çelik üreticilerimizin teşvik edilmesi de diğer enstrümanlarımız olacak.

Nitelikli çelikler, nihai ürünler içinde katma değeri en yüksek olanlardır. Nitelikli çeliklerin yurt içinde üretilmesinin önemi, demir çelik sanayi ürünlerinin birim değerleri itibarıyla ön plana çıkmaktadır. Ülkemizde üretilen nervürlü demir, yuvarlak demir, profil, sac, boru ve bağlantı elemanlarının birim fiyatları 550 ve 800 dolar/ton arasında değişirken ülkemizde üretimi bulunmayan paslanmaz çelik ve nitelikli çeliklerin birim fiyatları ise 2 bin 500 dolar/ton seviyesinden 5 bin dolar/ton seviyesine kadar çıkabilmektedir.

Akkuyu nükleer santralimizi, uluslararası standartlara uygun olarak yurt içi imkanlarla üretilecek çeliğimiz ile inşa edeceğiz. Çelik üreticilerimizin ihtiyacı olan grafit elektrot için yurt içi üretime geçilmesi hususunu Yerlileştirme Yürütme Kurulu gündemine de getireceğiz, Bakanlık olarak bu konuya gerekli desteği vereceğiz. Ülkemizde yapılacak söz konusu yatırımlar ile stratejik öneme sahip bu ürünlerde yurt dışı bağımlılığımız büyük ölçüde giderilecek.

Çelik Sanayi Zirvesi

TÜRKİYE BİLİŞİM SANAYİ ZİRVESİ

16 Mart 2018
İstanbul

KATILIMCILAR

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Cumhurbaşkanlığı	Ekonomi Bakanlığı	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	Kalkınma Bakanlığı
Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Maliye Bakanlığı	TÜBİTAK	KOSGEB
TSE	Türk Patent	TOBB	TÜSİAD	MÜSİAD
YASAD	YASED	BGD	KBD	TBV
İSO	ASO	İTO	Özel Sektör Temsilcileri	

TÜRKİYE BİLİŞİM SANAYİ GENEL GÖRÜNÜMÜ

TÜBİSAD Başkanı Sn. Kübra Erman KARACA

Değerlerin interneti dönemine geçiş yaptığımız süreçte bilişim sektörü diğer tüm sektörlerdeki katma değer ve verimliliğinin artmasında lokomotif sektör olacaktır.

Bilgi ve İletişim Teknolojileri dışındaki diğer sektörlerin teknolojik devrimi yakalayabilmesi, yeni iş modellerine uyum sağlama, uluslararası iş bölümünde sadece kullanıcı değil, ürün ve hizmet sağlayıcı olarak konumlanması ve belli ürün ve hizmetlerde uzmanlaşabilmesi, dönüşümün önemli parametreleridir.

Bu kapsamda Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın sanayimizin katma değerini ve yüksek teknoloji ürünlerin payını arttırmak üzere başlattığı Sanayide Yüksek Teknolojiye Geçiş Programını çok değerli buluyoruz.

Değerlerin interneti dönemine geçiş yaptığımız süreçte bilişim sektörü diğer tüm sektörlerdeki katma değer ve verimliliğinin artmasında lokomotif sektör olacaktır. Diğer tüm faktörleri dışarıda bırakacak olursak 2023 hedefine ulaşmak için, 2017'de kaydedilen büyümenin yaklaşık 2 katı hızda bir yıllık ortalama büyüme hızını yakalamalıyız. Bu durumda ancak gerekli önlemlerin alınması ve çalışmaların yapılması ile yaklaşık %25 oranında bir büyüme başarıldığı takdirde, BİT sektörü yaklaşık 3 yıl gibi bir zaman zarfında kendini katlayacaktır.

Türkiye'nin dijital ekonomiye geçişi ve sanayide yüksek teknoloji üretiminin sağlanması için oluşturduğumuz ve acil eyleme geçirilmesi gereken politika önerilerimizin yanı sıra iki konunun önemine dikkat çekiyoruz.

Dijital ekonomi stratejilerini ve politikalarını yönlendiren bir yönetim modeli ve yapılanması zorunludur. Bu yapı sadece bir topluluğu değil, tüm toplumu; sadece bir sektörü değil tüm sektörleri; sadece bir kamu kurumunu değil tüm kamu kurumlarını kapsayıcı ve denetleyici sorumlulukta olmalıdır.

Dijital değişimin yönetimi, koordinasyonu ve etkinliği devletin en üst seviyede ve rolde bu konuyu sahiplenmesi ile ilgili mevzuat ve kanunlarla desteklenmesiyle mümkün olacaktır.

Bilişim sektörü, katma değerli yazılım ve bilgi teknolojileri hizmetleri kullanımına ağırlık verilerek güçlü bir piyasa yapısının sağlanması ile küresel rekabet gücünün artırılması, teknoloji ve refah düzeyinin yükseltilmesi nitelikli istihdamın geliştirilmesi bakımından büyük önem arz etmektedir.

Bilgi ve İletişim Teknoloji (BİT) sektörüne yönelik verilere göre her yıl çift haneli büyüme gerçekleştiren bilişim sektörü, bilgi teknolojileri alanında %18,9 büyüme ile 41,3 milyar TL, iletişim teknolojilerinde %17,8 büyüme ile 75,6 milyar TL olmak üzere toplamda 116,9 milyar TL ciroya ulaşmıştır.

Bilgi Teknolojilerindeki cironun dağılımı; donanımda 16, yazılımda 18,8 ve hizmet alanında

6,4 milyar TL'dir. İletişim Teknolojilerindeki cironun dağılımı; elektronik haberleşme alanında 51,1 ve donanım alanında 24,5 milyar TL'den oluşmaktadır.

Değerlerin internetine geçiş yaptığımız süreçte, Türkiye BİT sektör hacminin 2023 yılında 160 milyar dolara ulaşması için 2017'de kaydedilen büyümenin yaklaşık 2 katı bir ortalama yıllık büyüme hızı yakalanması gerekmektedir.

Sektör Hacmi	32,1 milyar \$
İhracat	1,3 milyar \$
İstihdam	128 bin
İşletme Sayısı	17.016
Ar-Ge Merkezi	152
Tasarım Merkezi	2

Kaynak: TÜBİSAD, 2018

• Bilgi Teknolojileri Sektörü Girişim/Çalışan Sayısı

Faaliyet	Girişim Sayısı	Çalışan Sayısı
Bilgisayar Programlama Faaliyetleri	9.602	46.836
Bilgisayar Danışmanlık Faaliyetleri	4.339	20.357
Veri İşleme, Barındırma ve İlgili Faaliyetler	359	13.498
Diğer Bilgi Teknolojisi ve Bilgisayar Hizmet Faaliyetleri	1.784	5.553
Web Portalları	653	2.290
Diğer Yazılım Programlarının Yayımlanması	142	1.096
Bilgisayar Tesisleri Yönetim Faaliyetleri	38	765
Bilgisayar Oyunlarının Yayımlanması	99	281
Genel Toplam	17.016	90.676

Kaynak: GBS, 2017

Bilgi teknolojileri sektöründe toplam girişimlerin ve çalışan sayısının yarısından fazlası bilgisayar programlama faaliyetlerine aittir. İşletmelerin ortalama çalışan sayısı 5'tir.

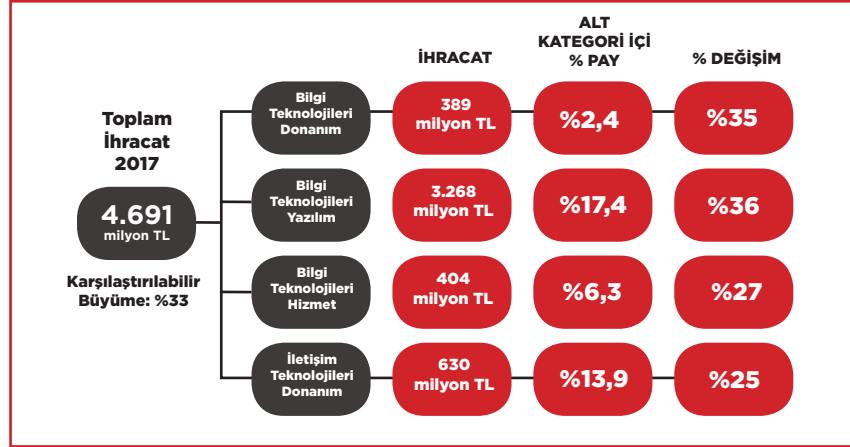
• Bilgi Teknolojileri Sektör Ciro Büyüklüğü

Ölçek	Girişim Sayısı	Toplam Ciro /Milyar TL	Ortalama Ciro /Milyon TL
Kobi Üstü İşletme	70	7,6	109,1
Orta Ölçekli İşletme	315	6,2	19,4
Küçük Ölçekli İşletme	1.678	5,3	3,2
Mikro Ölçekli İşletme	14.953	2,8	0,2
Genel Toplam	17.016	21,9	1,29

Kaynak: GBS, 2017

Bu sektörde tüm işletmelerin ortalama cirosu **1,29 milyon TL** iken, mikro ölçekli işletmelerin ortalama cirosu **187 bin TL**'dir. Sektördeki girişim sayısının çoğunluğu mikro ölçekli işletmedir. Bu işletmelerin toplam cirosu ise, küçük işletmelerin toplam cirosundan çok daha azdır.

Bilgi ve İletişim Teknolojileri İhracatı

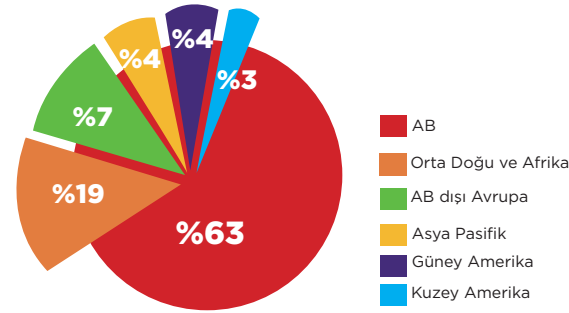
Bilgi ve İletişim Teknolojileri toplam ihracat rakamı Türk Lirası bazında bir önceki yıla göre %33 büyüme ile yaklaşık 4,7 milyar TL'ye ulaşmıştır. Yazılım ihracatı geçen yıla oranla %36 büyüme kaydederek toplam sektör ihracatının 3,2 milyar TL'lik kısmını oluşturmuştur.

Kaynak: TÜBİSAD, Bilgi ve İletişim Teknolojileri Pazar Verileri, 2018

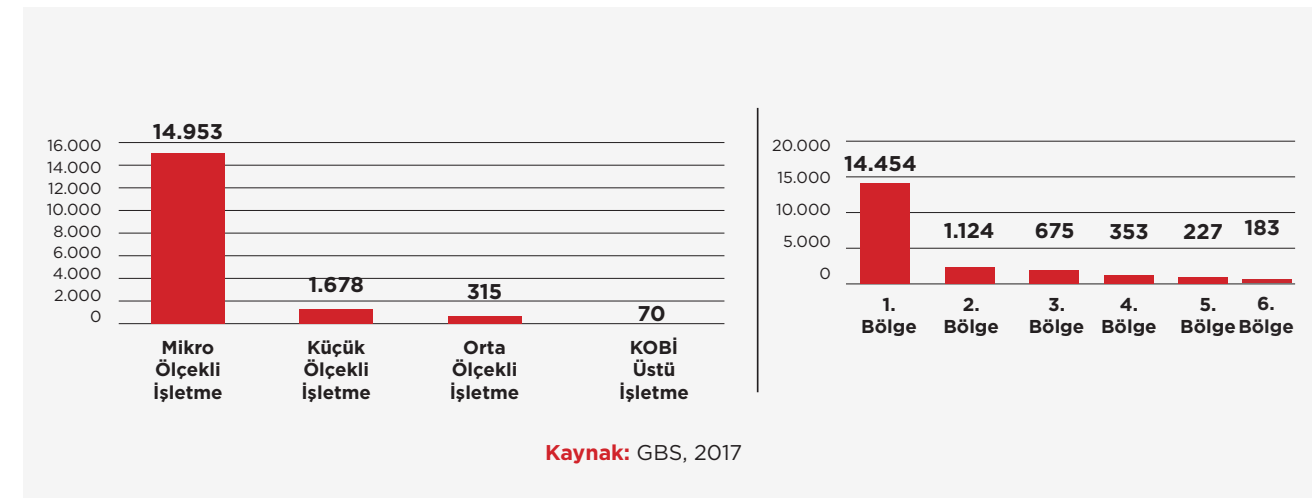
Bölge Düzeyinde İhracat

TÜBİSAD, Bilgi ve İletişim Teknolojileri Pazar Verileri'ne göre ihracat yapılan bölgeler arasında ilk sırayı %63 ile Avrupa Birliği alırken, bunu sırasıyla %19 ile Orta Doğu ve Afrika, %7 ile AB Dışı Avrupa, %4 ile Asya Pasifik ve Güney Amerika, %3 ile Kuzey Amerika takip etmiştir.

Kaynak: TÜBİSAD, Bilgi ve İletişim Teknolojileri Pazar Verileri, 2018

Ölçeğe ve Teşvik Bölgesine Göre Dağılım

Kaynak: GBS, 2017

İşletmelerin %88'i mikro ölçekli işletmedir ve %85'i birinci bölgede bulunmaktadır.

Fırsatlar

Dijital dönüşümün getirdiği yeniliklerle beraber emek yoğun üretim yerini veri yoğun üretime bırakırken bu dönüşüm ekseninde önümüze yeni fırsatlar çıkmaktadır.

1. Geniş Bant Haberleşme Teknolojileri

Sanayi 4.0, nesnelerin interneti ve haberleşme alt yapısı üzerine kurulu olan Akıllı Şehir hizmetlerinin vatandaşlara sunulması kapsamında 5G geniş bant internet alt yapısına ihtiyacı büyük önem arz etmektedir.

- Global Pazar 200 milyar dolar
- Yurtiçi Pazar 4 milyar dolar
- 2023 yılı sonunda 1 milyar 5G Abone sayısı,
- Ayda 100 Exabyte'ı aşan Küresel Mobil Veri Trafik

Kaynak: Haberleşme Teknolojileri Kümelenmesi, 2017, Ericsson, 2017

2. Yapay Zeka - Büyük Veri ve Blok Zincir

Küresel Bağlantı Endeksinde; Veri Merkezi, Büyük Veri, Bulut Bilişim ve Nesnelerin İnterneti kategorilerinde 35. sırada olan Türkiye bu alanlarda önemli bir potansiyele sahiptir.

Yapay Zekaya Hazır Olma Endeksi		
Sıra	Ülke	Puan
1	İngiltere	8,4
2	Amerika	8,2
3	Kanada	7,8
4	Kore	7,8
5	Hollanda	7,7
31	Türkiye	4,6

Pazar Büyüklüğü		
Yapay Zeka	Büyük Veri	Blok Zincir
2018'de 2,5 milyar \$	2017'de 33 milyar \$	2017'de 340 milyar \$
2025'de 50 milyar \$	2025'de 89 milyar \$	2021'de 2,3 milyar \$

Kaynak: Huawei, 2017, Statista 2017, Oxford Insights, 2017

3. Akıllı Şehirler

Akıllı Şehir, yaşama ait tüm sektörlerle ilişkin çözümlerin bir araya geldiği dijital yaşam platformudur.

- Akıllı Şehir uygulamaları ile 2022 yılına kadar **5 trilyon dolar tasarruf**
- Dünya nüfusunun %54'ü şehirlerde
- 31 Mega şehir
- 440 şehir (1 milyon nüfus üstü)
- 2050 yılında dünya nüfusunun %70'i şehirlerde yaşayacak.

Akıllı Şehir Pazar Büyüklüğü		
2016 yılında	2019 yılında	2025 yılında
773 milyar \$	1,2 trilyon \$	3,65 trilyon \$

Kaynak: Persistence Market Araştırması Raporu, 2017, ABI Araştırma Raporu, 2017, Birleşmiş Milletler, 2017

4. Oyun Sektörü ve E-Spor

Sıra	Ülke	Nüfus (Milyon)	İnternet Kullanıcısı	2017 Gelir (Milyon \$)
1	Çin	1.410	814	32.536
2	Amerika	324	260	25.426
3	Japonya	127	121	14.048
4	Almanya	82	74	4.230
5	İngiltere	66	62	4.238
18	Türkiye	81	49	774

Kaynak: Newzoo 2017

Oyun pazarı;

- Dünyada aktif 2,2 milyar oyuncu
- Dünya genelinde 109 milyar dolar gelir
- Türkiye'nin 2017 yılında oyun sektöründen aldığı pay 774 milyon dolar

Türkiye'nin E-Spor pazarı;

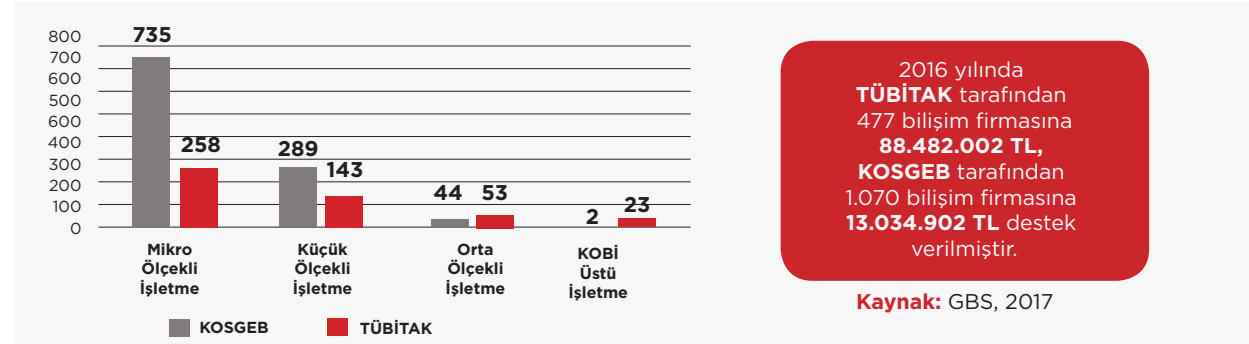
- 2016 yılında 493 milyon dolar
- 2017 yılında 700 milyon dolar
- 2020 yılında 1,5 milyar dolar

Bakanlığımız Destekleri

- Bilişim ve yazılım üreticileri sanayici kapsamına alınmıştır.
- Kamu ihalelerinde yerli yazılım ürünlerine %15 fiyat avantajı zorunluluğu getirilmiştir.
- Yazılım ürünlerine yerli malı belgesi düzenlenmesinin önü açılmıştır.
- Yazılım üreticilerinin sanayici vasfı kazanmasıyla 255 işletme sanayi siciline kayıt yaptırmıştır.
- 33 yazılım işletmesi yazılım ürünleri için 80 yerli malı belgesi almıştır.
- 2017 yılında 256 kamu bilişim projesine ayrılan bütçe 4,5 milyar TL'dir.
- 2017 itibarıyla Bilişim Ar-Ge Merkezi sayısı 152'ye ulaşmıştır.

TÜBİTAK ve KOSGEB Destekleri (Firma Sayısı)

Bilişim Vadisi

Başta Bilişim Teknolojileri olmak üzere, Elektrik – Elektronik, Telekomünikasyon, Yazılım ve Robotik gibi sektörlerden Ar-Ge yapan tüm firmalara ev sahipliği yapmaya hazır olan Bilişim Vadisi'nin, tüm etaplarının tamamlanmasıyla 5 bin Ar-Ge ve yazılım firmasını barındırması, 50 milyar dolar ciro elde etmesi ve 100 bin nitelikli insana iş ve istihdam sağlaması hedeflenmektedir.

Öncelikli Yerileştirilecek Ürün Grupları

- 5G Geniş Bant Haberleşme Şebekesi
- Güvenlik Yazılımları ve Donanımları
- Bilgisayar Destekli Tasarım ve İmalat Yazılımları

Yüksek Teknolojiye Geçiş Projeleri

1. Milli Endüstriyel Bulut

- Verilerin üretilmesi ve saklanması
- İleri analitik uygulamalarla hizmetler sağlanmasının teşvik edilmesi

2. Dijital Dönüşüm Destek Programı

3. Dijitalleşmede Uygulamalı Araştırmalar İçin Üniversite Sanayi İşbirliği Programı

4. Kamu İçin Dijital Çözümler

5. Dijital Teknolojiler Çalışma Komiteleri

ZİRVE DEĞERLENDİRMELERİ

Sektör Görüş ve Önerileri	İlgili Kurum/Koordine Edilecek Kurumlar
Eğitim ve Nitelikli İş Gücü	
Yurt dışında çalışan dijital yetkinlikleri yüksek kişilerin Türkiye'ye çekecek ve Türk şirketlerinin bünyesindeki Start-up firmalarında istihdam edilecek şekilde politikaların geliştirilmesi	BSTB, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Nitelikli insan yetiştirilmesi için akademik dünyadan beklentiler, üniversite- sektör iş birliğinin geliştirilmesi için çalışmalar yapılması	YÖK, MEB
İlköğretim, ortaöğretim ve üniversite seviyesinde kaliteli eğitim müfredatının oluşturulması ve inovatif fikirler üretebilecek sorgulayan bireyler yetiştirilmesi	
Yüksek nitelikli personelin kamuya alınabilmesi için ücret skalasının artırılması ve personelin kendi içlerinde yetkinliklerine göre yükselebilmelerinin sağlanması	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Yerileştirme ve Kamu Alımları	
Yazılım şirketlerinin büyüklüğüne ve üretilen yazılımın yerlilik oranına göre destek verilmesi	BSTB, TOBB
Bilişim sektöründe offset uygulamasının yapılması ve ihracatın desteklenmesi	BSTB
Kamu teşvik mekanizmalarının yazılım sektörünün dinamikleri doğrultusunda revize edilmesi	Ekonomi Bakanlığı
Kamu bilişim tedarikinde yerli ürün kullanımını özendirerek şartnamelerin oluşturulmasında ortak bir bakış açısının sağlanması	BSTB
Başta SCADA sistemleri, mühendislik ve güvenlik yazılımları olmak üzere ithal ürünlerin yerileştirilmesi	BSTB, Enerji Bakanlığı
Geleceğin Teknolojileri	
Yapay Zekâ Enstitüsünün kurulması	TÜBİTAK BİLGEM
Akıllı tarımın özendirilmesi	BSTB ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
Siber güvenlik risklerine yönelik yerli yazılım ve teknoloji yatırımlarının teşvik edilmesi	BSTB, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, BTK
Dördüncü Sanayi Devrimi ve Yeni Teknolojiler alanında özel sektör temsilcilerinin katılımı ile çalışma komitelerinin oluşturulması	BSTB ve TÜBİSAD
İletişim alt yapısının daha da güçlendirilmesi için, telekomünikasyon sektöründe yatırımlara devam edilmesi ve yatırımların sürdürülebilirliğinin desteklenmesi	Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı
Kamu ve özel sektörün ortak veri kullanımının ve paylaşımının sağlanması	TÜBİTAK
Piyasa Düzenlemeleri	
Şirket kurma teşviği için 29 yaş sınırının artırılması ve vergi istisnası sağlanması	TÜBİTAK
Global düzeyde rekabetçi ürün için Bağımsız Ür-Ge desteğinin sağlanması	TÜBİTAK, KOSGEB
Kanun yapıcı, sektör ve bankaların ortak çalışması ile e-faturanın yaygınlaştırılması ve pos cihazları ile plastik kartların dijital hale getirilmesi	Maliye Bakanlığı

Sektör Görüş ve Önerileri	İlgili Kurum/Koordine Edilecek Kurumlar
Devlet- özel sektör ortaklığıyla yarı resmi nitelikte ve global ölçekte bir şirketin kurularak ülkemizde üretilen yazılım ürünlerinin bu şirket vasıtası ile global pazarlara entegrasyonu	BSTB, Ekonomi Bakanlığı, TİM
İleri teknolojilerde üst strateji ihtiyacının bulunması ve Türkiye’de bu stratejiyi tek elden yönetecek bir kurum/başkanlık/bakanlık kurulması ve veri merkezlerinin tek bir merkezden yönetilmesi	BSTB, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, BTK
Teknoloji ve hizmet üretiminin bölgesel ve temasal olarak kümelenmesi	BSTB
Türkiye’deki ürünleşmiş teknoloji portföyünün sanayiciye tanıtılması	BSTB, KOSGEB, TÜBİTAK, DMO
Startup seviyesinde olan bilişim teknolojisi firmalarına yönelik iş birikimi, insan kaynağı, ticaret yetkinliği eksikliğinin in ve finansman eksikliklerinin giderilmesi için destek mekanizmalarının kurulması	BSTB, KOSGEB
BİT üzerindeki vergi yükünün düşürülmesi	Maliye Bakanlığı

Sayın Bakanımızın Değerlendirmeleri

Türk sanayisi bilişimle büyüyebilir. Bütün sektörlerin, özellikle bilişimden ve yazılımdan beklentileri çok yüksektir. Bu beklentileri karşılayacak ortak bir akıl, ortak bir vizyon ve ortak bir inançla hareket etmeliyiz.

Sanayi 4.0 sürecini, her yönüyle kavramak durumundayız. Dijital teknolojilerle bağlantılı olan bulut bilişim, büyük data, yeni sınai internet uygulamaları, algoritmalar, kodlamalar, akıllı fabrikalar, robotlar, sensörler ve 3 boyutlu yazıcılar gibi kavramlara yabancı kalamayız. Tüm bu yeni kavramlar, önümüze aşmamız gereken yepyeni bir eşik koymaktadır. O eşik, Bilişim Devrimi eşigidir. Bilişim Devrimi ile şekillenen dünya, bilim ve teknoloji omurgası üzerinde yükselmektedir.

Demir medeniyeti, yerini data medeniyetine bırakıyor. Data medeniyetinin en önemli iki teknolojisi ise yapay zekâ ve büyük veridir. Yapay zekâ konusunda, çok hızlı davranmalıyız. Bilişim toplumunun ve bilişim devriminin zorunlu kıldığı insan kaynağının üzerine titremeliyiz.

Bilginin internetinden, değerlerin internetine geçtiğimizi aklımızda tutmalıyız. Değerin interneti dönemini şekillendirecek Blokzincir teknolojisinin, buradaki büyük dönüşümün anahtarı olduğunu unutmamalıyız.

Sayın Başbakanımızın imzasıyla oluşturulan Yerlileştirme Yürütme Kurulu’nda, yerli bilişime ve siber güvenlik yatırımlarına özel bir paragraf açacağız. Mühendislik ve güvenlik yazılımları gibi kritik alanlarda, çok özel gayret göstereceğiz. Milli ve yerli duruşumuzu, ortaya koyacağımız yerli bilişim ürünleriyle, ticarileşen yazılımlarımızla güçlendireceğiz.

Bilişim Sanayi Zirvesi

TÜRKİYE ELEKTRONİK SANAYİ ZİRVESİ

30 Mart 2018
İstanbul

KATILIMCILAR

Bilim, Sanayi ve
Teknoloji Bakanlığı

TÜBİTAK

TİM

KESİD

EMSAD

Cumhurbaşkanlığı

KOSGEB

TÜSİAD

TÜRKBESD

ENOSAD

Ekonomi
Bakanlığı

TSE

MÜSİAD

ECİD

AGİD

Gümrük ve Ticaret
Bakanlığı

Türk Patent

TESİD

EDOSAD

Özel Sektör
Temsilcileri

TÜRKİYE ELEKTRONİK SANAYİ GENEL GÖRÜNÜMÜ

TESİD Başkanı Sn. C. Müjdat ALTAY

Sektörümüzde teknoloji sahipliğinin artması, ileri üretim altyapısının geliştirilmesi, sadece bugün ithal edilen ara malı ürünlerin yerli tasarım ve üretimini değil, milli ve yerli özgün ürünlerin de küresel pazarlara sunumunu mümkün kılacaktır.

Odak sektörler arasında yer alan elektronik sanayimizin güncel durumunu değerlendirmek, küresel alanda rekabet edebilirliği için gereken adımları tespit etmek, orta ve uzun vade hedeflerimize ulaştıracak stratejileri oluşturmak üzere, Sayın Bakanımız Faruk ÖZLÜ başkanlığında gerçekleşen Türkiye Elektronik Sanayi Zirvesi, sektörümüz açısından son derece faydalı olmuştur. Türkiye Elektronik Sanayicileri Derneği olarak bu toplantıya Bakanlığımız yetkilileri ile birlikte ev sahipliği yapmaktan gurur duyduğumuzu ifade etmek isterim.

Tüm sektörlerin içinde yatay olarak yer alan elektronik sektörü, bu özelliği ile kalkınmada kaldıraç vazifesi görmektedir. Bu nedenle sektörümüzde teknoloji sahipliğinin artması, ileri üretim altyapısının geliştirilmesi, sadece bugün ithal edilen ara malı ürünlerin yerli tasarım ve üretimini değil, milli ve yerli özgün ürünlerin de küresel pazarlara sunumunu mümkün kılacaktır.

TESİD Yönetim Kurulu olarak stratejilerimizi ve projelerimizi, devletimizin en geç 10 yıl içinde, imalat sanayini ve yerli ara malı üretimini ikiye katlama hedefini desteklemek üzere kurguluyoruz. Bu çerçevede kamu ve sektörümüzü bir araya getiren 30 Mart Zirvesi'nde oluşan ortak akıl ve heyecanın sürekliliğini ve zenginleşerek gelişimini sağlayacak her türlü çalışmada, sektörün en kıdemli STK'sı olarak birleştirici bir görev ve sorumluluk almayı ülkemizin geleceğine ve yeni nesillerimize karşı bir borç biliyoruz.

Türkiye elektrik ve elektronik sektörü son yıllarda hızla büyümektedir. Sektör tarafından üretilen ürün yelpazesi oldukça geniş olup beyaz eşyadan tüketici elektroniğine, telekomünikasyon cihazlarından bilgisayar cihazlarına, profesyonel ve endüstriyel cihazlardan savunma elektroniğine kadar çok sayıda alt sektöre ait ürün üretilmektedir. Teknolojik gelişimin çok hızlı olması sektör tarafından üretilen ürün yelpazesini her geçen gün artırmaktadır.

Türkiye, elektrik ve elektronik sektörünün alt sektörlerinden olan beyaz eşya (elektrikli ev aletleri imalatı) sektöründe oldukça güçlü konumdadır. Türkiye, yaklaşık 26 milyon adetlik üretim kapasitesiyle Avrupa'da 1. ve Dünya'da ise 7. sıradadır. Bu değerlerle birlikte Türkiye beyaz eşya sektöründe üretim

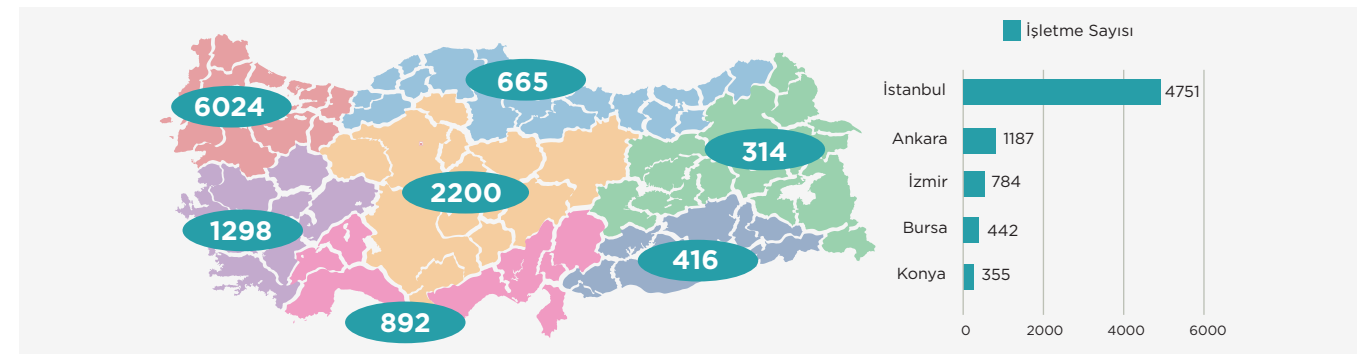
üssü konumundadır. Üretim ve ihracat artışına paralel olarak Türkiye elektrik ve elektronik sektörünün ithalatı da artmaktadır.

2017 yılında sektörün ihracatı 10,4 milyar dolar, ithalatı ise yaklaşık 20 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Elektrikli ev aletleri sektör ihracatında %30 ile en yüksek paya sahiptir. Diğer taraftan, tüketici elektroniği ürünleri %14 ile ithalatla en yüksek paya sahiptir.

Ciro	45 milyar \$
İhracat	10,4 milyar \$
İthalat	20 milyar \$
İstihdam	120 bin
İşletme Sayısı	11.809
Ar-Ge Merkezi	68
Tasarım Merkezi	10

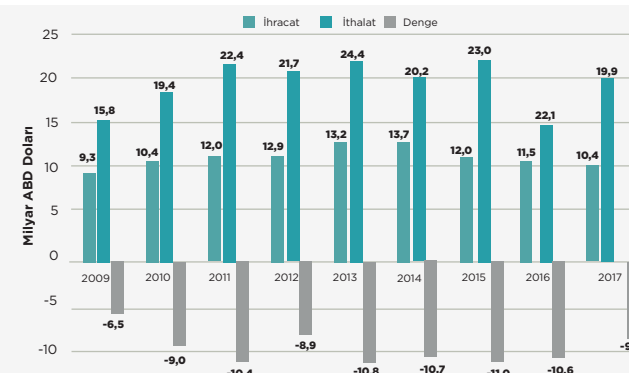
Kaynak: TÜİK, GBS 2017

Elektrik-elektronik sanayimiz Marmara Bölgesi'nde yoğunlaşmıştır. İstanbul, Ankara ve İzmir sanayide en yoğun illerimizdendir.

Kaynak: GBS, 2016

Sektörün Dış Ticareti

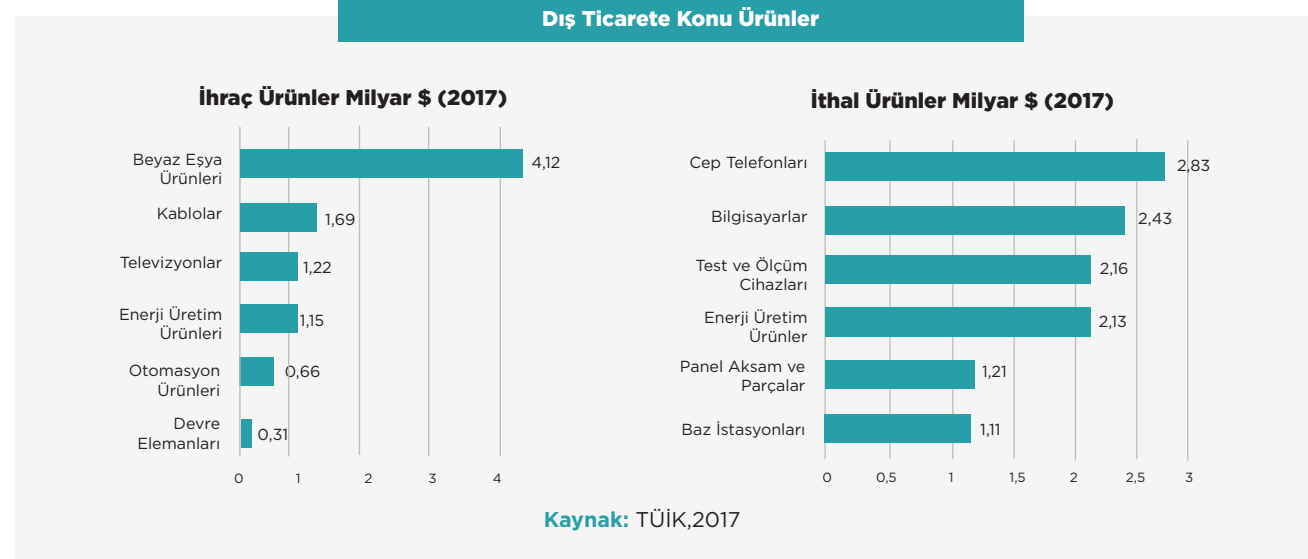

Elektronik ürünler, % 84,3'lük ithalat oranıyla yerleştirilmesi büyük önem arz eden ürünler arasındadır. Elektrikli sanayi ürünlerinin % 43,5'i ithaldir.

Kaynak: TÜİK, 2017

İhraç edilen ürün gruplarında, beyaz eşya ürünleri, kablolar, televizyonlar ve enerji üretim ürünleri üst sıralarda yer almaktadır. Elektrik elektronik sektöründe; cep telefonları, bilgisayarlar, enerji üretim ürünleri ile test ve ölçüm cihazları ithalatı en yüksek ürünlerdir.

Fırsatlar

• Endüstri 4.0

Endüstri 4.0, planlı ve daha az maliyetle üretimi, minimum enerji kullanımını, az ısı üretimini, zaman kazanımını, daha az kaynak ve bellek kullanımını beraberinde getirmektedir. Yüksek hızda ve güvenilirlikte çalışma, eski işlere göre en az iki kat verim ve daha kaliteli ürün üretimi, Endüstri 4.0'ın en önemli etki alanıdır.

Endüstri 4.0 küresel boyutta sanayi üretimini ileri teknoloji ile donatarak, makineler arası iletişim çağına, siber fiziksel sistemlere geçişi

esas almakta olup ekonomiden sosyal düzene kadar yapacağı radikal değişimler ile yeni bir sanayi dönüşümüne neden olacaktır. Bu süreçte, akıllı fabrikalar ile akıllı ürün uygulamaları kendini gösterecektir.

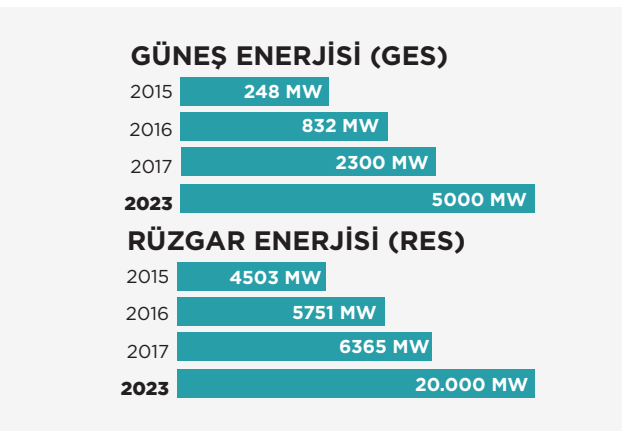
Sanayi, tamamen robotik sistemlere dayalı, büyük verinin işlendiği ve makinelerin haberleştiği bir yapıya dönüşecektir. Endüstri 4.0 ile birlikte; robotik sistemler, sensör teknolojileri ve lazer teknolojileri fırsat alanları olarak karşımıza çıkmaktadır.

• Yenilenebilir Enerji

Ülkemizde, 2023 yılına kadar toplam **5.000 MW** güneş enerjisi üretimi ve **20.000 MW** rüzgâr enerjisi üretimi planlanmaktadır. Bu durum, yerli sanayimiz açısından

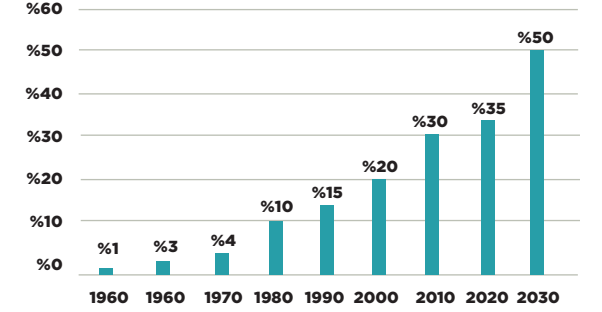
- Güç elektroniği,
- Enerji verimliliği,
- Akıllı şehirler,
- Akıllı şebekeler,
- Enerji depolama ve yönetim sistemleri alanlarında önemli fırsatlar oluşacaktır.

Kaynak: ETKB, 2017 Yılı Faaliyet Raporu

• Araç İçerisinde Otomotiv Elektroniğinin Gelişimi

Son yıllarda otomotiv elektroniğinin araç maliyeti içerisindeki payının hızla arttığı görülmektedir. 2030'a gelindiğinde araçların içerisindeki elektronik aksam oranının %50'ye ulaşacağı öngörülmektedir. Bu durum, güç elektroniği ve elektronik sektörünün otomotiv uygulamalarında ciddi fırsatlar oluşturacaktır.

• 5G/5G+ Mobil İletişim Teknoloji

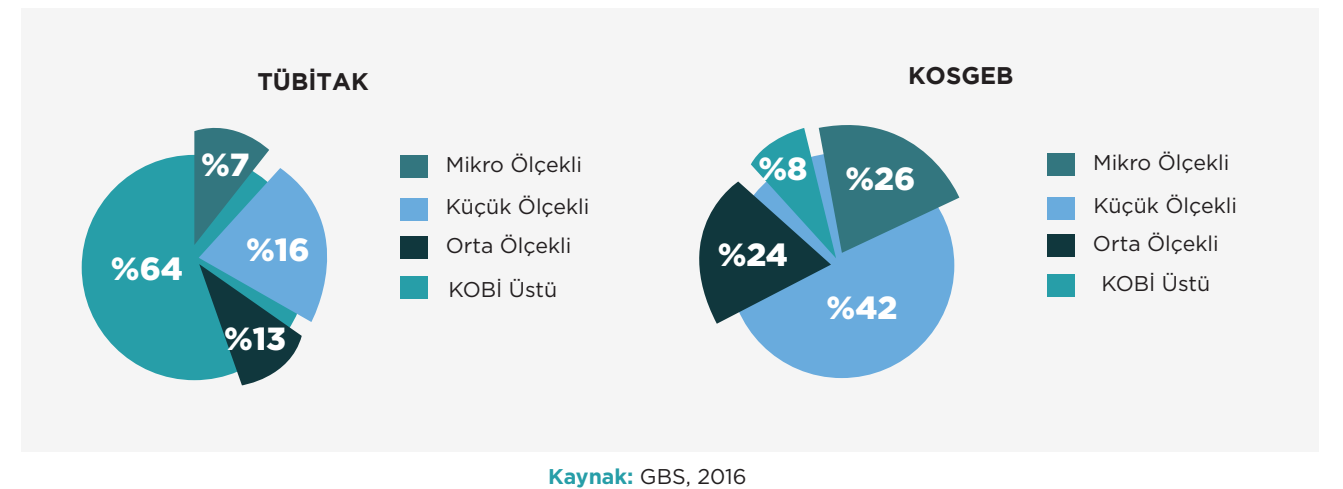
5G ve ötesi teknolojiler ile birlikte, günümüzdeki birçok teknolojinin bir arada kullanımıyla yeni gelişimler sağlanacak ve bir kısım yeni teknolojiler uygulanmaya başlanacaktır. Bu kapsamda, başta elektronik haberleşme sistemleri olmak üzere, her türlü kablosuz haberleşme sistemine yönelik erişim ve iletim (transmisyon) amaçlı anten sistemleri ile diğer şebeke bileşenlerinin tasarımı ve geliştirilmesi ile beraber;

- Düşük güçlü telsiz erişim noktaları (small cell), çoklu anten (massive MIMO),
  - Milimetrik Frekans (milimeter wave),
  - Şebeke Fonksiyon Sanallaştırması (Network Function Virtualization- NFV),
  - Geniş bantlı baz istasyonu donanımı
  - RF IC, düşük enerji ile çalışabilen mikroçip teknolojileri
  - Dalga Şekli Tasarımı
  - Optik haberleşme sistemleri
  - Kanal Modelleme (Channel modelling)
- alanlarında elektronik sanayinde üretime dönük fırsatlar kaşımıza çıkmaktadır.

Bakanlığımız Destekleri

TÜBİTAK tarafından Elektrik-Elektronik sanayinde faaliyet gösteren 174 firmaya 47,8 milyon TL destek verilmiştir. KOSGEB tarafından ise 49 firmaya 13,9 milyon TL destek sağlanmıştır.

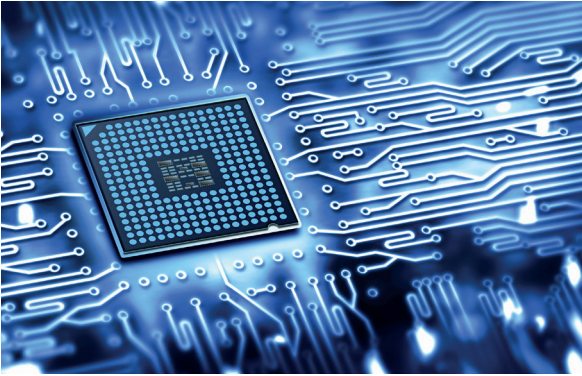
Öncelikli Yerleştirilecek Ürün Grupları

- Endüstriyel Elektronik, Robotik ve Sensör Teknolojileri
- Haberleşme ve İletişim Cihazları
- Panel Teknolojileri
- Bataryalar
- Enerji Depolama
- Enerji Yönetim Sistemleri
- Güç Elektroniği Sistemleri

YÜKSEK TEKNOLOJİYE GEÇİŞ PROJELERİ

1. Akıllı Şehir Çözümleri Projesi

- Akıllı şehir/ev trendinin, mevcut avantajlarımızı en verimli kullanacak şekilde stratejik bir program dahilinde fırsata çevrilmesi
- Bunun için öncelikli alanların belirlenmesi, bu alanlarda talep oluşturacak düzenlemelerin yapılması ve bu alanlara cevap verecek yetkinliklerin desteklenip geliştirilmesi
- Yerli-yerli, yerli-yabancı, uçtan uca çözüm işbirliklerinin teşviki

2. Elektronikte Mikro Segmentler Projesi

- Detaylı teknoloji ve sektör analizleriyle mikro segmentlerin belirlenmesi
- Seçili alanlardaki yatırımların ve Ar-Ge çalışmalarının desteklenmesi
- Bu alanlardaki aktörler için ortak platformlar ve işbirliği imkanları sağlanması

ZİRVE DEĞERLENDİRMELERİ

Sektör Görüş ve Önerileri	İlgili Kurum/Koordine Edilecek Kurumlar
Eğitim ve Nitelikli İş Gücü	
Üniversite öğrencilerinin sanayiye mezun olmadan önce tanıştırılması, aday mühendislik tarzı programların teşvik edilmesi	BSTB, YÖK
Sektörde elektrokimya alanında insan kaynağı ihtiyacının karşılanması	BSTB, YÖK
Akademisyenlerin sanayi ile yapacakları ortak projelerinin akademik ilerlemede kriter olması	YÖK
Üniversitelerin bir alanda dikey uzmanlaşması	
Mühendislik eğitiminin marka bilinci, pazarlama gibi konuları kapsamı	
Matematik, fizik gibi temel bilimlerde doktoralı insan sayısını artırmak için gerekli çalışmalar yapılması	BSTB, YÖK, TÜBİTAK
Endüstriyel doktora programı uygulamaya alınması ve doktora öğrencilerinin Ar-Ge merkezlerinde çalışmalarının sağlanması	BSTB, YÖK, TÜBİTAK
Mesleki eğitim programlarının üniversitelerde, KOBİ'lerde ve büyük firmalarda yaygınlaşabilmesi için destek programı sağlanması	BSTB, KOSGEB
Beyin göçünü tersine çevirecek teşvikler uygulanması	BSTB, TÜBİTAK, TÜBA
Araştırma üniversitelerinin oluşturulması ve desteklerin belirli alanlara yoğunlaştırılması	TÜBİTAK
Yerleştirme ve Kamu Alımları	
Kamu alım iradesi oluşturulması, kamu alımlarında yerli ürün tercih edilmesi	Maliye Bakanlığı, KİK
TÜBİTAK MAM Enerji Enstitüsü gibi kurumların bilimsel çalışmalarında sektör temsilcileriyle birlikte çalışması	BSTB, TÜBİTAK
Elektrik-elektronik sektöründe stratejik ürünlerde ve komponentlerde yeni yatırımlar yapılması	BSTB, Ekonomi Bakanlığı
Sadece ithalatta kalite açısından bir kota getirmek yerine ithal edilecek ürünler için bir yerlilik şartı da aranması, bu alanlarda bir yaptırım uygulanması	BSTB, Ekonomi Bakanlığı
Kamu alımlarında sadece mevcutta ihtiyaç duyulan ürünler yerine, diğer ülkelerde olduğu gibi gelecekte gerekli olacak yenilikçi ürünlerin de alınması	BSTB, Maliye Bakanlığı
Kamu alımlarında devlet destekleri sayesinde üretilen ürünlerin alımı konusunda teşvik sağlanması	BSTB
Toplumun yerli malı kullanım bilincinin artırılması	BSTB, MEB
Kamu alımlarında uzun vadeli alım planları hazırlanması	Maliye Bakanlığı
Türk Patent bünyesinde yeni kurulacak şirketin yerli üreticiler adına yurt dışından patent anlaşması yapması	BSTB, Türk Patent
Kamu alımlarına Sanayi İşbirliği Programı vasıtasıyla yerlilik şartı getirilmesi	BSTB, TOBB
Patentlerin ticarileştirilebilmesi amacıyla Türk Patent ve Marka Kurumu bünyesinde yeni bir şirket kurulması	Türk Patent

Sektör Görüş ve Önerileri	İlgili Kurum/Koordine Edilecek Kurumlar
Geleceğin Teknolojileri	
Endüstri 4.0, yazılım gibi konularda yapılacak olan yatırımların tüm gelişmiş illerde desteklenmeye devam edilmesi	BSTB, Ekonomi Bakanlığı
Siber güvenlik alanında başta kamu kurumları olmak üzere milli yazılımların kullanılması için gerekli çalışmaların yapılması	BSTB, BTK
5G teknolojisini geliştiren Ar-Ge şirketlerinin masraflarının %75'inin TÜBİTAK tarafından karşılanması	TÜBİTAK
Piyasa Düzenlemeleri	
Patentlerin ticarileşmesinin ekonomik anlam ifade edebilmesi için destek sağlanması	Türk Patent
Sektörde Ar-Ge gelişimi, eğitim programı sunan şirketlerin finansmanı gibi faaliyetler için özel sektörün bir üst fon oluşturması	İlgili STK'lar
İthalatta hali mesuliyet sigortası benzeri bir uygulama getirilmesi, getirilen cihazların garanti süresince sigortalanması	BSTB, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı
Patentlerin banka teminatı olarak kullanılabilmesi	Türk Patent ve Maliye Bakanlığı
TV imalat sektöründe maliyeti düşürmek için teşvik verilmesi	Ekonomi Bakanlığı
İlave gümrük vergisi getirilirken üreticilerden görüş alınması ve ilave gümrük vergilerinden kaynaklanan haksız rekabetin önlenmesi	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı
Turquality programının geliştirilerek devam ettirilmesi	Ekonomi Bakanlığı
Enerji tasarruflu beyaz eşyalarda ÖTV indiriminin sürekli uygulanması ve bu ürünlerde KDV'nin %1'e indirilmesi	Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı
Çinli üreticilerin düşük fiyat politikası karşısında yerli üreticinin korunması	Ekonomi Bakanlığı

Sayın Bakanımızın Değerlendirmeleri

Elektronik sektörü, artık kendi başına bir sektör olmaktan çıkarak tüm sektörlerle girdi sağlar hale geldi. Özellikle otomotiv, savunma, havacılık, bilişim, sağlık gibi anahtar sektörlerin merkezinde olan elektronik sektörümüzün 2017 itibarıyla 10 milyar dolardan fazla ihracatı, 700 milyon dolardan fazla Ar-Ge harcaması vardır.

Elektronik sanayisine öncelik veren ülkeler, gelişmişlik düzeyi bakımından da fark atıyor; elektronik sanayisini arkasına alan ülkeler büyüyüp kalkınıyor.

Bilimde, teknolojide ve sanayide küresel oyuncu olma hedefini benimsemiş bir ülkeyiz. Bu hedefe ancak üreterek ve ihracatla ulaşabiliriz.

Cari açığı azaltmak ve küresel bir oyuncu olmak için sanayinin yerli üretim girdilerini artırmamız gerekiyor. Beyaz eşyanın yanı sıra, yerli üretimin en önemli başarısı savunma sanayinde gerçekleşiyor.

Dijital dünya ile birlikte elektronik ürünlere bağımlılık artmaktadır. 2023 yılı itibarıyla elektronik sektörünün dünya ticaret hacmi 7 trilyon \$'a çıkacaktır.

Beyaz eşya sanayisinde akıllı sistemlere gidiş var. Güçlü beyaz eşya sanayimizi akıllı sistemlerle donatarak ilerlemeliyiz.

Elektronik Sanayi Zirvesi

TÜRKİYE OTOMOTİV TEDARİK SANAYİ ZİRVESİ

**11 Nisan 2018
Bursa**

KATILIMCILAR

Bilim, Sanayi ve
Teknoloji Bakanlığı
Kalkınma Bakanlığı

Bursa Valiliği
Türk Patent
YASAD

Cumhurbaşkanlığı
Milli Eğitim
Bakanlığı
TÜBİTAK
TOBB
TAYSAD

Ekonomi Bakanlığı
Ulaştırma, Denizcilik ve
Haberleşme Bakanlığı
KOSGEB
TÜSİAD
Özel Sektör Temsilcileri

Gümrük ve Ticaret
Bakanlığı
Yükseköğretim Kurulu
Başkanlığı
TSE
MÜSİAD

TÜRKİYE OTOMOTİV SANAYİ GENEL GÖRÜNÜMÜ

Dünyada otomotiv sektörü, gün geçtikçe geniş ve ülke ekonomileri için önemi artan bir sektördür. Sektörde firmalar arası rekabet hızla yükselmekte ve buna bağlı olarak verimlilik artışı, kaynakların etkin kullanımı, idari ve teknik organizasyon gibi unsurlar büyük önem kazanmaktadır. Bu kapsamda, Ar-Ge'ye yatırım, kalite yönetimi, ana ve tedarik sanayi arasında işbirliğine dayanan ilişkiler, nitelikli iş gücü istihdamı, esnek üretim yöntemlerinin uygulanması ve etkin pazarlama gibi özellikler rekabette öne çıkmayı belirleyen unsurlardır.

Otomotiv sanayi, demir-çelik, elektrik-elektronik, bilişim, hafif metaller, petro-kimya, plastik gibi temel sanayi dallarının başlıca ürün alıcısıdır ve otomotiv sektöründeki gelişmeler bu sektörleri de teknolojik yeniliğe zorlamaktadır. Ülkemizin son 12 yıldır aralıksız ihracat lideri olan ve yaklaşık 60 yıllık bir geçmişe sahip olan

otomotiv sanayimiz için 2017 yılı rekorlar ile kapatılmıştır. Ülkemiz 2017 yılında üretilen 1,75 milyon adet araç ile dünyada 14. Avrupa Birliği'nde ise 5. sırada yer almıştır.

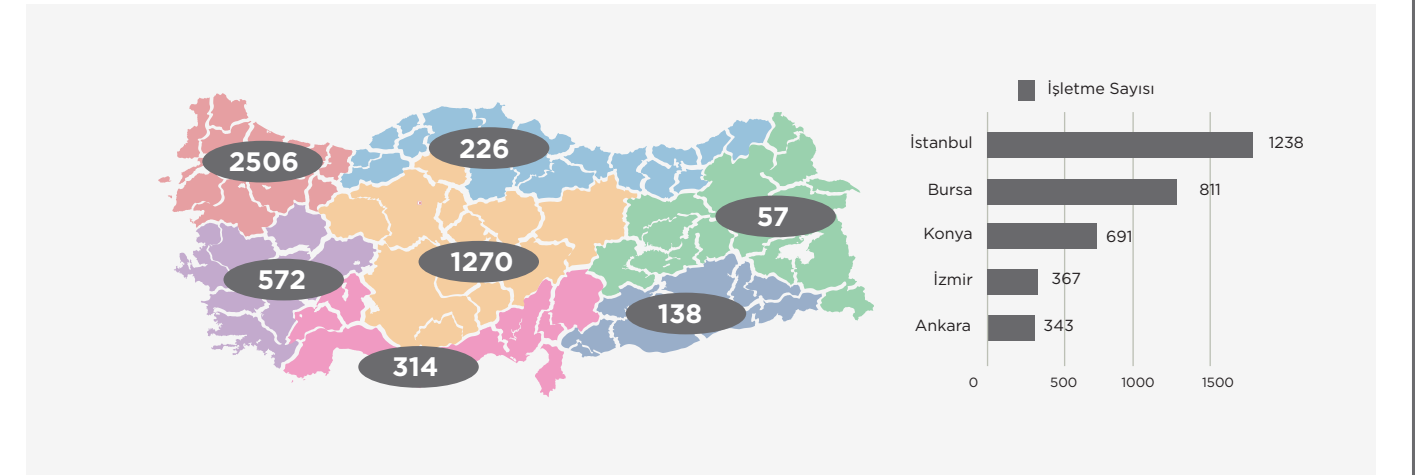
Otomotiv tedarik sanayi ise gerek yurt içinde gerekse yurt dışında faaliyet gösteren firmalara ve bununla birlikte yenileme pazarına, doğrudan veya dolaylı olarak ana sanayi tarafından belirlenen teknik dokümanlara uygun orijinal ve eşdeğer mamul, yarı mamul ve sistem üreten bir sanayi dalıdır.

Türk otomotiv tedarik sanayi firmalarının, bazı kritik ürünler dışındaki tüm parçaları içeren ürün grupları, ülkemizde imal edilen motorlu araçların % 80-90 oranında yerli katkı ile imal edilmesine imkân verecek çeşitliliktedir.

Otomotiv sanayi Marmara Bölgesi'nde yoğunlaşmış olup İstanbul, Bursa ve Konya sanayide en yoğun illerimiz olarak öne çıkmaktadır.

Dış Ticaret Hacmi	41,3 milyar \$
İhracat	23,9 milyar \$
İthalat	17,4 milyar \$
İstihdam	218 bin
İşletme Sayısı	5.083
Ar-Ge Merkezi	122
Tasarım Merkezi	14

Kaynak: TÜİK, GBS 2017 (Otomotiv ana ve tedarik sanayi verileri)

Kaynak: GBS, 2017

TAYSAD Başkanı Sn. Alper KANCA

Elektrikli ve hibrit araçlar ile otonom araçların payının artmaya başladığı bu dönemde otomotiv tedarik sanayinin üretim gamını değiştirerek katma değeri yüksek ürünlere geçiş yapması gerekmektedir.

Otomotiv sanayi büyük bir dönüşüm ve değişimin eşindedir.

Artık hem Türkiye'de hem de yurt dışında güçlü olmak zorundayız. Sadece Türkiye'de güçlü olarak ayakta kalamayız. Ülkemizde yatırım yapabilmek için yurt dışında da güçlü olmak gerekiyor.

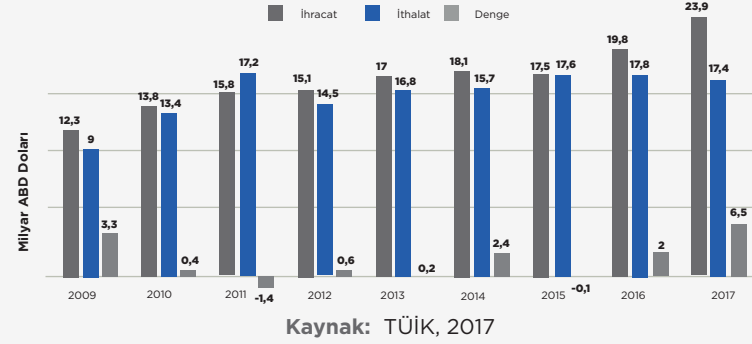
Kendimizle övünüyoruz ve bunda biraz da haklıyız. Avrupa'da ticari araç üretiminde 1 inci, otomobil üretiminde ise 6 inci sıradayız. Toplam üretimde ise dünya 14 üncüsüyüz.

Bunlar gerçekten önemli başarılar. Başarılarımızla övünmek hakkımız; ama biz otomotiv tedarikçileri sadece övünmüyor, yeni başarı hikayeleri yazmaya da devam ediyoruz.

Otomotiv sanayi, ana ve tedarik sanayinin güçlü sinerjisi ile ülke toplam ihracatının %20'sini karşılamaktadır.

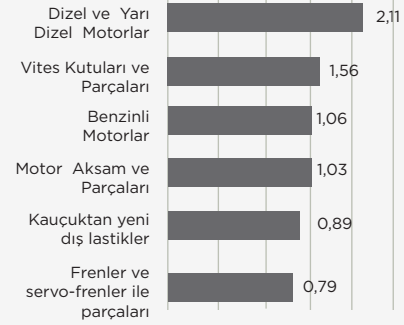
Türkiye otomotiv tedarik sanayi ise tek başına 10 milyar dolar ihracatının yanında ana sanayi ihracatının yarısının da girdisini oluşturmaktadır.

Sektörün Dış Ticareti

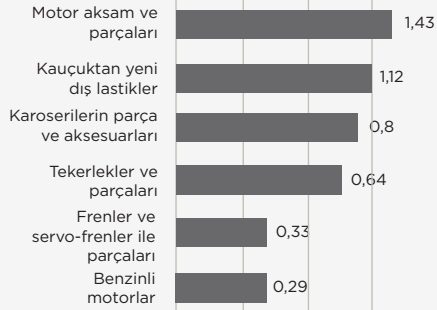

Dış Ticarete Konu Ürünler

İthal Ürünler Milyar \$ (2017)

İhraç Ürünler Milyar \$ (2017)

Kaynak: TÜİK, 2017

Fırsatlar

Otomotiv sanayinde yaşanan teknolojik değişim ve dönüşüm ile birlikte tedarik sanayimizin karşısına yeni fırsatlar çıkmaktadır.

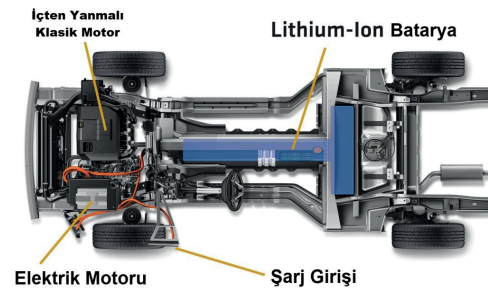
1. Elektrikli Araçlar ve Batarya Teknolojileri

Dünya genelinde birçok gelişmiş ülke önümüzdeki yıllarda dizel yakıtlı araçların üretimini ve satışını durduracağını açıklamıştır. 2030 yılında toplam hafif araç satışının % 20'sinin, 2040 yılında da yaklaşık % 50'sinin elektrikli olacağı öngörülmektedir.

2. Otomotiv Elektroniği

Otomotiv teknolojisinin gelişimiyle birlikte, 1960 yılında araç maliyeti üzerindeki etkisi %1 dolaylarında olan otomotiv elektroniği, günümüzde araç maliyeti üzerinde % 30-35 etkiye sahiptir.

Yeni teknolojiler ve değişen müşteri beklentileri ile elektroniğin araç içindeki ağırlığının daha da artması ve önümüzdeki 20 yıl içerisinde % 50-70 mertebelerine ulaşması öngörülmektedir.

3. Otonom Araçlar ve Sürücü Destek Sistemleri (ADAS)

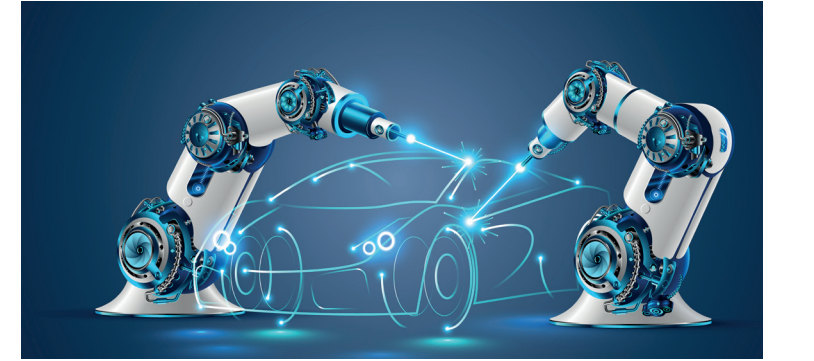
2030 yılında satılan otomobillerin % 15'inin tam otonom olması öngörülmekte olup otonom araç teknolojilerinde kullanılan;

- Sensörler
- Elektronik Kontrol Üniteleri
- Yazılım
- 5G ve V2X Teknolojileri
- Radar & Lidar
- Monitörler

gibi katma değeri yüksek teknolojilerin yerli olarak geliştirilmesi önemli bir fırsat olarak görülmektedir.

4. İleri Malzeme Teknolojileri

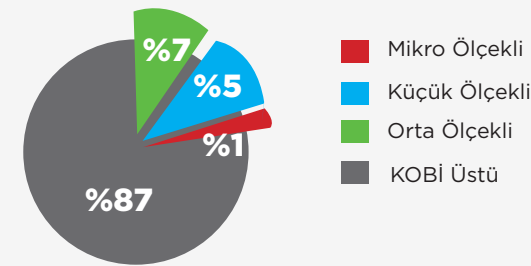
Çevreye yönelik artan duyarlılık, taşıtlardan kaynaklanan emisyonların sınırlandırılmasına yönelik yasal yaptırımlar ve elektrikli-hibrit araçların gelişimi, araç hafifletirme çalışmalarına hız verilmesine neden olmakta ve henüz maliyet dezavantajı olsa da yeni nesil malzeme (Kompozit, karbon fiber, magnezyum-alüminyum alaşım) kullanımını teşvik etmektedir.

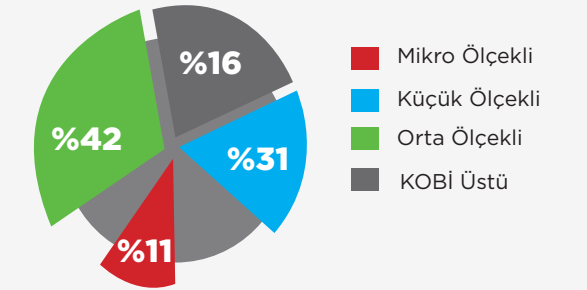
Bakanlığımız Destekleri

2016 yılında TÜBİTAK tarafından 90 otomotiv sanayi firmasına 22,8 milyon TL, KOSGEB tarafından 363 otomotiv sanayi firmasına 6,6 milyon TL destek sağlanmıştır

TÜBİTAK

KOSGEB

Kaynak: GBS, 2016

Öncelikli Yerleştirilecek Ürün Grupları

- Yeni Nesil Elektronik Fren Sistemi Donanım Ve Yazılımları
- Sürücü Destek Sistemleri (Adas)-Otonom Araç Sistemleri (Adaptif Hız Sabitleme, Şerit Kontrol Sistemi, Otomatik Pilot Vb.)
- Multimedya ve Araç İçi-Dışı Görüntü Sistemlerine Sahip Radyo Teypler (Bilgi-Eğlence Sistemleri)
- Elektrikli ve Hibrit Araçlar İçin Batarya, Enerji ve Güç Yönetim Sistemleri
- Dijital Gösterge Panelleri

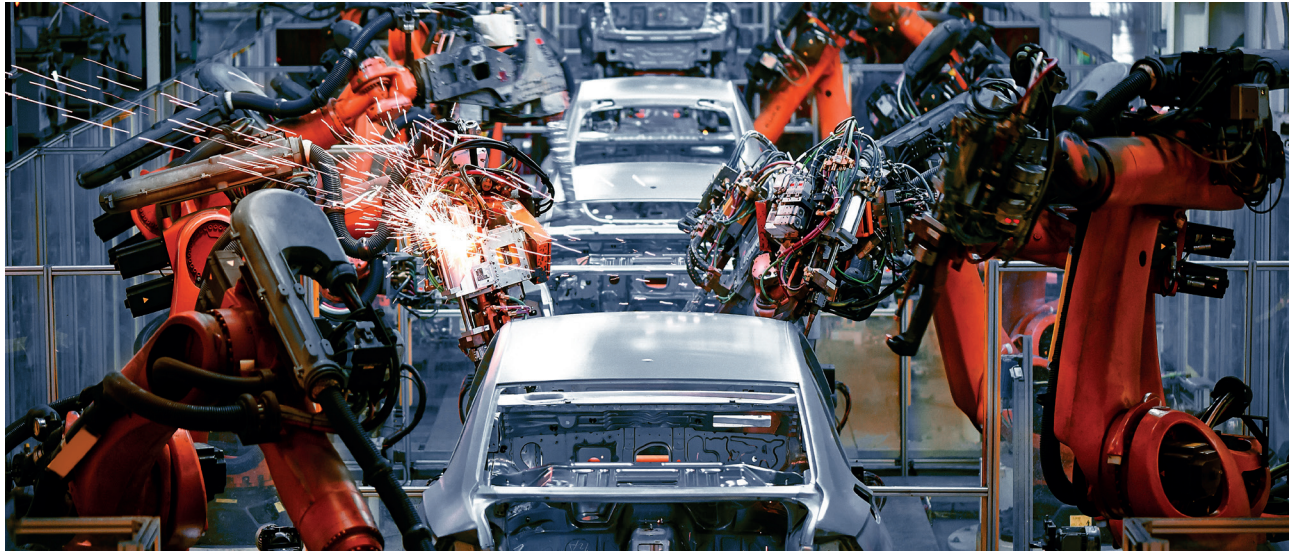
YÜKSEK TEKNOLOJİYE GEÇİŞ PROJELERİ

1.Üretim Kapasitesinin Artırılması Amacıyla Sıfırdan Yeni Yatırım Yapılması

- İç pazarın büyütülmesi,
- Hurda teşvikinin düzenli olarak uygulanması,
- Yeni yatırımlarda nakit hibe desteği verilmesi.

2.Yerli Sözleşmeli Üreticilerin Oluşturulması

- Uluslararası ölçekte özellikle ülkemizde üretimi olmayan ve katma değeri yüksek araçların üretimine yönelik sözleşmeli üretici oluşturulması
- Sözleşmeli üretime yönelik ihtiyaçların belirlenmesi ve ülkemiz koşullarına uygun model oluşturulması.

ZİRVE DEĞERLENDİRMELERİ

Sektör Görüş ve Önerileri	İlgili Kurum/Koordine Edilecek Kurumlar
Teknolojik Yetkinlik	
Teknoloji ve pazara hızlı ulaşmak için odak sektörlerle yönelik ileri teknolojiye sahip küresel şirketlerin satın alınması amacıyla düşük faizli uzun vadeli kredi vb. alternatif finansman olanakları oluşturulması, kendi sektöründe ve iş alanında yurt içinde ve yurt dışında start-up yatırımları için kaynak oluşturulması (Girişim Sermaye Fonu) ve şirket alım fırsatlarının araştırılması için danışmanlık desteği verilmesi.	Ekonomi Bakanlığı, EximBank
4. Sanayi Devrimi kapsamında mevcut tesislerinde dijital dönüşüm yatırımı yapan otomotiv tedarik sanayi firmalarına yatırım tutarına bağlı olmaksızın % 50'ye kadar nakit desteği verilmesi.	BSTB, Ekonomi Bakanlığı
Türkiye'de üretilmeyen veya talep edilen adetler nedeni ile fizibilitesi uygun olmayan orta-yüksek-ileri teknoloji aksam veya modüllerin yerleştirilmesi amacıyla özel destek mekanizmaları oluşturulması.	BSTB
Türkiye'nin Otomobili Projesi kapsamında; <ul style="list-style-type: none"> • 10 yıllık gelişim planının yayınlanması, • Süreç içinde elektrikli araç kullanımı için stratejilerin belirlenmesi, • Karbon salınımı politikasının belirlenmesi, • Elektrikli veya Hibrit araçları destekleyen politikaların belirlenmesi, • Bu alanlarda planlanmış ve planlanacak devlet desteklerinin çalışılması, • Projenin ilk etabından itibaren Tedarik Sanayinin katılım sağlaması. • Alt bileşenlerde Tedarik Sanayinin bir araya gelerek projelere talip olması için konsorsiyumların kurulmasının teşvik edilmesi ve fon oluşturulması.	BSTB, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, UDHB, ETKB, EPDK
TEKNOSAB ve TOSB kapsamında inşaatın OSB'lerce yapılarak isteklilere kiralanması, bina inşa ve altyapı giderlerine teşvik verilmesi.	BSTB
Geleneksel teknolojilerin yeni nesil versiyonları aynı GTİP kodu altında değerlendirilmekte olup bu ürünler düşük teknoloji kabul edilmektedir. Söz konusu versiyonların teşvik mekanizmalarından yeterince yararlandırılması için çözüm önerileri geliştirilmesi.	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı
AR-GE Yetkinliği	
Akıllı araç ve yeni teknolojiler konusunda kümelenmelerin, özel sektör desteği ile oluşturulacak kuluçka merkezlerinin, inovasyon merkezlerinin desteklenmesi ve ulusal stratejiler oluşturulması için özel sektör katılımı ile üst komiteler oluşturulması.	Kalkınma Bakanlığı, BSTB, TÜBİTAK, KOSGEB
Fraunhofer Enstitülerinin yapısının incelenmesi ve benzer şekilde Üniversite-Sanayi Ortak Araştırma Enstitülerinin (merkezlerinin) kurulması	YÖK
Üniversitelerde doktora, doçent vb. derecelerin değerlendirilmesi sırasında Sanayi Üniversite İşbirliği Projelerinin de ağırlığı yüksek bir kriter olarak kabul edilmesi.	
Sanayi İşbirliği içerikli doktora tezlerinin artırılmasını sağlamak için destek mekanizmaları oluşturulması.	
TÜBİTAK projelerinde uygulamalı teknolojik araştırmalara ve temel araştırmalara eşit ağırlık verilmesi ve projelerin değerlendirilmesinde sektörel STK temsilcilerinin de yer alması.	TÜBİTAK
Otomotiv, elektronik ve bilişim sanayi ortak işbirliği projelerinin geliştirilmesi.	OSD, TAYSAD, YASAD

Sektör Görüş ve Önerileri	İlgili Kurum/Koordine Edilecek Kurumlar
İnsan Kaynağı	
Endüstri Meslek Liseleri, Meslek Yüksek Okulları ile üniversitelerin altyapılarının ve müfredatlarının günümüz ve gelecek teknolojilerine göre güncellenmesi, öğrencilerin bu okulları tercih etmesini sağlayacak muafiyetler verilerek mesleki eğitimin saygınlığının artırılması. <ul style="list-style-type: none"> Mesleki okul (MYO ve Meslek Lisesi) mezunlarının branşları ile ilgili iş yapmaları halinde mevcut maaşlarından kesilen gelir vergisinin 5 yıl süreyle yarıya indirilmesi, Meslek Liselerinde eğitim gören öğrenciler için ailelere verilen Çocuk Yardımı'nın artırılması, Ders Programlarının sanayicinin beklentilerini karşılayacak şekilde güncellenmesi, Müfredat konularına verimlilik, üretim, israf gibi başlıkların eklenmesi, Stajyer öğrencilerin sigortalı işe başlama tarihinin emeklilik için dikkate alınması, Meslek Lisesi mezunlarının sanayide çalışmasının vergi indirimi ile desteklenmesi. 	Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, YÖK
Üniversite Eğitimi: <ul style="list-style-type: none"> Uygulamalı eğitim programlarının planlanması, Sanayide çalışmaya başlayan yeni mezun mühendislerin gelirlerinin daha düşük vergilendirme yolu ile belli süre desteklenmesi, Staj yerlerinin üniversiteler tarafından belirlenmesi ve firmalara stajyer alma zorunluluğu getirilmesi, Otomotiv bölümlerinde 2. yıldan itibaren önde gelen OEM üreticilerinin ulusal dilleri ile ilgili seçmeli dersler açılması, Meslek Yüksek Okullarının Teknoloji Fakülteleri bünyesine alınması ve daha fazla pratik eğitim verilmesi, Ar-Ge mühendisi yetiştirme programları ve Özel Akademi Programları uygulayan eğitim merkezleri için destek mekanizması oluşturulması (Ar-Ge Merkezleri gibi vergi ve SGK Prim desteği veya muafiyetinin sağlanması), Stajyer üniversite öğrencilerinin sigortalı işe başlama tarihinin emeklilik için dikkate alınması. 	BSTB Maliye Bakanlığı, YÖK
Uluslararası otomotiv firmalarında üst düzey çalışarak emekli olmuş Türk profesyonellerin belirlenmesi ve ulusal firmalarda danışman veya Proje Yöneticisi olarak çalışmasının desteklenmesi.	TAYSAD
Rekabetçiliğin Artırılması	
<ul style="list-style-type: none"> Mühendislik ham maddelerinin Türkiye'den temin edilmesi. Hem yassı metal hem de mühendislik plastiğinde uygun yatırımların yapılması ile ilgili olarak Kamu Kurumları tarafından paydaş sektörlerle sürdürülen çalışmalar ve gelişmelerle ilgili olarak periyodik bilgi paylaşımı yapılması. Yüksek Dayanımlı Çeliğin üretilmesi ve TL ile tedarik edilmesi, Mühendislik Plastiklerinin yerli ve TL ile tedarik edilmesi, geri dönüşümlü ham madde kullanımının artırılması. Hem mühendislik plastikleri hem de geri dönüşüm plastikleri için son teşviklerden yararlanan iki firmaya yönlendirme yapılması ve ülkemizde co-polimerlerin üretilmesi. PAGEV ile koordinasyon ve işbirliğine gidilerek plastik ve çelik ham madde temini sorununa yönelik önerilerin oluşturulması. Global tedarik firmaların yatırım yapması için teşvik geliştirilmesi. 	BSTB, Ekonomi Bakanlığı, TAYSAD, TÇÜD, PAGEV

Sektör Görüş ve Önerileri	İlgili Kurum/Koordine Edilecek Kurumlar
Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu uhdesinde yer almayan (muaf) ham madde yatırımlarının 4.-5. Bölge destekleri kapsamına alınması.	Ekonomi Bakanlığı
Tedarik Sanayinin ihtiyacı olan makine ve ekipmanların Türkiye'den rekabetçi koşullarla temin edilmesi için teknolojik yetkinliğin geliştirilmesi.	BSTB
Artezyen otomasyon sistemlerinin daha fazla Türkiye'den tedarik edilmesi, insan ortamında çalışan robotların geliştirilmesi, katmanlı üretim, 3-D yazıcılar konularında yetkinliğin geliştirilmesi.	BSTB
Türkiye'nin uluslararası anlaşmalara eşzamanlı olarak taraf olması, STA'ların AB ile aynı zamanda devreye girmesi ve gelişmelerden sektörün periyodik olarak bilgilendirilmesi.	Ekonomi Bakanlığı
Gümrüklerde gerçekleştirilen bürokratik işlemlerin azaltılarak gümrüklerde geçen zamanın azaltılması.	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı
Hedef pazarlarda yatırım yapmak isteyen Türk firmalarının faaliyet gösterebileceği bölgelerin oluşturulması /desteklenmesi için Ticaret Odası benzeri yapılanmaların resmi olarak kurulması.	Ekonomi Bakanlığı
Yerlileştirme Yüksek Kurulu koordinasyonunda gerçekleştirilecek çalışmalarla yerlileştirilecek yüksek teknoloji ürünlere ilişkin proje önerilerinin BSTB'ye sunulması.	OSD, TAYSAD
Yatırım Ortamının İyileştirilmesi	
Yeni ana sanayi yatırımları için iç pazarın 2023 hedefleri doğrultusunda büyütülmesi. Yerli üretilen araçların kullanımının desteklenmesi amacıyla; <ul style="list-style-type: none"> ÖTV yerlilik oranına göre farklılaştırılması, Türkiye'de ithal araç satışı yapan firmaların off-set kapsamında yaptıkları alımların yerlilik oranı hesaba dahil edilmesi, Ömrünü tamamlamış araç desteğinin iç pazar yeterli seviyeye ulaşana kadar devam etmesi, Kamu alım/kiralamalarında ticari araçlar için de menşe imtiyazı getirilmesi. 	Maliye Bakanlığı
Mevcut teşvik sistemindeki yatırıma katkı kullanım hızının artırılması amacıyla yatırıma katkı tutarının, sadece kurumlar vergisinden değil, diğer vergilerden de indirilebilmesi.	
Otomotiv Tedarik Sanayi orta-yüksek ve yüksek teknoloji yatırımlarına «Yatırımlara Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin Karar» kapsamında nakit desteğin sağlanması.	Ekonomi Bakanlığı
Proje bazlı destekler için kademeli destek sisteminin oluşturulması.	
Elektrikli araca yönelik orta yüksek ve yüksek teknoloji aksam/parça yatırımlarının alt limit sınırı olmaksızın 6. Bölge desteklerinden faydalanması.	Ekonomi Bakanlığı
Alt bileşenlerin üretileceği işlerde yeni kurulan firmalar için KOSGEB desteklerine başvurma şartı olan 1 yıl önce kurulma şartı incelenirken firmayı kuran şirketlerin kurulma tarihlerinin dikkate alınması.	KOSGEB

Sayın Bakanımızın Değerlendirmeleri

Toplantılardaki temel amacımız, Türk sanayisinin dinamosu olan sektörlerin temsilcilerini dinlemek, onların görüşlerini almak ve hep birlikte ortak akıl, ortak vizyon ve ortak strateji belirlemektir.

Tedarik sanayi olmadan otomotiv olmaz. Tedarik sanayi ile desteklenmeyen bir otomotiv sektörünün geleceği olamaz. Bu nedenle Türk otomotiv tedarik sanayisinin büyümesi ve güçlenmesi, ekonomimiz açısından son derece önemlidir.

Yeni otomotiv dünyasında elektrikli, otonom, internet bağlantılı, paylaşımcı araçlar ön plana çıkmaktadır. Yenilenen otomotiv dünyasının güçlü aktörlerinden biri olmak için eğilimleri doğru okumak, hazırlıklı olmak, planlarımızı buna göre yapmak durumundayız.

Bu değişime ayak uydurmamız, sadece otomotiv dünyası için değil, Türk ekonomisinin geleceği için de son derece gereklidir.

Türk otomotiv sektörü 50 yıllık birikimi ve donanımıyla gerekli özgüvene sahiptir. Bu özgüvenin çok önemli bir göstergesi de hiç şüphesiz Türkiye'nin otomobilidir. Türkiye'nin yerli otomobili, sadece teknolojik bir ürün olmakla kalmayacak, bütün dijital trendlere de cevap verecektir.

Yerli otomobil projesi, küresel aktör olma hedefimizin önemli bir parçası ve eşiğidir. Yerli marka otomobilimiz, yerli tedarik sanayimize de çok büyük katkı sağlayacak ve ülkemiz otomotiv sektörüne sıçrama yaptıracaktır.

Otomotiv Tedarik Sanayi Zirvesi

TÜRKİYE İNŞAAT MALZEMELERİ SANAYİ ZİRVESİ

19 Nisan 2018
İstanbul

KATILIMCILAR

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Cumhurbaşkanlığı	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	Ekonomi Bakanlığı	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı	TÜBİTAK	KOSGEB	TSE
Türk Patent	Seramik Araştırma Merkezi	Türkiye İMSAD	TOBB	AGİD
ALÇIDER	ASMÜD	BACADER	BOSAD	GALDER
İKSD	İSKİD	İZODER	KABLODER	KALİSDER
KİSAD	KÜB	MUDER	PÜKAB	TALSAD
TGÜB	TUCSA	TÇMB	TTMB	TUKDER
UAB	ETMD	GÜNDER	BİTÜDER	BSD-BİMS
PÜKAD	THBB	TÜYAK	ÇATIDER	DOSİDER
EPSDER	SERFED	BESİAD	AYSAD	PREFAB
KBSB	İKMİB	Özel Sektör Temsilcileri		

İMSAD Başkanı Sn. Ferdi ERDOĞAN

Dijital dönüşüm ve Endüstri 4.0 şirketlerin kendi içlerindeki dikey entegrasyondan ibaret değildir. Bu dönüşüm yatay entegrasyonla mümkün olup burada müşteriden tedarikçiye kadar aradaki tüm sürecin entegrasyonundan ve optimizasyonundan bahsediyoruz.

İnşaat sektörü, topyekûn olarak bilgi ve bilişim çağının dinamiklerinden etkilenmektedir. Gelişmiş ülkelerin standartlarıyla kendini sürekli geliştirirken içinde bulunduğu coğrafyanın yeniden modern bir şekilde imarında öncülük yapmaktadır. Bugün fikirden tasarıma, Ar-Ge'den ürüne, projeden malzemeye, müteahhitlikten uygulamaya yolculuk yaparken, müşterilerin evinde dolaşmaktan çıkıp aklında fikrinde dolaşmak çok daha önemli hale gelmiştir.

Akıllı binaların, yeşil binaların, pasif evlerin, akıllı kentlerin planlandığı bir dünyada, inşaat malzemelerinin sadece çimento ve demirden ibaret olmadığı bir gerçek. Üretimden lojistiğe, tasarımdan uygulamaya, inşaat malzemelerinin bu ekosistem dışında kalması düşünülemez. Kaynakların akılcı ve etkin kullanılmasının önemi bu yüzden her geçen gün artmaktadır.

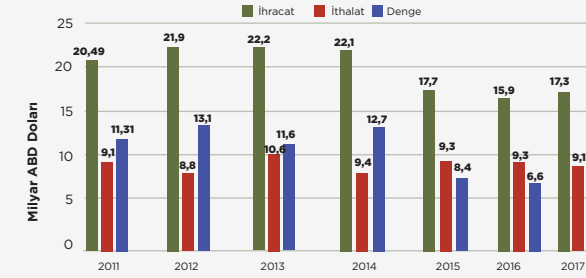
Gelişmiş ülkelerde yatay entegrasyonun en güzel örneği olan Bina Bilgi Modellemesi, dijitalleşmeden Endüstri 4.0'a, Ar-Ge'den inovasyona tüm ihtiyaç ve çözümlerin yanıtlarını bulduğu bir platformdur. Ülkemizde başta kamu yatırımları, mega projeler ve kentsel dönüşüm olmak üzere tüm inşaat sektörünün yurt içi ve yurt dışı işlerinde, müteahhitlerimizden malzemecilerimize kadar bir işbirliğinin oluşturulması rekabette fark yaratmamızın aracı olacaktır.

TÜRKİYE İNŞAAT MALZEMELERİ SANAYİ GENEL GÖRÜNÜMÜ

Türkiye'nin dünya çapında rekabetçi olduğu sektörler arasında bulunan ve dünya ihracat sıralamasında ilk 10 içerisinde yer alan inşaat malzemeleri sanayi, Türkiye'nin en güçlü sanayi kollarından biridir. Türk inşaat malzemesi üreticileri; 5 kıtada, 100'den fazla ülkeye malzeme göndermektedir.

Pazar Büyüklüğü	112,3 milyar \$
İç Pazar Büyüklüğü	95 milyar \$
İhracat	17,3 milyar \$
İthalat	9,1 milyar \$
İstihdam	> 2 milyon
Cari açığa pozitif katkı	% 191

Kaynaklar: TÜİK, İMSAD 2017

Kaynak: TÜİK, 2017

İnşaat Malzemeleri Sanayi Dış Ticareti

Türkiye İnşaat Malzemesi ihracatı 2017 yılında bir önceki yıla göre %8.8 artış göstererek 17,3 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

İnşaat Malzemeleri Sanayi İthalatı

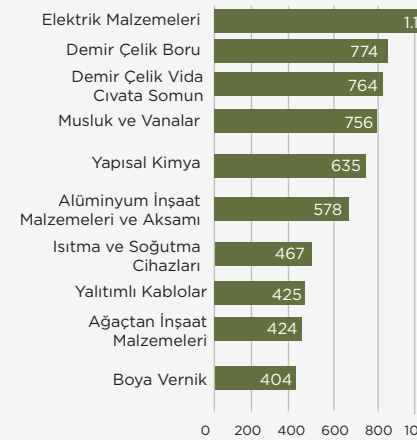
Sektörün başlıca ithalat kalemleri incelendiğinde 1.176 milyon dolar ile elektrik malzemeleri ilk sırada, demir çelik boru ikinci sırada, demir çelik vida cıvata somun grubu ise üçüncü sırada yer almaktadır.

İnşaat Malzemeleri Sanayi İhracatı

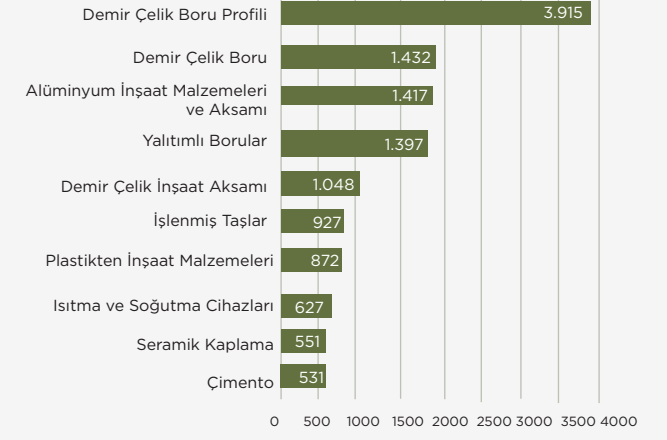
Sektörün başlıca ihracat kalemleri incelendiğinde ise 3.915 milyon dolar ile demir çelik çubuk profili ilk sırada, demir çelik boru ikinci sırada, alüminyum inşaat malzemeleri ve aksamı ise üçüncü sırada yer almaktadır.

Dış Ticarete Konu Ürünler

İthal Ürünler Milyon \$

İhraç Ürünler Milyon \$

Kaynak: TÜİK, 2017

Fırsatlar

• Teknolojik Dönüşüm

İnşaat sektörü topyekûn olarak bilgi ve bilişim çağının dinamiklerinden etkilenmektedir. Güncellenen standartlarla kendini sürekli geliştirirken içinde bulunduğu coğrafyanın yeniden modern bir şekilde imarında öncülük yapmaktadır. Akıllı binaların, yeşil binaların, pasif evlerin, akıllı kentlerin planlandığı bir dünyada, üretimden lojistiğe, tasarımdan uygulamaya inşaat malzemeleri bu ekosistem içerisinde yer almaktadır. Kaynakların akılcı ve etkin kullanılmasının önemi bu yüzden her geçen gün artmaktadır.

• Kentsel Dönüşüm

2002 yılından bu yana deprem odaklı kentsel dönüşüm çalışmaları kamu ve özel sektör işbirliğiyle artarak devam etmektedir.

• Kamu Alımları ve Yapım İşleri

Kamu – özel sektör yatırım projeleri yaygınlaşmaktadır.

• Yurt Dışı Pazar Potansiyeli

Sektörün ülkemizin toplam ihracatı içindeki payı 2017 yılında %11'e ulaşmıştır. 5 kıtada 100'den fazla ülkeye malzeme gönderecek kalite ve yeterliliğe sahiptir.

Öncelikli Yerleştirilecek Ürün Grupları

- Elektrik Malzemeleri
- Musluk ve Vanalar
- Demir Çelik Vida Civata Somun
- Yapısal Kimya
- Boya Vernik
- Aydınlatma Cihazları
- Alarm Cihazları
- Yalıtım
- Demir Çelik Boru
- Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları
- Isıtma ve Soğutma Cihazları
- Ağaçtan İnşaat Malzemeleri

YÜKSEK TEKNOLOJİYE GEÇİŞ PROJELERİ

1. Türkiye İnşaat Sanayi Geliştirmesi Modeli Programı

- Ülkemiz İnşaat Sanayinin küresel rekabet gücünün geliştirilmesi, düzenlemesi ve kolaylaştırılması; bütünsel bir bakış açısıyla müşavirlik, müteahhitlik, inşaat malzemeleri sanayi ve denetim faaliyetlerinde kalite ve standardizasyonu artırılması; ekonomiye kaldıraç etkisi oluşturulması
- Proje planlama ekibi kurulması ve iş planının yapılması
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Türk Standartları Enstitüsü, ilgili kurum ve kuruluşların katılımıyla toplantılar düzenlenmesi ve dünya örnekleri

2. Üretim Maliyetinin Düşürülmesi Programı

- Sektörde üretim maliyetlerinin düşürülmesine yönelik olarak öncelikle sektörün ithal girdilerin belirlenerek uygun şartlarda teminin sağlanmasına yönelik çalışmalar başlatılması
- Üretim maliyetine etki eden kalemlerin gözden geçirilerek ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından iyileştirici yönde düzenlemelerin yapılmasına yönelik çalışmaların başlatılması

ZİRVE DEĞERLENDİRMELERİ

Sektör Görüş ve Önerileri	İlgili Kurum/Koordine Edilecek Kurumlar
Üretim Maliyeti	
Bazı ürün gruplarında, ara mamullerde ve ham maddede ithal bağımlılığının düşürülmesi	BSTB, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı
Enerji girdi maliyetlerinin, gümrük vergisi ve navlun giderlerinin düşürülmesi	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Maliye Bakanlığı
İstihdam üzerindeki vergi yükü, direkt ve endirekt maliyetlerin yüksek olması	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı
Kaliteli yerli ham madde temininde güçlük yaşanması	BSTB, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Makine ekipman maliyetlerinin yüksek olması	BSTB, Ekonomi Bakanlığı, Eximbank
Teşvik	
Eximbank reeskont kredilerinin döviz bazlı olması	Eximbank
Yabancı sermayenin yeni yatırımlarının teşvik edilmesi	BSTB, Ekonomi Bakanlığı
İhracatta yeni hedef pazarlara yönelik temel destek kriterlerinin belirlenmesi	
Knowhow transferi ve ortak yatırımlar yapma konusunda yönlendirme yapılması	
Yurt dışından patent alıp teknolojiyi zaman içinde ülkemize getirecek firmaların desteklenmesi	
Yenilikçi ürünler Ar-Ge çalışmalarında tasarım aşamasında desteklenirken, üretime geçiş aşamasında da yeterli desteğin verilmesi	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
Güneş tarlaları için yeni çağrı mektubu verilmesi	
Sektörün teknolojik altyapısının güçlendirilmesine yönelik destek verilmesi	BSTB, Ekonomi Bakanlığı
İhracata yönelik teşviklerin artırılması	Ekonomi Bakanlığı, Eximbank
Bazı ara mallarında KKDF sıfırlanmasına rağmen seramik sektörü için önemli bir ham madde olan Zirkonyumun bu kapsama alınması	Maliye Bakanlığı
Eximbank kredilerinin, teminat mektuplarının, ülke riski sigortalarının işlevselliğinin küresel çapta rekabet edecek firmaların ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde düzenlenmesi	Eximbank
Atıktan enerji kazanımı, bölgesel ve merkezi ısıtma sistemlerinin geliştirilmesi, uygulama yapılması konusunda işletmelerin özendirilmesi ve desteklenmesi	BSTB, Ekonomi Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Sektör Görüş ve Önerileri	İlgili Kurum/Koordine Edilecek Kurumlar
Ar-Ge	
Enerji verimliliği sağlayacak ürünler ve yenilenebilir enerji teknolojilerine uygun projelerin geliştirilmesi	BSTB, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı,
Sektör genelinde yoğun rekabet nedeniyle düşük kar marjları ile çalışan firmaların gerek Ar-Ge gerekse Ür-Ge çalışmalarının teşvik edilmesi	BSTB, Ekonomi Bakanlığı
Denetim	
Teknik şartname eksikliğinin giderilmesi, standart ve yönetmelikleri-nin uygulanmasında piyasa gözetim ve denetim faaliyetlerinin etkin bir şekilde yürütülmesi	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Onaylanmış kuruluşların denetimlerinin etkin bir şekilde yürütülmesi	
Yeni Bina inşaatlarındaki imalatlarda ve kullanılan malzemelerde denetim görevini üstlenen Yapı Denetim sisteminin etkinliğinin artırılması	
İş sağlığı ve güvenliğine yönelik iyileştirici faaliyetlerin yapılması	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Kayıt dışı üretim yapan işletmelere yönelik denetimlerin yapılması	BSTB, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Lojistik	
Nakliyede aşırı tonaj uygulamasındaki denetim eksikliğinin giderilmesi	Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı
Kara yolu taşıma maliyetlerinin düşürülmesi, deniz ve demir yolu bağlantılarının genişletilmesi	
Dış pazarlara özellikle Orta Asya'ya ve Afrika pazarlarına nakliye bedellerinin düşürülmesi	Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı
Nakliye konusunda navlun ücretlerinin yüksekliği ve nakliye firmaları-na (ÖTV indirimli akaryakıt verilmesi vb.) destek mekanizmalarının oluşturulması	Ekonomi Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı
Yerlileştirme ve Kamu Alımları	
Ukrayna ve Rusya'dan ithal edilerek üretilen çelik oto korkuluk yerine yerli malzemeler ile üretilen beton bariyerlerin kullanılması	Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı
İmaj / Marka / Kalite / Farkındalık	
Sektörün markalaşma sorununa yönelik, ileri teknoloji içeren ürünlere odaklanması yönünde desteklenmesi	BSTB, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Sektörde mikro denebilecek büyüklükte ve açılma / kapanmalarla sürekli değişen çok sayıda yerli firmanın yarattığı imaj sorunun giderilmesi	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı

Sektör Görüş ve Önerileri	İlgili Kurum/Koordine Edilecek Kurumlar
Laboratuvar	
Ürün belgelendirme sürecinde zorunlu testlere yönelik laboratuvarların yokluğunun yanı sıra yurt dışına teste gönderilen ürünlere ödenen navlun ve testlerde geçen sürenin iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapılması	BSTB, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı
Mevzuat	
İleri teknoloji içeren ürünlerin üretilmesi sürecinde mevzuattaki eksikliklerin giderilmesi	BSTB, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Firmaların buy-back koşullu olarak yurtdışına yapılan satışlarda, ürünün yeniden ülkeye getirilmesinde yaşanan zorlukların giderilmesi	Ekonomi Bakanlığı
Turquality Tebliğinde hedef pazara yönelik + 5 yıllık destek uygulamasının yeniden gözden geçirilmesi	
Dış ticarete korumacı politikalar uygulayan ülkelere yönelik ihracatımızın korunması amacıyla politikalar geliştirilmesi	Ekonomi Bakanlığı, Dış İlişkiler Bakanlığı
Nitelikli İş Gücü	
Her seviye için kalifiye ve eğitimli eleman eksikliğinin giderilmesi	YÖK, MEB, BSTB, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Ar-Ge faaliyetleri için yetkin personel yetiştirilmesi	YÖK, MEB, BSTB

Sayın Bakanımızın Değerlendirmeleri

Türkiye; inşaat ve alt sektörleriyle birlikte, dünyanın parlayan yıldız ülkesidir. İnşaat hedefimiz, ne sadece Balkanlar ne sadece Ortadoğu ne sadece Orta Asya'dır. İnşaat sektöründe hedefimiz, tüm dünyadır.

İnşaat sektörüne sadece bina, yol, baraj veya köprü olarak bakamayız. Bu binaların, yolların, barajların, köprülerin arkasındaki mühendisliğe, insan kaynağına, teknolojiye, inovasyona bir bütün olarak bakmak durumundayız. İnşaat alanındaki deneyimimiz sınırlarımızı aşarak tüm dünyada takdir gören bir yapıya kavuşmuştur.

İnşaat ve yapı malzemeleri sektöründe, Ar-Ge ve Tasarım, dijital dönüşüm sürecinin anahtar kavramlarıdır. Ar-Ge'ye ve tasarıma yatırım yapanlar, bu iki kavramı üretimin merkezine koyanlar, her koşulda kazanırlar. Yapılan araştırmalar, ihracat ile Ar-Ge harcamaları arasında doğrudan bir bağlantı olduğunu ortaya koymaktadır. Yani Ar-Ge'ye yatırım yaptıkça ihracat artmaktadır. Sürdürülebilir ihracat için Ar-Ge, tasarım ve inovasyon zorunludur. İnşaat sektörümüzün ve özellikle inşaat alt sektörlerinin, daha fazla Ar-Ge ve tasarım merkezine ihtiyacı vardır.

Ben, bu vesileyle, tüm firmalarımızı, Ar-Ge ve Tasarım Merkezi kurmaya davet ediyorum.

İnşaat Malzemeleri Sanayi Zirvesi

TÜRKİYE SAĞLIK SANAYİ ZİRVESİ

26 Nisan 2018
Ankara

KATILIMCILAR

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Cumhurbaşkanlığı	Sağlık Bakanlığı	Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu	Hazine Müşteşarlığı
Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	Kalkınma Bakanlığı	Maliye Bakanlığı	Türk Patent	SGK
KOSGEB	TÜBİTAK	TSE	TÜSEB	DİŞİAD
İEİS	İKMİB	İMLANTDER	İVEK	Kimyagerler Derneği
KTSD	KÜAD	MASSİAD	MÜSİAD	ORDER
SADER	SEİS	SÜRDER	TİPGÖRDER	TÜSİAD
AİFD	ARTED	BİYOMED	DEİK	TİSD
TOBB	TÜDER	TÜKAD	TÜMDEF	

Sağlık Bakanı Sn. Dr. Ahmet DEMİRCAN

Ülkemiz ilaç üretiminde dünya standartlarında üretim yapabilecek bir altyapı ve kapasiteye sahiptir.

Sağlık sektörü dediğimizde çok büyük ekonomi, çok büyük bir pazar, çok büyük yatırım maliyetleri gerektiren bir alandan bahsediyoruz. Bu alan içinde Türkiye konumu ve hedefleriyle sadece ülke ekonomisi için değil, sağlık endüstrisinin geleceği açısından da stratejik bir değere sahiptir. Bu stratejik konuma uygun olarak tıp alanında ve sağlığın bütün alanlarında,

bilgi, üretim ve pazar kapasitemizi geliştirmek istiyoruz.

İlaç ve medikal sanayi yatırımları açısından Türkiye'yi bir cazibe merkezi haline getirmek istiyoruz. Bu kapsamda ilaç ve tıbbi cihazda yerleşme çalışmalarına büyük önem veriyoruz.

Ülkemiz ilaç üretiminde dünya standartlarında üretim yapabilecek bir altyapı ve kapasiteye sahiptir. Halihazırda ise mevcut kapasitenin % 65-70'ini kullanıyoruz. İlaçta yerleşme çalışmalarımızla kullanamadığımız bu kurulu kapasiteyi harekete geçiriyoruz.

Bugüne kadar ilaçta yerleşme kapsamında hayata geçen yatırım projeleri ile ilaç sektöründe yaklaşık 2,85 milyar TL'lik ithalden imale geçiş sağladık. Mevcut potansiyelin tamamını kullandığımızda bugünün rakamları ülke ekonomisine 6.1 milyar TL'lik katkı sağlamış olacağız.

Sadece ilaçta değil, tıbbi cihaz, aşı, yerli plazma gibi yüksek teknoloji ve katma değer sunan çok önemli yatırım projelerimiz var. Tıbbi Cihaz Yerleşme Projesi kapsamında öncelikle tıbbi sarf malzemeleri, cerrahi el aletleri ve görüntüleme cihazlarında yerel üretim hedefliyoruz. Tıbbi Görüntüleme Cihazları Yerleştirme Projesinin tamamlanması ile birlikte kamu maliyesine yaklaşık bugünün rakamları ile 5,8 milyar TL'lik katkı sağlamasını öngörüyoruz.

Bir kez daha büyük bir inançla ifade etmek isterim ki; Türkiye, Sağlıkta ihtiyaçlarını karşılayabilen, dışarıya ürün ve hizmet ihraç eden, bilgi ve teknoloji üreten bir ülke olacaktır.

Bunu el birliğiyle başaracağımıza yürekten inanıyorum.

Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu Başkanı
Sn. Dr. Hakkı GÜRSÖZ

Arkadan gelmek yok, arkadan takip etmek gibi bir lüksümüz yok, “ya da”sı yok, inşallah sağlık sanayimizde yüksek teknolojiye geçişi başaracağız.

İlaç sektörü dünyada Ar-Ge'nin en yoğun olduğu sektörlerin başında gelmektedir. Bu Ar-Ge harcamaları biyolojik ilaçlara yoğunlaşmaktadır. Sağlıkta yüksek teknoloji dediğimiz zaman aslında biyoteknolojiyi anlıyoruz. 2023'e eriştiğimizde, kimyasal ilaçların kullanımı devam ederken büyük moleküllü biyoteknolojik ilaçların tedavi ve teşhis alanında ağırlığının arttığını göreceğiz. Rejeneratif tıp, 3D baskı, yapay zeka, nanoteknoloji, geleneksel tıp ve hücre programlama yöntemleri de artık ilaç alanında teşhis ve tedavi için yoğunlukla tartışılmaya, klinik kullanımlara girmeye başladı. Bizim de bu kavramları artık konuşuyor olmamız gerekiyor.

Tıbbi cihaz sektöründe yüksek teknolojiye geçiş için proje bazında desteklerin, teşvik sistemlerimizin önemi büyüktür. Yerleşme çalışmalarımızın da tıbbi cihaz alanında sadece harciye ürünlerin değil, yüksek teknolojili ürünlerin, üretilmeyeceğinin üretilmesi noktasında yönlendirilmesi gerekiyor. Tıbbi cihaz sektöründe yüksek teknoloji dediğimiz zaman özellikle temassız tanı yöntemleri, çok büyük boyutlu laboratuvar cihazlarını küçülten lab-on-a-chip teknolojileri, giyilebilir sağlık teknolojileri, yapay retina, biyomalzemeler, nanoteknoloji, mikro elektronik sistemler güncel kavramlar olarak önümüze çıkıyor.

Kozmetik endüstrimizin gerçekten çok gelişmiş bir üretim kapasitesi, büyüme potansiyeli ve ihracat potansiyeli var. Kritik başarı faktörlerinin ilki ortak akıl/vizyon ikinci olarak yüksek teknolojiye geçiş için insan kaynağı ve üçüncü olarak bu alana ayıracağımız ekonomik kaynağın artırılmasıdır.

TÜRKİYE SAĞLIK SANAYİ GENEL GÖRÜNÜMÜ

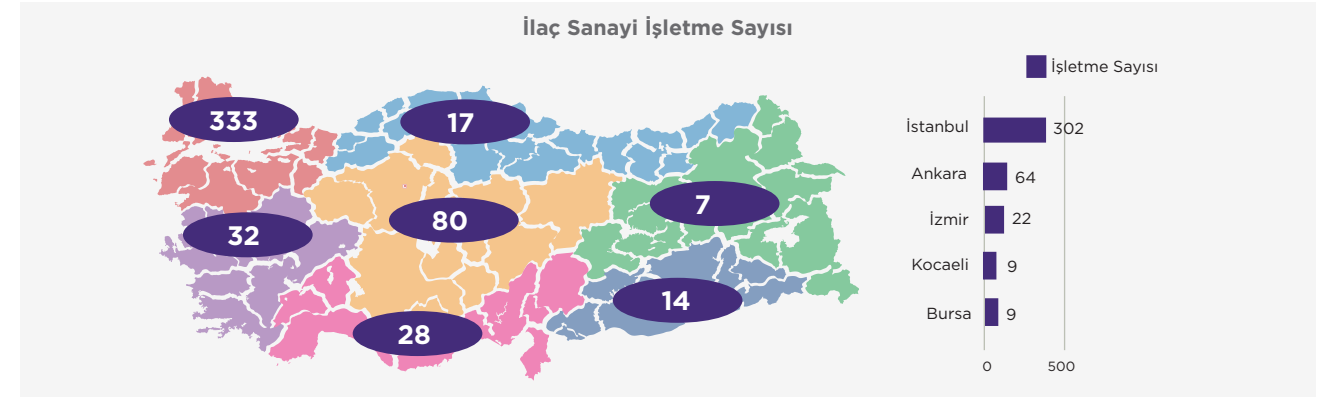
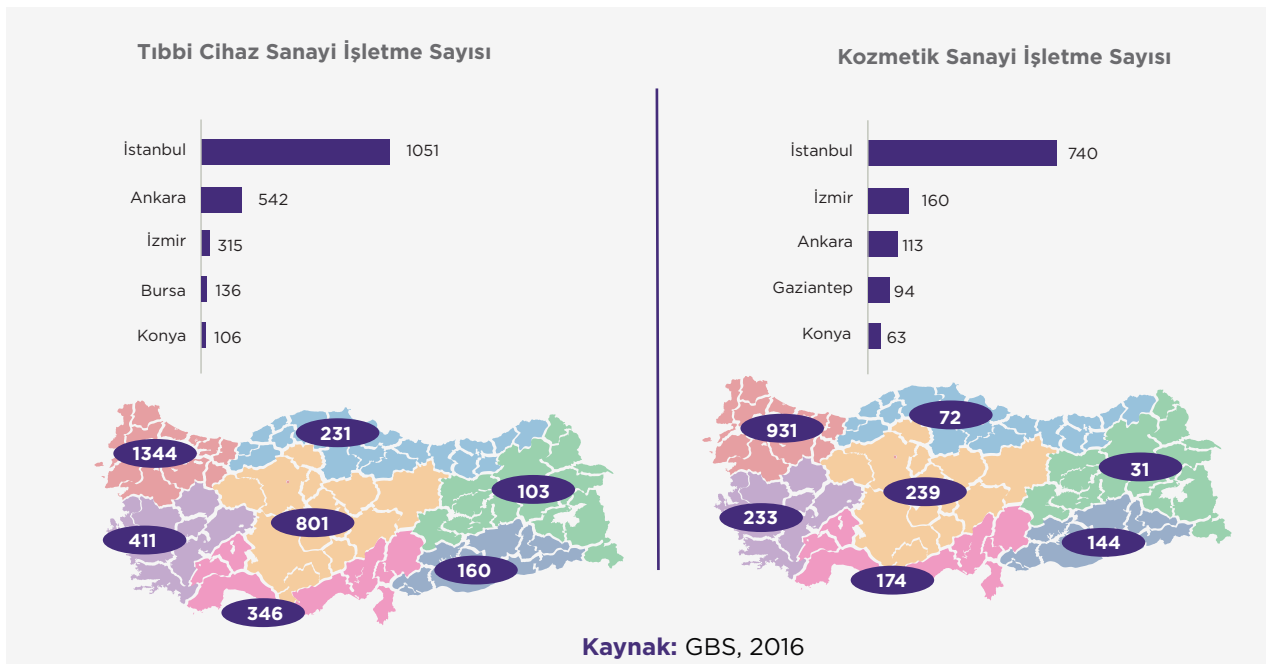
Demografik değişimlerin yaşandığı, yaş ortalamasının yükseldiği ve sağlık harcamalarının giderek artış gösterdiği ülkemizde ilaç, tıbbi cihaz ve kozmetik sanayileri orta-yüksek ve yüksek teknoloji ürünü alt yapısı ile sağladığı katma değer, Ar-Ge potansiyeli, yaratacağı nitelikli iş gücü ve sermaye yoğun yapısı sayesinde ülkemiz sanayi dönüşümünü sağlayacak lokomotif sektörlerden biri olacaktır. Multidisipliner yapısı ile sağlık sanayileri; kimya, elektronik,

makine, malzeme, bilişim başta olmak üzere pek çok sektörden girdi sağlamaktadır. Ülkemizde sağlık sanayinde uluslararası düzeyde üretim altyapısı bulunmasına rağmen, rekabet gücü istediğimiz seviyede değildir. Tüm sanayimizde öngördüğümüz gibi, sağlık sanayinde de yüksek katma değere doğru bir dönüşüme ihtiyacımız bulunmaktadır. Bunun için gerekli olan potansiyel, sanayimizde mevcuttur.

İlaç Sanayi		Tıbbi Cihaz Sanayi		Kozmetik Sanayi	
İthalat	4,8 milyar \$	İthalat	2,1 milyar \$	İthalat	1,2 milyar \$
İhracat	910 milyon \$	İhracat	466 milyon \$	İhracat	762 milyon \$
Dünya ilaç ihracatında aldığı pay	%0,17	Dünya tıbbi cihaz ihracatında aldığı pay	%0,17	Dünya tıbbi cihaz ihracatında aldığı pay	%0,6
Girişim sayısı	> 500	Girişim sayısı	> 3000	Girişim sayısı	> 1800
İstihdam	> 33.000	İstihdam	> 23.000	İstihdam	> 25.000
Ciro	25 milyar ₺	Ciro	9,3 milyar ₺	Ciro	9,4 milyar ₺
Ar-Ge Merkezi	29	2 Tıbbi cihaz, 15 sağlık Ar-Ge, 1 Tasarım merkezi		Ar-Ge Merkezi	6

Kaynaklar: TÜİK, 2017, GBS,2016, IMS, 2017, BTGM, Mayıs 2018

Sağlık Sanayi (ilaç, tıbbi cihaz, kozmetik) ağırlıklı olarak Marmara Bölgesi'nde yoğunlaşmıştır. İstanbul, Ankara ve İzmir sağlık sanayinde faaliyet gösteren girişimlerin yoğunlaştığı illerimizdendir.

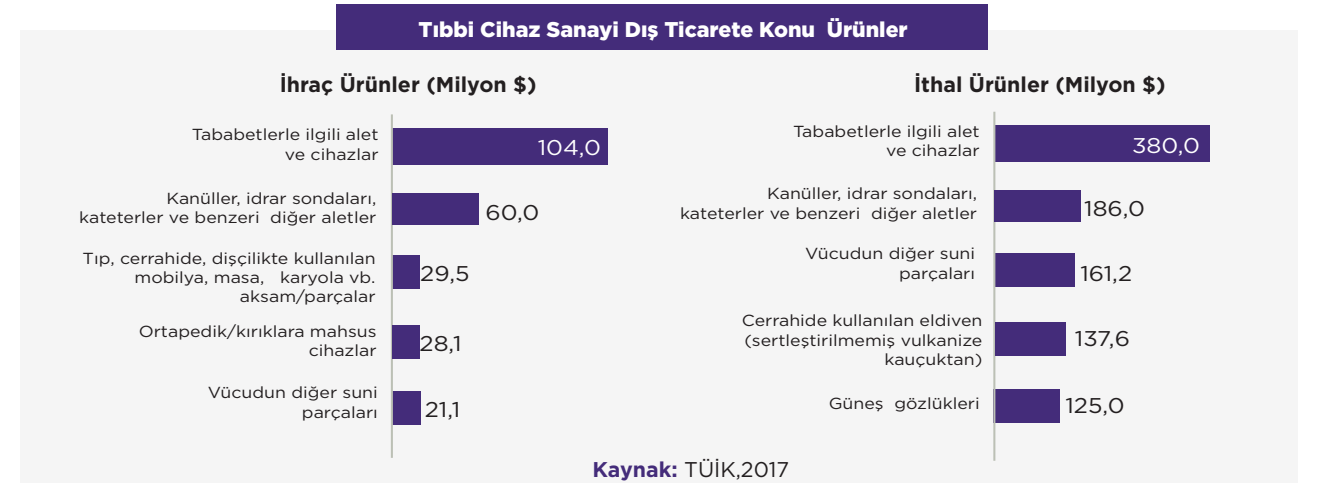
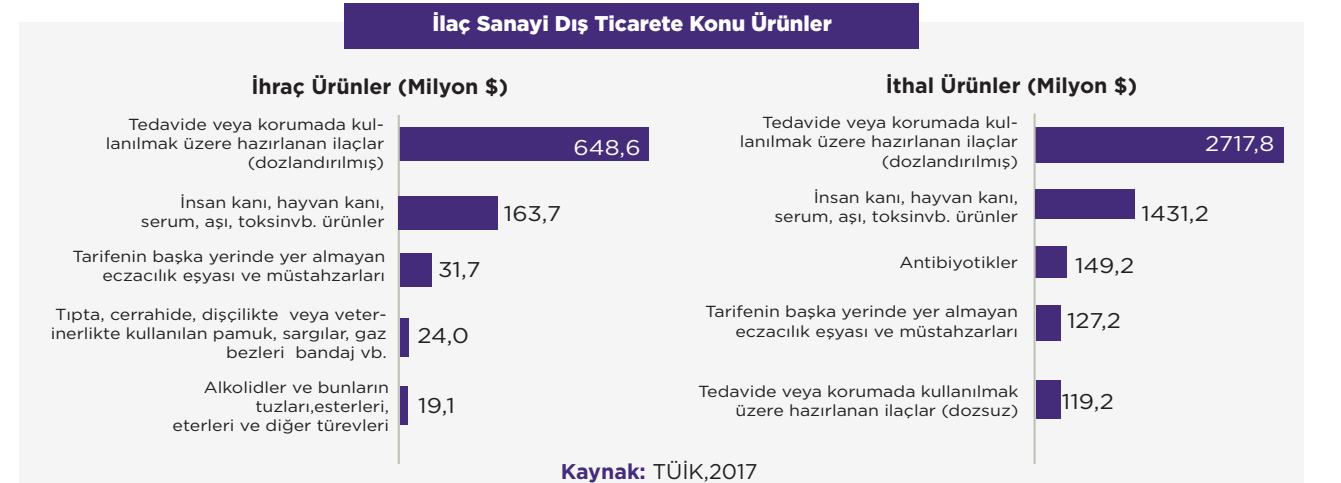

Türkiye sağlık sanayisinin toplam ithalatımız içindeki payı %3,5'tir. Sektörel bazda incelendiğinde;

- Türkiye ilaç sanayinin 2017 yılında gerçekleştirdiği ithalat yaklaşık 4,8 milyar dolardır. İlaç sanayi ithalatının, ülkemizin toplam ithalatı içindeki payı %2,1'dir.

- Türkiye tıbbi cihaz 2017 yılında gerçekleştirdiği ithalat yaklaşık 2,1 milyar dolardır. Tıbbi cihaz sanayi ithalatının, ülkemizin toplam ithalatı içindeki payı %0,9'dur.

- Türkiye kozmetik ve temizlik ürünleri sanayinin 2017 yılında gerçekleştirdiği ithalat yaklaşık 1,2 milyar dolardır. Kozmetik ve temizlik ürünleri ithalatının, ülkemizin toplam ithalatı içindeki payı %0,5'tir.

Kozmetik Sanayi Dış Ticarete Konu Ürünler

İhraç Ürünler (Milyon \$)

Tıraş müstahzarları, vücut deodorantları, banyo...	206,5
Güzellik, makyaj ve cilt bakımı, manikür ve pedikür için...	174,8
Saç müstahzarları	155,8
Sanayide ve içecek imalinde hammadde veya koku verici...	101,6
Parfümler ve tuvalet suları	58,7
Uçucu yağlar, rezinoitler, ekstraksiyon elde edilen yağ...	49,2
Ağız veya diş sağlığını korumaya mahsus müstahzarlar	15,9

İthal Ürünler (Milyon \$)

Sanayide ve içecek imalinde hammadde veya koku verici...	415,0
Güzellik, makyaj ve cilt bakımı, manikür ve pedikür için...	300,4
Saç müstahzarları	190,6
Parfümler ve tuvalet suları	95,2
Ağız veya diş sağlığını korumaya mahsus müstahzarlar	86,9
Tıraş müstahzarları, vücut deodorantları, banyo...	75,3
Uçucu yağlar, rezinoitler, ekstraksiyon elde edilen yağ...	36,4

Kaynak: TÜİK, 2017

Fırsatlar

Biyoteknoloji ve Nanoteknoloji

- Biyoteknoloji ve nanoteknolojinin en yaygın uygulamaları sağlık alanındadır.
- Moleküler biyoloji, genetik bilimi, biyoteknoloji ve nanoteknolojinin sağlık alanındaki uygulamalarında yaşanan gelişmeler ile gen terapileri, genetik aşılar, kişiye özel tanı ve tedavi sistemleri ön plana çıkacaktır.
- Dünyada sentez kimyasıyla üretilen ürünler halen gücünü korumakla birlikte, pazarda biyoteknolojik ilaçların payı giderek artmaktadır. Çok uluslu firmalar bu pazara girmek için biyoteknoloji firmalarını satın almaktadır.
- Nanopartikül, nanosensör, nanorobot, doku mühendisliği vb. çalışmalar ilaç, tıbbi cihaz ve kozmetik sektörleri için oldukça yaygın araştırma alanlarıdır.

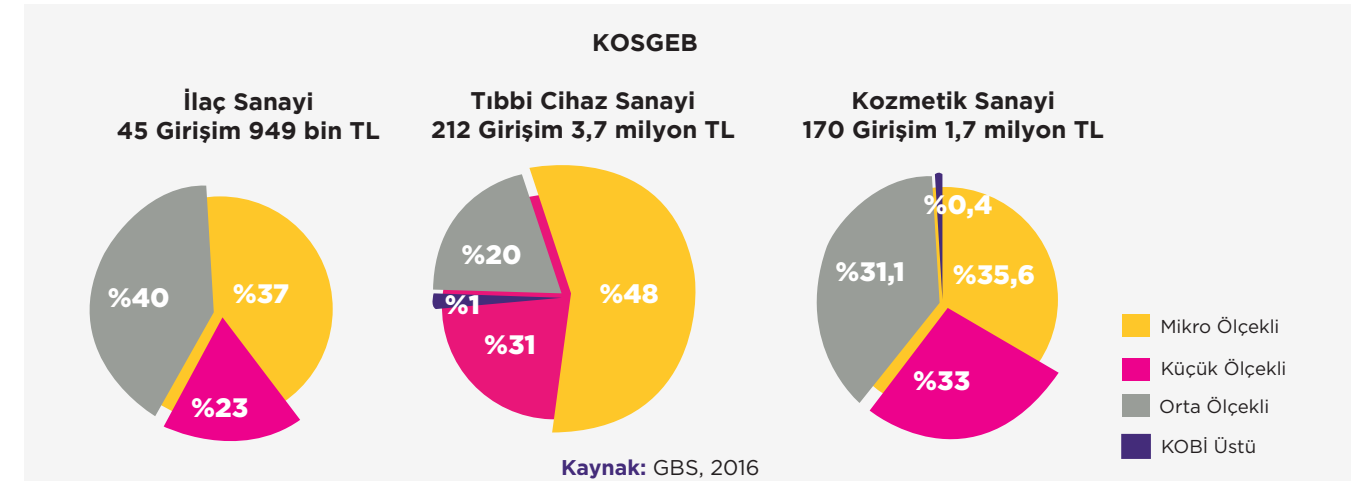
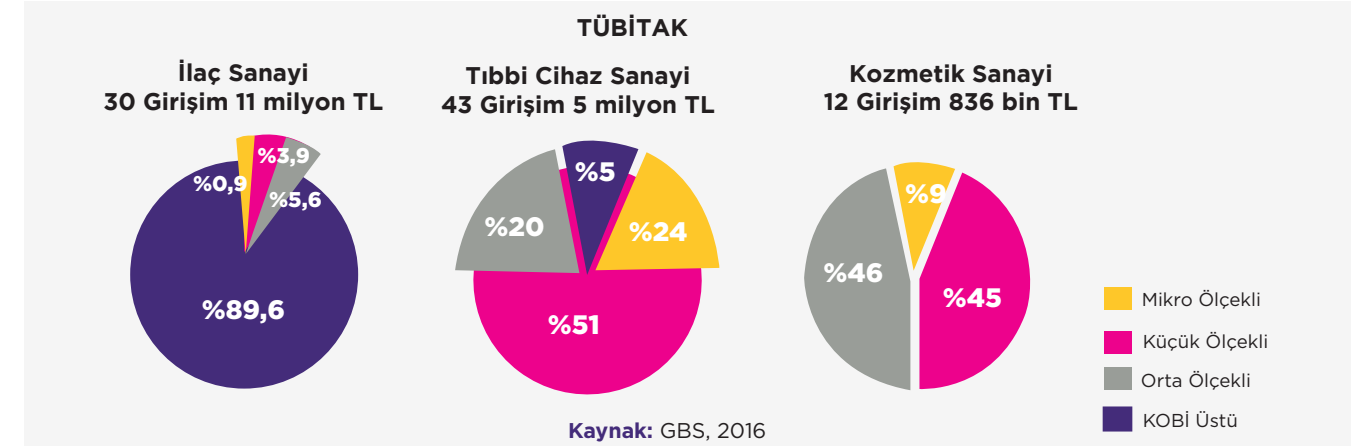
Kamu Alım Mekanizmaları

- İlaç, aşı ve tıbbi cihazlar için kamu en önemli alıcı konumundadır.
- Alım ve ödeme politikaları, sektörün gelişimine katkı sağlayacaktır.
- Sanayi İşbirliği Programı (SİP), özellikle aşı ve tıbbi cihazlar için önemli bir kamu alım mekanizmasıdır.
- Aşı ve tıbbi görüntüleme cihazları için SİP süreçleri başlamıştır.

Bakanlığımız Destekleri

TÜBİTAK ve KOSGEB tarafından 2016 yılında;

- İlaç sanayi (Temel Eczacılık Ürünleri ve Eczacılığa İlişkin Malzemelerin İmalatı)
- Tıbbi cihaz sanayi (Tıbbi ve Dişçilik Araç ve Gereçlerinin İmalatı ve İşinlanma, Elektro Medikal, Elektroterapi Cihazları İmalatı)
- Kozmetik ve temizlik ürünleri sanayi (Sabun ve Temizlik Ürünleri İmalatı ve Parfüm ve Kozmetik Ürünleri İmalatı) alanlarında destekler verilmiştir.

Öncelikli Yerileştirilecek Ürün Grupları

- Serumlar, Diğer Kan Fraksiyonları İle Tadil Edilmiş Bağışıklık Sağlayan Ürünler (Kan Ürünleri, Serum Ürünleri)
- İnsanlar İçin Kullanılan Aşılar

YÜKSEK TEKNOLOJİYE GEÇİŞ PROJELERİ

1. Biyoteknoloji Alanında Ürün Geliştirilmesi ve Üretilmesi

- Biyoteknoloji ekosisteminin stratejik bir öncelik olarak desteklenmesi
- Ar-Ge ve inovasyona dayalı biyoteknoloji alanının ihtiyaç duyduğu insan kaynağının yetiştirilmesi,
- Biyoteknoloji alanında merkezi ve koordine edici mekanizmaların geliştirilmesi

2. Sağlık Endüstrileri ile Yaşam Bilimlerine Yönelik Ar-Ge ve Üretim Ekosisteminin Oluşturulması

- Sağlık sanayinin prelinik ve klinik araştırmalar için altyapı ihtiyacının belirlenmesi
- Sektörel ihtiyaçları karşılayacak nitelikte yapıların yer alacağı kümelerin oluşturulmasına yönelik çalışmaların yürütülmesi

ZİRVE DEĞERLENDİRMELERİ

Sektör Görüş ve Önerileri	İlgili Kurum/Koordine Edilecek Kurumlar
İlaç Sanayi	
Ülkemizde ilaç Ar-Ge yetkinliğinin artırılması, küresel araştırma geliştirme ağlarına katılım sağlanması	TÜBİTAK, TÜSEB
Yüksek maliyetler karşısında (Ar-Ge, ruhsatlandırma, hammadde vb.) öz sermayenin yetersiz kalması nedeniyle iş yapma ve yatırımı kolaylaştırıcı mekanizmaların oluşturulması	BSTB, Ekonomi Bakanlığı
İlaç fiyatlandırma ve geri ödemesinde öngörülebilir ve sürdürülebilir bir sistemin oluşturulması	TİTCK, SGK
Kamu-üniversite-sanayi arası iş birliği eksikliğinin giderilmesi	BSTB
Klinik araştırma kapsamındaki hastaların 'rutin tedavi' ödemelerinin karşılanması	SGK
Klinik araştırmaların 1'inci, 2'nci ve 3'üncü fazlarının tek başına Ar-Ge faaliyeti olarak tanımlanması	BSTB
Biyoteknoloji ekosisteminin yaratılması çerçevesinde kendimize özgü bir mevzuat oluşturulması, biyoteknolojik ilaçların pazara giriş süresini kısaltacak düzenlemeler yapılması	TİTCK, SGK
Biyoteknolojik ilaç Ar-Ge ve üretim aşamalarında çalışacak nitelikli insan gücünün artırılması	YÖK
Sağlık profesyonellerinin biyoteknolojik ilaçlara ilişkin bilgi ve farkındalık düzeyinin geliştirilmesi	Sağlık Bakanlığı
SGK'nın son yıllarda geliştirilen yeni teknoloji ürünleri geri ödeme kapsamına alması	SGK
İlaç fiyat kararnamesin kamu tarafından belirlenmesinin ve sıklıkla değiştiriliyor olmasının sektörün yatırım yapmasına engel oluşturması kapsamında çözüm önerilerinin geliştirilmesi	TİTCK, Fiyat Değerlendirme Komisyonu
Tıbbi Cihaz Sanayi	
Tıbbi cihazda fikirden ürüne tüm Ar-Ge ve Ür-Ge aşamasında öngörülebilir bir finansa ulaşım ekosistemi oluşturulması	TÜBİTAK, TÜSEB
Kamu destekleri ile geliştirilmiş yerli tıbbi cihazlar için pilot hastanelere satın alma yapılarak girişimciye denetme hakkının tanınması	Sağlık Bakanlığı
Tüm yerli ürünlerin klinik (PMS) verilerinin toplanması (mevcut ÜTS sistemi içine entegre edilmesi) ve bunların uluslararası kabul edilebilir standartlarda raporlanması ve raporların yayımlanması	TİTCK
Sağlık teknolojileri odaklı risk sermayesi (VC) fonlarının kurulması (her biri 20-50 milyon euro seviyesinde bir büyüklüğe sahip, en az iki risk fonu), bu fonların sağlık ve tıbbi cihaz teknolojilerini değerlendirebilen bir yetkinlikte profesyonel yönetimi (Tübitak 1514, Fonların Fonu vb.)	TÜSEB, TÜBİTAK, KOSGEB
Ortak ihtiyaçlara göre akıllıca kurgulanmış altyapılara ve insan gücüne (kümelere) odaklanması	BSTB, TÜBİTAK, TÜSEB, Kalkınma Bakanlığı, TİTCK, Üniversiteler, STK'lar

Sektör Görüş ve Önerileri	İlgili Kurum/Koordine Edilecek Kurumlar
Kamu alım ihalelerinde yerli ürüne %15 fiyat avantajı uygulanmasının sektör ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmesi	BSTB
Ağız ve Diş Sağlığı Merkezleri (ADSM) ve devlet üniversitelerinde yerli ürünler lehine pozitif ayrımcılığın gözetilmesi	Sağlık Bakanlığı, Üniversiteler
Belgelendirme maliyetlerinin yüksek oluşu sebebiyle üreticilerin desteğe ihtiyacı olması ve Ekonomi Bakanlığı'nın mevcut test ve belgelendirme desteklerine üniversiteleri de dahil etmesi	Ekonomi Bakanlığı
Yeni Tıbbi Cihazlar Yönetmeliğine (MDR) geçişe dair etkin bilgilendirme yapılması	TİTCK
Toplu alımlar yerine alternatif alım şekilleri getirilmesi veya toplu alımlarda yerli üreticinin gözetilmesi, kamu satın alma planlarının ve verilerinin endüstri ile paylaşılması	Sağlık Bakanlığı
Yabancı menşeli medikal ürünlerin ülkemize girişinde koruma tedbirlerinin alınması	Ekonomi Bakanlığı, TİTCK
İlaç, medikal, dental ihracatçılar birliğinin kurulması	Ekonomi Bakanlığı
%18 KDV ile ham madde alınması ancak %8 KDV ile ürünün satılması hususu sektör için problem teşkil etmektedir. Bu doğrultuda, KDV farklarına ilişkin bir düzenleme yapılması	Maliye Bakanlığı
Tıbbi Cihaz Satış ve Reklam Yönetmeliğinin sektörün ihtiyaçlarına göre revize edilmesi	TİTCK
Sağlık Endüstrileri Yönlendirme Komitesine (SEYK) sektör temsilcilerinin daimi katılımının sağlanması	TİTCK, SEYK Üyeleri
Emek Yoğun segmentte otomasyon için sayısallaşmanın desteklenmesi, iş gücü maliyet yükünün OECD ortalamasına çekilmesi, kümelenmeler yoluyla verimli satın alma ve lojistik sağlanması	BSTB
Test ve analiz merkezlerinin daha verimli hale getirilmesi	TÜBİTAK, TSE, Üniversiteler
Klinik validasyon süreçlerinin ucuzlatılması için TÜBİTAK/ TÜSEB vb. yapılar ile ekosistemin güçlendirilmesi ve yerlilik oranı hesaplamalarında Ar-Ge, klinik değerlendirme ve belgelendirme gibi harcamalarının dikkate alınması	BSTB, TÜBİTAK, TÜSEB
AB geç ödemeler direktifinin uyumlaştırılması ve öngörülebilir bir ödeme vadesi ve sisteminin oluşturulması	Sağlık Bakanlığı, SGK, Üniversite Hastaneleri
Kozmetik Sanayi	
Dış Ticaret Rejiminde gerçekleşen değişiklik ile artan vergiler, ambalaj malzemesi ithalatında yaşanan sıkıntılar ve bazı ülkelerden ithalatın imkansız hale gelmesi, ihracat sertifikalandırma sorunlarının aşılmasına yönelik çalışmaların yapılması	Ekonomi Bakanlığı
Ürün Takip Sisteminin (ÜTS) kayıtdışı ile mücadele aracı olarak görülmesi, barkod olmadan piyasaya ürün çıkartılamaması, Türkiye ÜTS kayıt sürelerinin uzun olması sorunlarına yönelik çözümlerin geliştirilmesi	TİTCK

Sektör Görüş ve Önerileri	İlgili Kurum/Koordine Edilecek Kurumlar
TİTCK denetimlerinin arttırılması, ilgili birimin personel sayısının artırılması	TİTCK
Kozmetiklere dair kullanıcı geri bildirimlerinin kayıt altına alındığı sistemin oluşturulması ve ÜTS'ye entegre edilmesi	TİTCK
Kozmetik alanında Ar-Ge ve inovasyon ekosisteminin oluşturulması, üniversitelerin bu sürece aktif olarak katılımının sağlanması ve yurt dışında yaptırılan performans testlerinin ülkemizde gerçekleştirilmesi	TÜBİTAK, Üniversiteler
Kozmetik tarım kavramı, kozmetik ham madde yetiştiriciliği ve hayvancılığının ele alınması, kozmetikte öne çıkan bitkilerin üretilmesi	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sayın Bakanımızın Değerlendirmeleri

İlaç ve tıbbi cihaz sektörünün büyümesi ve yerlileşmesi için tüm kaynaklarımızı seferber edeceğiz.

İlaç sanayi ürünleri ve tıbbi cihaz sanayi orta-yüksek ve yüksek teknoloji sınıfında yer almaktadır. Dolayısıyla, sağladığı katma değer, Ar-Ge potansiyeli, oluşturacağı nitelikli işgücü ve sermaye yoğun yapısı ile ülkemizin sanayi dönüşümünü sağlayacak sektörler arasındadır.

Dünyadaki gelişmeler ve ülkemiz ilaç pazarındaki eğilim dikkate alındığında, biyo-teknolojik ilaçların üretimine geçilmesi zorunlu görünmektedir.

Nanoteknoloji ve biyoteknoloji uygulamaları, kişiye özel tanı ve tedaviler, gen terapileri, mobil sağlık uygulamaları, 3D yazıcıların tıbbi uygulamaları, robotik uygulamalar gibi trendler; her geçen gün değişmektedir. Dolayısıyla, Ar-Ge ile büyüyen ve gelişen bir sağlık sektörü gerçeği vardır. Türkiye, bu trendleri ve uygulamaları yakından takip etmektedir.

İlaç sektörü, en vazgeçilmez, en stratejik sektörlerin başında gelmektedir. Böylesine stratejik bir sektörde, dışa bağımlılığı en aza indirmemiz gerekiyor. Biz, Türkiye olarak, artık ilaçta dışa bağımlılığı aşabileceğimize kesin olarak inanıyoruz. Bunun için ciddi çalışmalar yapıyoruz. Geçtiğimiz günlerde, Başbakanımız Sayın Binali Yıldırım'ın duyurduğu, ilaçta yerlileştirme projemiz başarıyla devam ediyor.

Türkiye kendi molekülünü oluşturup lisanslı üretim yapan ülkelerden biri olacaktır. TÜBİTAK'ın bilgi birikimi ve yetişmiş insan kaynağı bu amaca hizmet etmeye hazırdır. KOSGEB çok farklı programlarla sizlere destek olmaya devam edecektir. Bakanlığımız, ilaç ve tıbbi cihaz sektöründeki bütün firmalara, pozitif ayrımcılık yaparak onları destekleyecektir. Türk ilaç ve tıbbi cihaz sektörümüzün büyümesi ve yerlileşmesi adına Sağlık Bakanlığımızın yürüteceği bütün projeler için tüm kaynaklarımızı seferber edeceğiz.

Sanayide Yüksek Teknolojiye Geçiş Programına tüm paydaşlarımızdan, tüm sektörlerimizden ve sanayicilerimizden ciddi bir farkındalık ve katkı bekliyoruz.

Sağlık Sanayi Zirvesi

TÜRKİYE GIDA SANAYİ ZİRVESİ

10 Mayıs 2018
Konya

KATILIMCILAR

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Cumhurbaşkanlığı	TBMM	Ekonomi Bakanlığı	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	Kalkınma Bakanlığı	Konya Valiliği	TÜBİTAK	KOSGEB
ANGSAD	Türk Patent	TSE	Hacettepe Üniversitesi	Konya Sanayi Odası
Ankara Ticaret Borsası	TGDF	TOBB	TÜSİAD	MÜSİAD
TİM	ŞEMAD	BESD-BİR	ASÜD	MÜMSAD
TÜGİDER	GTBD	NÜD	MASUDER	BALDER
BYSD	MÜSAD	SETBİR	Özel Sektör Temsilcileri	

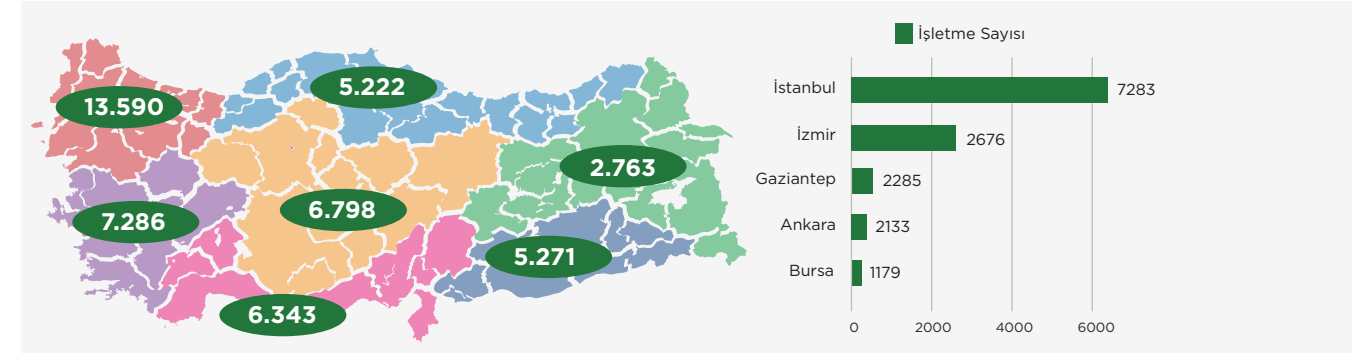
TÜRKİYE GIDA SANAYİ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İç tüketimi % 90 oranında karşılayan Türk Gıda Sanayi, ülkemizin öncü sektörlerinden biri olmakla birlikte tarımsal üretimde dünyada 9. ve Avrupa'da lider konumundadır. Sektör bugün 80 milyon nüfusun yanı sıra ülkemize gelen yaklaşık 40 milyon turisti sağlıklı ve kaliteli gıda ürünlerini sunmaktadır. Sektördeki işletmelerin yaklaşık %65'i fırın ve unlu mamuller sanayinde faaliyet göstermektedir. Gıda ve içecek sanayi 2017 yılında 6 milyar dolar değerinde dış ticaret fazlası vermiştir.

Ciro	52 milyar \$
İhracat	11,9 milyar \$
İthalat	5,9 milyar \$
İstihdam	467.764
İşletme Sayısı	47.273
Ar-Ge Merkezi	37
Ar-Ge Harcaması	167,5 milyon TL

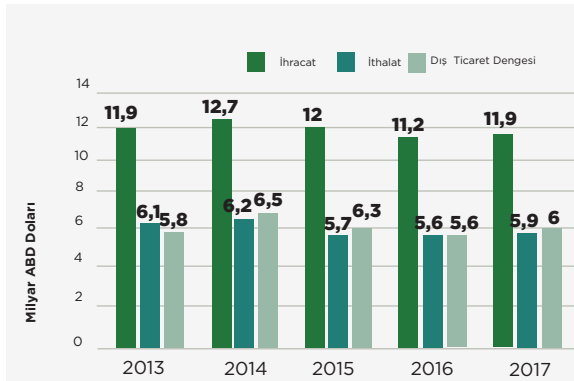
Kaynaklar: GBS 2016, TÜİK 2017

Gıda sanayi işletmeleri ülke genelinde homojen bir dağılıma sahip olmakla beraber en çok işletme 13.590 adet ile Marmara Bölgesi'nde bulunmaktadır. 7.283 adet ile İstanbul, 2.676 adet ile İzmir ve 2.285 adet ile Gaziantep gıda sanayinde en fazla işletmeye sahip illerimizdendir.

Kaynak: GBS, 2016

Sektörün Dış Ticareti

Kaynak: TÜİK, 2017

İhrac edilen ürünlerde fındık, buğday unu, meyve konserveleri, ayçiçeği yağları, makarna ve kuru üzüm üst sıralarda yer almaktadır. İthal edilen ürünlerde ise soya fasulyesi, buğday, sıgırlar, ayçiçeği yağları, diğer gıda müstahzarları ve palm yağları başı çekmektedir. Bitkisel yağ hammaddeleri ve bitkisel yağlar ithalatımızda önemli yer tutmaktadır. Tarımsal üretimin bu alanda artırılması ülkemiz dış ticaret açığının azaltılması açısından önemlidir.

TGDF Başkan Vekili Sn. Rint AKYÜZ

Gıda Sanayi Zirvesinde ortaya çıkacak sonuçlar, sektörümüz tarafından gerçekleştirilen çalışmalara yeni bir ivme kazandıracaktır.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız tarafından imalat sanayi üretiminde yüksek teknoloji ürünlerinin payını artırmak amacıyla hayata geçirilen Sanayide Yüksek Teknolojiye Geçiş Programı kapsamında belirlenen beş odak sektörden birinin

gıda sektörü olmasını çok önemsiyoruz. Türkiye Gıda Sanayi Zirvesinde ortaya çıkacak sonuçlar, sektörümüz tarafından gerçekleştirilen çalışmalara yeni bir ivme kazandıracaktır.

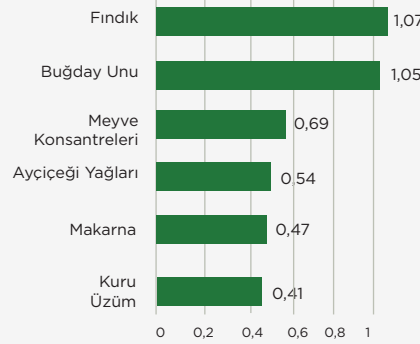
21'inci yüzyılın üç stratejik alanından birisi olan gıda üretimi, sanayide teknoloji kullanımının her geçen gün arttığı bir alan olarak öne çıkmaktadır. Sağlıklı beslenme talebindeki artışa paralel olarak bundan iki yıl önce adı bile anılmayan 'Gıda Savunması' gibi yeni konu başlıkları da, bu anlamda sektördeki gelişmelere yön vermektedir.

Türkiye Gıda Sektörü; Ar-Ge, inova syon ve teknolojiye yapılan yatırımlar sayesinde kendi insanımızın beslenmesine yetecek üretimi gerçekleştirdiği gibi, yıllardır dış ticarete fazla veren sektörlerden birisi olmayı da başarmıştır. Bugün sektörümüz, her yıl ortalama 5-6 milyar dolar dış ticaret fazlası vermektedir.

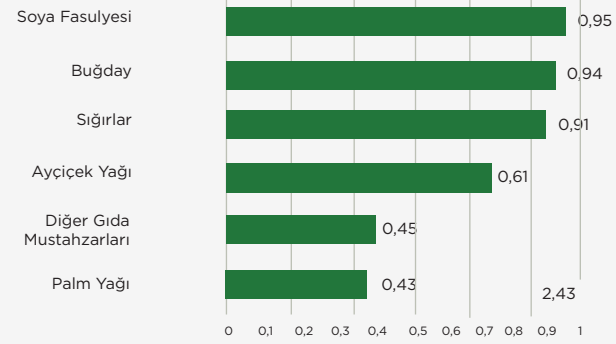
Sayın Bakanımızın da iştirakiyle Türkiye Gıda Sanayi Zirvesi'ni gerçekleştirdik. Gönülümüz ister ki bu kat edilen mesafe kadar daha mesafe kat edelim. Sayın Bakanımıza ve Sayın Müsteşarımıza teşekkür ediyorum. Çok güzel bir çalışma olduğunu düşünüyorum.

Dış Ticarete Konu Ürünler

İhraç Ürünler (Milyon \$)

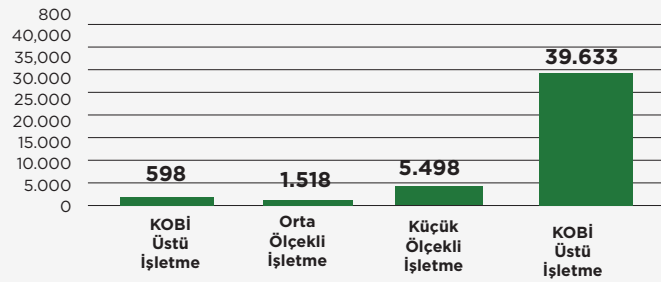

İthal Ürünler (Milyon \$)

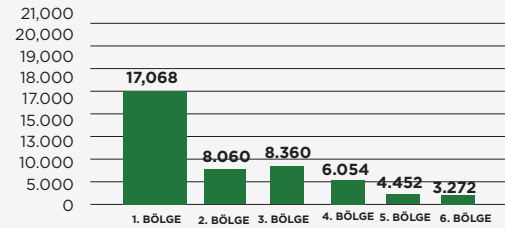

Kaynak: Trademap, 2017

Gıda işletmelerinin ölçeğe ve teşvik bölgelerine göre dağılımı şu şekildedir:

Kaynak: GBS, 2016

Fırsatlar

1. Talep Artışı, Çeşitlenmesi ve Pazardaki Etkileri

Türkiye nüfusunun 2023 yılında 86,9 milyon, 2040 yılında 100,3 milyon olacağı tahmin edilmektedir. Nüfus artışı ve refah düzeyinin artması ile birlikte gıda ürünlerine olacak talep önemli ölçüde artacaktır. Öte yandan internet üzerinden alışveriş yapanların %21,9'u gıda maddeleri ile günlük gereksinimlerini satın almaktadır ve bu alışverişler gün geçtikçe artmaya devam etmektedir.

Gıda sanayiinde daha bilinçli hale gelen tüketicinin daha sağlıklı ve daha katma değerli ürüne olan talebinin artması, talep yapısının çeşitlenmesine neden olacaktır.

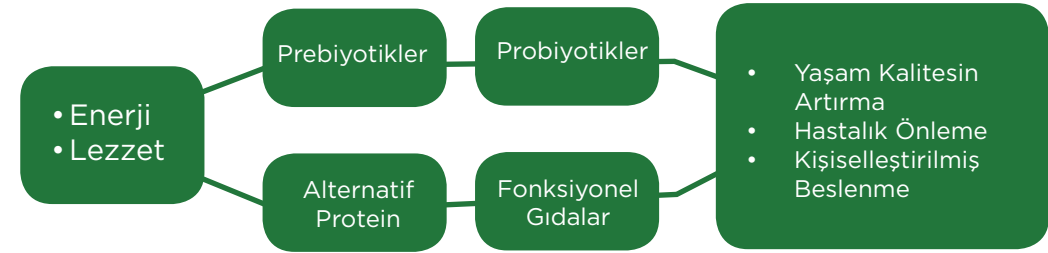
Nüfusta artış

Turizm potansiyeli

Helal gıda, organik gıda, özel beslenme amaçlı gıdalara olan talep artışı

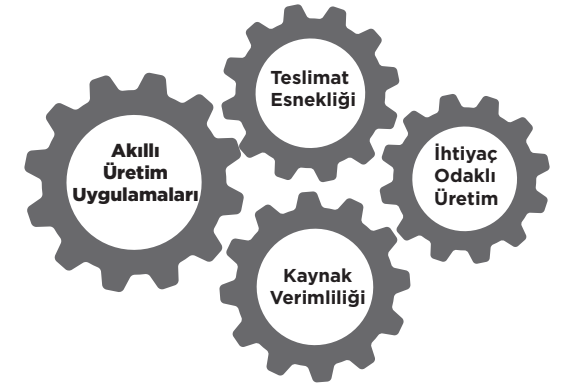
2. Geleceğin Gıdaları

Geçmişte insanların gıda ürünlerinden beklentileri enerji kaynağı olması ve lezzet iken, günümüzde yeni nesil ve yüksek katma değerli gıdalara eğilim ön plana çıkmaktadır. Gelecekte daha çok ihtiyaç duyulacak ve potansiyel pazar büyümesine sahip gıdaların belirlenerek üretiminin yaygınlaştırılması, sektör için önemli bir fırsattır.

3. Sanayide Dijital Dönüşüm

Gelecekte gıda sanayi için önemli ölçüde ekonomik avantaj sağlayacak olan akıllı fabrikaların, özellikle verimliliği artırarak maliyetleri düşüreceği beklenmektedir. Gıda değer zinciri boyunca artan izlenebilirlik sayesinde ürünlerin gıda güvenliği açısından uygun ortamlarda muhafaza edilmesi garanti altına alınacak ve talebe göre esnek üretim yöntemleri gelişecektir.

4. Hassas Tarım Uygulamaları ve Birincil Üretimin Güçlendirilmesi

Mekansal ve zamansal değişkenlerin çevresel şartlara göre yönetimi avantajını sunan hassas tarım uygulamaları, gıda sanayine ham madde tedarik eden tarımsal üretimde verimlilik artışı sağlayacaktır. Küresel konumlama sistemi, verim kayıt ve görüntüleme sistemleri, akıllı yazılımlar, uzaktan algılama ve değişken oranlı uygulama ve ekipmanları gibi hassas tarım bileşenlerinin yerli imkanlarla üretilmesi önemli bir fırsattır.

5. Atıkların Değerlendirilmesi

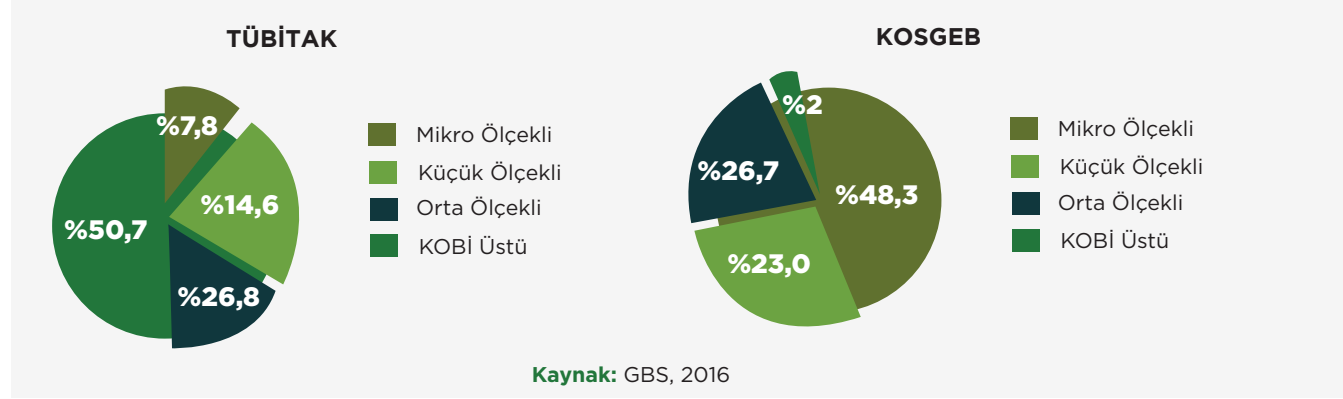

Çevre kirliliğinin önlenmesi, katma değer oluşturulması ve ürünlerin çeşitlendirilmesi açısından tüm değer zincirinde gıda kayıp, israf ve atıklarının önlenmesi ya da değerlendirildiği döngüsel bir ekonomi oluşturulması önemli fırsatlar sunacaktır. Endüstriyel simbiyoz ile gıda sanayinin ve diğer endüstri dallarının girdisi olabilecek gıda sanayi atıkları hayvan yemi, gübre ve biyoenerji olarak ekonomiye kazandırılabilir.

Bakanlığımız Destekleri

Gıda sanayinde TÜBİTAK tarafından %50,7'si KOBİ üstü firmalara olmak üzere 46 firmaya 4,98 milyon TL destek verilmiştir. KOSGEB ise 1.511 firmaya 23,33 milyon TL destek sağlamıştır. Genel olarak imalat sanayisinde ise TÜBİTAK 1.011 firmaya 173.041.380 TL KOSGEB 13.477 firmaya 196.308.539 TL destek vermiştir.

Öncelikli Yerleştirilecek Ürün Grupları

- Ayçiçeği Tohumu Yağları
- Buğdaydan Elde Edilen Kepek, Kavuz ve Diğer Kalıntılar
- Dekstrinler ve Tadil Edilmiş Diğer Nişastalar
- Buğday Glütenu
- Cansız Mayalar, Cansız Diğer Tek Hücreli Mikroorganizmalar
- Gıda Katkı Maddeleri ve Starter Kültür
- Gübre ve Yem

Yüksek Teknolojiye Geçiş Projeleri

1. Gıda/Tarım Değer Zincirinde Sanayinin Payının Artırılması

Gıda sanayinde oluşturulan katma değer artırılması ve ihracatımızın geliştirilmesi için, tarımsal üretim çıktılarının tüketiciye sunulmasında kayıpların azaltılması, tarımsal üretim çıktılarının doğrudan ihracı yerine sanayide ileri işleme seviyelerine kadar işlenerek piyasaya sürülmesi önem arz etmektedir.

2. Geleceğin Gıdaları Üssü

Gelecekte talep edilecek gıdaların belirlenerek üretime geçilmesi amacıyla Ar-Ge çalışmalarını da içerecek şekilde bir üretim merkezi yapılanması sektörün geleceği açısından önemlidir.

3. Sözleşmeli Tekno-Tarım Hareketi

Tarımsal üretimde gıda sanayine düzenli ham madde sağlanması önemli olup bu çerçevede sözleşmeli tarımın teknolojik gelişmeler ışığında yaygınlaştırılması sektöre olumlu katkı sağlayacaktır.

ZİRVE DEĞERLENDİRMELERİ

Sektör Görüş ve Önerileri	İlgili Kurum/Koordine Edilecek Kurumlar
Eğitim ve Nitelikli İş Gücü	
Gıda, beslenme ve sağlık konularında akademik araştırma sayılarının artırılması.	Üniversiteler, TÜBA
Yerleştirme ve Kamu Alımları	
Starter kültür, maya, gübre, yem ve ambalaj gibi kritik öneme sahip gıda sanayi ve tarım girdilerinin yerleştirilerek endüstriyel üretiminin gerçekleştirilmesi.	BTSB, Üniversiteler, TÜBİTAK, Özel sektör
Coğrafi işaretli ürünlerin belirlenip kayıt altına alınabilmesi için coğrafi orijin tespiti teknolojilerinin yerli imkanlarla geliştirilmesi.	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, TÜBİTAK, Üniversiteler
Geleceğin Teknolojileri	
Bitkisel yağ sektöründe rafinasyon teknolojilerinde metot birliğinin geliştirilmesi, küçük şirketlerin teknolojilerinin yükseltilmesi ve böylece kimyasal bozulmaların önüne geçilmesi.	BSTB, Bitkisel Yağ Sanayicileri Derneği
Çevre dostu ve sahte ürün karşıtı etiketlerin geliştirilmesi.	TOBB, TÜBİTAK, Özel Sektör
TAGEM tarafından fonlanan Ar-Ge projelerinde özel sektörün ağırlığının artırılması.	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, TGDF
Yeni ambalaj formatlarına ihtiyaç duyan firmaların bir araya getirilerek ambalaj üreticilerinin yatırım masraflarına destek olarak istedikleri üretimi gerçekleştirebilecekleri bir mekanizmanın uygulanması.	TGDF
Ürün etiketi üzerinden gıda değer zinciri boyunca sıcaklık gibi değerlerin takip edilmesini sağlayacak teknolojiler üzerinde çalışmaların yapılması.	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, TÜBİTAK, TOBB, Üniversiteler, Özel Sektör
Alternatif enerji kaynaklarının kullanılması ile gıdaların işlenmesi, ilgili teknolojilerin geliştirilmesinin ve yaygınlaştırılmasının sağlanması.	TÜBİTAK, Üniversiteler, Özel Sektör
Piyasa Düzenlemeleri	
Tarımsal ürün ve kültür balıkçılığı ihracatı yapamadığımız ülkelerle veterinerlik anlaşmaları ve akreditasyon işlemleri yapılarak ihracatın önündeki engellerin kaldırılması.	Ekonomi Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
İthal edilen glikoz şurubu miktarının dikkate alınarak nişasta bazlı şeker kotası ile ilgili düzenlemenin gözden geçirilmesi.	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
Bitkisel yağ üretimi konusunda taşış ile ilgili mevzuatın caydırıcı cezalar içerecek şekilde düzenlenmesi ve denetlemenin iyileştirilmesi.	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
Sıfır gümrük vergisi ile tarım satış kooperatiflerine bitkisel yağ ithalatına izin verilen uygulamanın yeniden düzenlenmesi.	Ekonomi Bakanlığı
Bitkisel atık yağların toplanmasına yönelik teknolojinin geliştirilmesi.	BSTB, Bitkisel Yağ Sanayicileri Derneği, TÜBİTAK
Gıda ürünleri alanında var olan bilgi kirliliğinin önüne geçilmesi amacıyla yetkin ve güvenilir bir "Gıda Üst Kurulu"nın kurulması.	BSTB, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Sektör Görüş ve Önerileri	İlgili Kurum/Koordine Edilecek Kurumlar
Zirai ilaç kullanımında denetimlerin artırılarak mevzuata uygun olmayan satışların önüne geçilmesi. Aflatoksin oluşumuna yönelik önlemlerin alınması.	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
Kapasite raporlarının formatının dahilinde işleme mevzuatı kapsamında yaşanan sıkıntıları engelleyecek şekilde yeniden düzenlenmesi.	TOBB
Tanıtım ve Markalaşma	
Türk zeytinyağının özellikle Uzakdoğu ülkelerinde tanıtımının yapılması.	Başbakanlık Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı, TGDF
Gıda sanayinde Türkiye'nin prestijinin artırılması ve global bir marka oluşturulması	Başbakanlık Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı, TGDF
Diğer Görüşler	
Gıda sektöründe start-up firmaların desteklenmesi.	BSTB, TÜBİTAK, KOSGEB, Özel Sektör
Gıda sektöründe atıkların değerlendirilmesi ve israfın önlenmesi için bilinçlendirme çalışmaları yapılması ve ilgili STK'ların kapasitelerinin güçlendirilmesi.	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, TÜBİTAK MAM
Araştırmacılar arasında etkileşim ve işbirliğini desteklemek amacıyla Avrupa Bilim ve Teknoloji İşbirliği (COST) Programı benzeri bir Türk Bilim ve Teknoloji İşbirliği Programı'nın (Tr-COST) hayata geçirilmesi, disiplinler arası işbirliğinin güçlendirilmesi, araştırmacı-sanayici iletişiminin güçlendirilmesi.	TÜBİTAK, Üniversiteler, TGDF, Ulusal Gıda Teknoloji Platformu

Gıda Sanayi Zirvesi

Sayın Bakanımızın Değerlendirmeleri

Gıda sanayimiz, ülkemizin stratejik sektörlerinden biridir. Gıda demek, hayat demektir. İnsan hayatıyla doğrudan ilgili, böylesine önemli bir sektörü, ancak stratejik bir bakış açısıyla geleceğe taşıyabiliriz.

Gıdaya yönelik üreteceğimiz stratejiler, mutlaka teknolojiye dayanmalıdır. Çünkü geleceğin tarlaları, çayırları, seraları sadece tarım ve gıda sektörünün sorumluluğunda olmayacak. Geleceğin tarlaları teknolojinin de sorumluluğunda olacak.

Bu nedenle tarladan sofraya kadar teknoloji gerçeğine şimdiden hazırlıklı olmamız gerekiyor.

Tarımdaki nüfusun azaldığı, tarım alanlarının daraldığı bir dünyada ve Türkiye'de tarımsal üretimi sıcratacak yegâne araç teknolojidir.

Gıda sanayimizin geneline bakıldığında, iç tüketimi % 90 oranında karşıladığı görülmektedir. Ancak ölçek üretimi, düzenli tarımsal girdi temini ve bazı kritik ham maddelerde dışa bağımlılık söz konusudur.

Gıda sanayimizin, bu eşiği atlaması ve üretimde yüksek teknolojiyi kullanarak daha verimli üretime geçmesi gerekmektedir.

Endüstri 4.0 süreci, gıda sanayimiz için çok büyük bir fırsat penceresidir. Sektörümüz tarımla ve perakende ile olan bağlantıları nedeniyle ham madde, nakliyat ve pazarlama aşamasında ileri teknolojiye dayanmak durumundadır.

TÜRKİYE KİMYA SANAYİ ZİRVESİ

12 Mayıs 2018
Ankara

KATILIMCILAR

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	Ekonomi Bakanlığı	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	Kalkınma Bakanlığı
Maliye Bakanlığı	Hazine Müsteşarlığı	KOSGEB	TÜRK PATENT	TÜBİTAK
TSE	Kompozit Sanayicileri Derneği	Kauçuk Derneği	Kimyagerler Derneği	MAPESAD
LASDER	BOSAD	TKSD	PAGEV	PLASFED
İKMİB	KİPLAS	Özel Sektör Temsilcileri		

TÜRKİYE KİMYA SANAYİ GENEL GÖRÜNÜMÜ

Kimya sanayi diğer sektörlerin ham madde ihtiyacını karşılayan ara malı üreticisi bir sektördür. Bugün gelişmiş ülkelerin sanayisi incelendiğinde, kimya sektörünün bu ülkelerde önde gelen üç sanayiden biri olduğu görülmektedir. Bu bağlamda kimya sanayisinde güçlü olmak bir gelişmişlik göstergesi olarak değerlendirilmektedir.

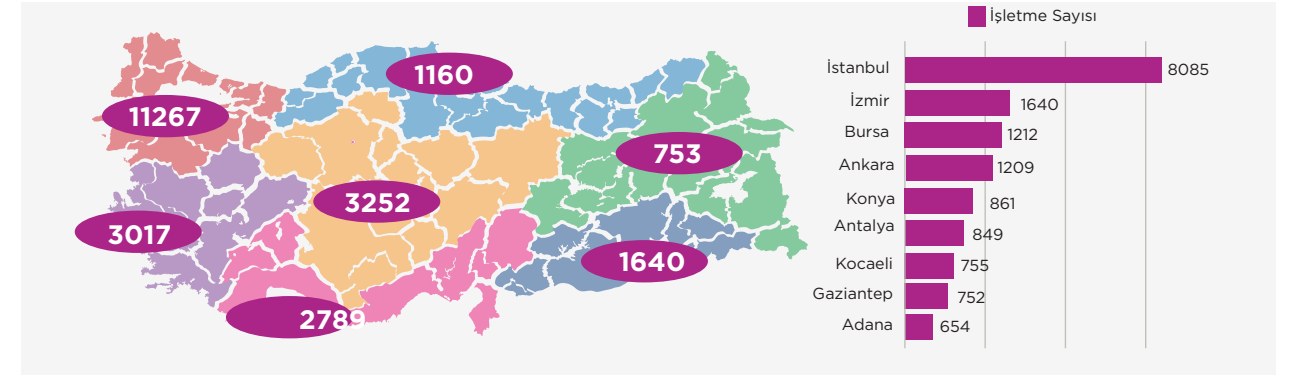
Kimya sanayi üretiminin %77'si sektörler tarafından ham madde olarak kullanılmakta, %23'lük bir kısmı ise tüketicilere satılabilir nihai ürünlerden oluşmaktadır. Kimya

sanayisi sermaye ve Ar-Ge yoğun yapısı ile nitelikli insan gücünün istihdam edildiği, diğer sanayi kollarında çarpan etkisi oluşturan stratejik bir sektördür.

Dış Ticaret Hacmi	48 milyar \$
İhracat	14 milyar \$
İthalat	34 milyar \$
İstihdam	288 bin
İşletme Sayısı	24 bin
Ar-Ge Merkezi	83
Tasarım Merkezi	1

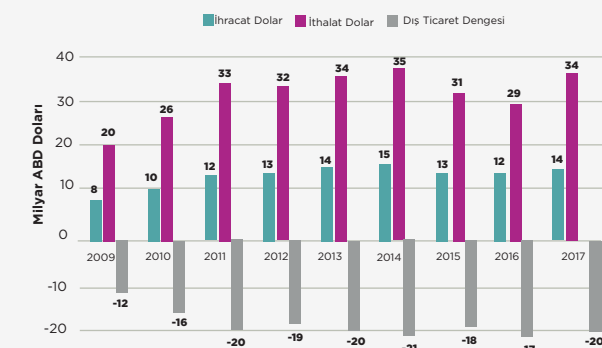
Kaynaklar: TÜİK, GBS 2017

Kimya sanayimiz Marmara Bölgesi'nde yoğunlaşmıştır. İstanbul, İzmir, Bursa ve Ankara sanayide en yoğun illerimizdendir.

Kaynak: GBS, 2016

Sektörün Dış Ticareti

Kaynak: TÜİK, 2017

Kimya sanayindeki en fazla dış ticaret açığı veren alt başta sektör plastik ve kauçuk ham maddeleri olmak üzere pek çok alt sektöre hammadde sağlayan petrokimya sektörüdür. Petrokimya sektöründe 2017 yılında dış ticaret açığı 13 milyar dolardır. Kimya sanayi dış ticaret açığı Türkiye'nin toplam dış ticaret açığının %17'sini, imalat sanayi dış ticaret açığının ise %33'ünü oluşturmaktadır.

TKSD Başkanı Sn. Haluk ERCEBER

Farklı sektörlerle sağladığı katkıdan dolayı kimya sanayi, ülkemizin 2023 hedeflerine ulaşması için önemli bir rol üstlenmektedir.

Coğrafi yer değiştirme, ham madde maliyetleri ve ticaret açığı 2023 hedeflerinin önündeki önemli engellerdir.

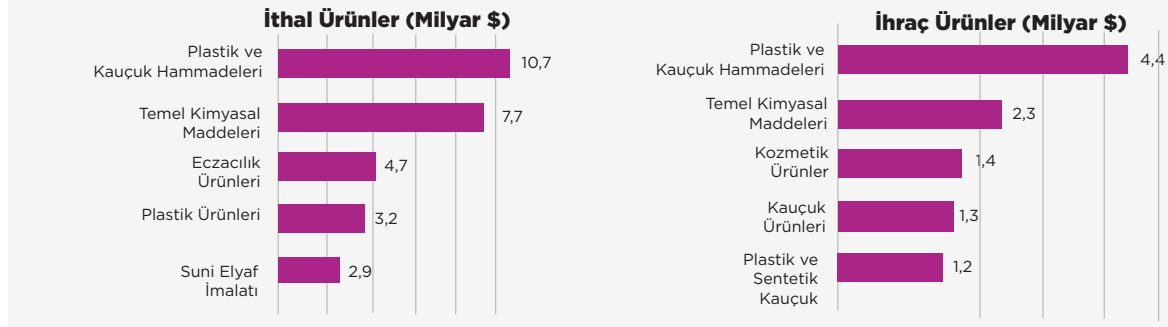
Büyük kimya şirketleri geçtiğimiz on yılda maliyetin daha düşük ve talebin daha yüksek olduğu bölgelere kaymıştır.

İhracatına kıyasla Türkiye kimyevi maddeler sektöründe benzer ülkelere göre çok daha yüksek Ar-ge harcaması yapmaktadır.

Kimya sektörünün parçalı yapısı üretimde ölçek sinerjilerinden faydalanmayı zorlaştırmaktadır. Türkiye kimya sektörü karlılık ve küresel rekabet alanında Avrupa ülkelerine göre geride kalmıştır.

Türkiye ile benzer dezavantajlara sahip ülkeler niş pazarlara yönelmişlerdir.

Dış Ticarete Konu Ürünler

Kaynak: TÜİK, 2017

Fırsatlar

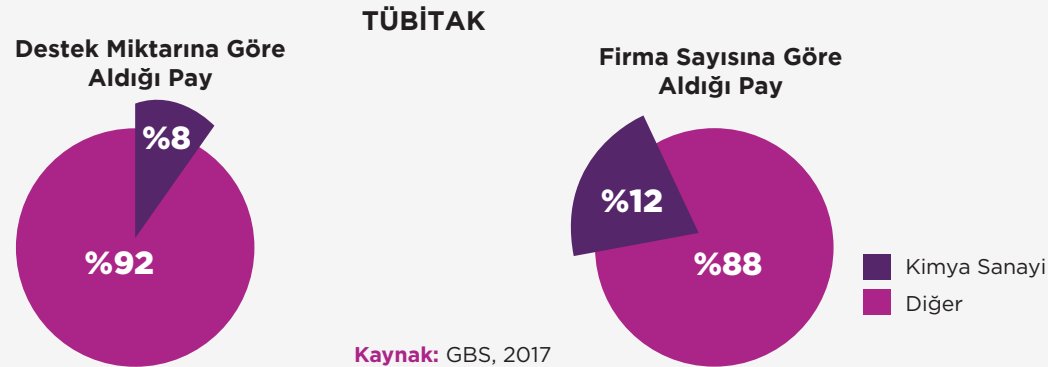
- Ülkemizin petrol ve doğalgaz gibi hammadde sahibi ülkelere yakın konumda olması
- Endüstri bölgeleri ve kümelenme alanındaki mevzuat çalışmaları ve girişimler
- Hızla büyüyen iç talep
- Yeni yatırım teşvik sistemi
- Yeni teknolojilerin, yatırımların cazibesini artırması
- Nanoteknoloji, yenilenebilir enerji sistemleri gibi yeni gelişen teknoloji alanlarında ileri malzemelerin yoğun olarak kullanılması

Öncelikli Yerileştirilecek Ürün Grupları

- Polipropilen (ilk şekillerde)
- Polipropilen Kopolimerleri
- Stiren
- Tereftalik Asit
- Mono Etilen Glikol

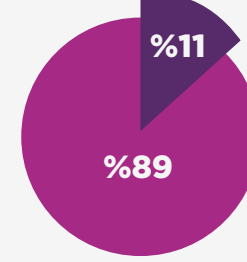
Bakanlığımız Destekleri

TÜBİTAK tarafından imalat sanayinde 1011 firmaya 173.041.380 TL destek verilmiştir. Bu firmaların 123'ü kimya sektöründe yer almakta olup aldıkları destek miktarı 13,7 milyon TL'dir. KOSGEB tarafından imalat sanayinde 13.477 firmaya 196.308.539 TL destek verilmiştir. Bu firmaların 1444'ü kimya sektöründe yer almakta olup aldıkları destek miktarı 19,5 milyon TL'dir. Ar-Ge Merkezi Belgesi verilen firma sayısı 83'e ulaşmıştır.

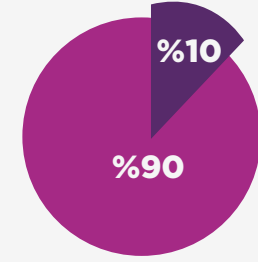

KOSGEB

Destek Miktarına Göre Aldığı Pay

Firma Sayısına Göre Aldığı Pay

Kimya Sanayi
Diğer

Kaynak: GBS, 2017

Yüksek Teknolojiye Geçiş Projeleri

1- Entegre Kimya Sanayi Kümelenmesi

- Kimya sektörünün ara madde ihtiyacını karşılayabilecek entegre kapasitenin (esnek nafta/etanbazlı cracker, ihtiyaca göre rafine vb. devam eden ara ürün fabrikaları) oluşturulması
- Sağlanacak maliyet tasarruflarıyla sektörün rekabet gücünün / karlılığının artırılması
- Sektörü oluşturan birçok paydaşın bir araya gelmesiyle yenilikçi girişimlerin artması
- Kimya ara maddelerinin yerli üretimiyle cari açığın azaltılması

2. İleri Teknoloji Malzeme Programı

- Yüksek performans gösteren ileri malzemelerin ham maddeleri ülkemizde üretilmektedir. Bu ham maddelerin daha yüksek katma değere sahip son ürünlerle dönüştürülmesinin desteklenmesi
- Yasal düzenlemelerle ülkemizde üretilmiş katma değeri yüksek son ürünlerin kamu alımlarında önceliklendirilmesi

ZİRVE DEĞERLENDİRMELERİ

Sektör Görüş ve Önerileri	İlgili Kurum/Koordine Edilecek Kurumlar
Yatırım Yeri	
Sektörün yer sorununun çözülmesi ve petrokimya yatırımları için önerilen Ceyhan bölgesindeki kamulaştırma sürecinin hızlandırılması	BSTB
Yabancı yatırımların Türkiye'ye çekilmesi kapsamında politikaların geliştirilmesi	Ekonomi Bakanlığı
Yatırımın Önündeki Engeller	
Petrokimya yatırımı için ÖTV sorununun çözülmesi	Maliye Bakanlığı
Kimya sektöründe yapılacak yatırımların geri dönüş sürelerinin uzun olması nedeniyle sektörün finansman bakımından özel olarak desteklenmesi	İlgili tüm kurum ve kuruluşlar
Plastik Mükemmeliyet Merkezi için finansal desteklerin sağlanması	Ekonomi Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı
Plastik makinelerinde KDV istisnası ile ilgili olarak listede yer almayan benzer makinelerin da listede yer almasının sağlanması	Maliye Bakanlığı
Yeni Teknolojiler	
Katma değeri yüksek ürün üretimi için Ar-ge eksikliğinin giderilmesi	BSTB
Stratejik kimyasalların üretimine geçilmesi	TÜBİTAK, BSTB
Eğitim ve Nitelikli İş Gücü	
Kamu-üniversite-sanayi arası iş birliği eksikliğini gidermeye yönelik çalışmalar yapılması	BSTB

Kimya Sanayi Zirvesi

Sayın Bakanımızın Değerlendirmeleri

Ülkemizin petrokimya sektöründeki ihtiyacını karşılamak ve dış ticaret açığını azaltmak için ilave 4 adet entegre petrokimya tesisine ihtiyaç duyulmaktadır Kimya sanayi, diğer sektörlerle en fazla girdi sağlayan sektörler sıralamasında beşinci sırada yer almaktadır.

Sektör önemli bir ham madde tedarikçisi olarak yıllardır bu talebi karşılayamamakta, imalat sanayi sektörleri arasında ithalatta sürekli birinci sırada yer almaktadır.

Ülkemizin petrokimya sektöründeki ihtiyacını karşılamak ve dış ticaret açığını azaltmak için 4 adet entegre petrokimya tesisine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu amaçla Ceyhan Endüstri Bölgesi'nde entegre bir petrokimya tesisi kurulması için Bakanlığımız çalışmaları devam etmektedir. En büyük ithalat kalekimiz olan kimya sektörü ürünlerinde kapasite artışları hedeflenmektedir. Sadece yurt içi talep değil, aynı zamanda üretilecek ürünlerin ihracatına dönük üretim çabalarımızla, orta vadede dış ticaret açığı ve cari açığın önemli ölçüde azaltılması sağlanacaktır.

9 Nisan tarihinde, Sayın Cumhurbaşkanımızın himayelerinde "Proje Bazlı Teşvik Sistemi" hayata geçirildi. Bu teşvik sistemi ile 23 proje ve 19 firmaya 135 milyar lira tutarında teşvik verilmiştir. Proje Bazlı Teşvik sisteminde altı projeden yararlanacak olan kimya sektörü, toplam yatırımdan %40 pay almaktadır. Kimya sektörünün Hükümet ve Bakanlığımız tarafından destekleniyor olması son derece önemlidir.

Stratejik sektörlerdeki yatırım ihtiyaçlarına bakıldığında Endüstri Bölgelerinde yatırımcılarımıza çok uygun maliyetli altyapısı hazır sanayi alanları tahsis imkanı sağlanmaktadır. Bu alanlarda tüm ruhsat ve izinler ile imar planlarının hazırlanmasında Bakanlığımız tek durak ofisi olarak yatırımcılarımıza çok ciddi zaman tasarrufları sağlayacaktır. Özel Endüstri Bölgeleri uygulamaları ile hali hazırda üretimde bulunan sanayicilerimizin uygun şartları sağlaması halinde mevcut tesislerini yeni yatırımlarla geliştirip büyütmesinin önü açılmaktadır.

Bakanlığımız 2017 yılında Üretim Reform Paketi olarak bilinen 'Sanayinin Geliştirilmesi ve Üretimin Desteklenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'u hazırlamıştır.

Bu kanun ile sanayimizin üzerinden emlak vergisi, elektrikte TRT payı, hafta sonu çalışma için belediyelerden izin alınması, damga ve harç vergisi yükünü kaldırdık.

Temel amacımız sanayimizin rekabet gücünü olumsuz yönde etkileyen tüm faktörleri değerlendirerek tasfiye etmektir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Sanayide Yüksek Teknolojiye Geçiş Programı kapsamında düzenlenen **Türkiye Sanayi Zirveleri**, sektör temsilcilerimizle mevcut durumun değerlendirildiği, ülkemiz sanayisinin yüksek katma değerli ürünler üretmesi ve yüksek teknolojiye geçişi için görüş ve önerilerin paylaşıldığı, ortak aklın oluşturulduğu bir platform şeklinde gerçekleştirilmiştir.

Sektörü temsil eden çatı kuruluşlarımızla yakın işbirliği içerisinde, kamu ve sektör temsilcilerinin geniş katılımı ile düzenlenen zirveler, sektör özelinde gündeme getirilen hususların muhatapları ile birebir paylaşılması ve istişare edilmesine olanak sağlamıştır.

Önümüzdeki dönemde sektör görüş ve önerileri, öncelikli yerleştirilecek ürün grupları ile Yüksek Teknolojiye Geçiş Proje öngörülerini, sektör paydaşlarımızla koordinasyon içerisinde ele alınarak sektör stratejileri ve detaylı yol haritaları belirlenecek, süratle hayata geçirilecektir.

**“ Türkiye Sanayi Zirveleri’ne
katkı sunan tüm paydaşlarımıza
teşekkür ederiz. ”**

Türkiye Cumhuriyeti
Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Mustafa Kemal Mahallesi Dumlupınar Bulvarı (Eskişehir Yolu 7.km)
2151. Cadde NO:154/A 06510 Çankaya/ANKARA
Tel: (0 312) 201 50 00 - Faks: (0 312) 219 67 38